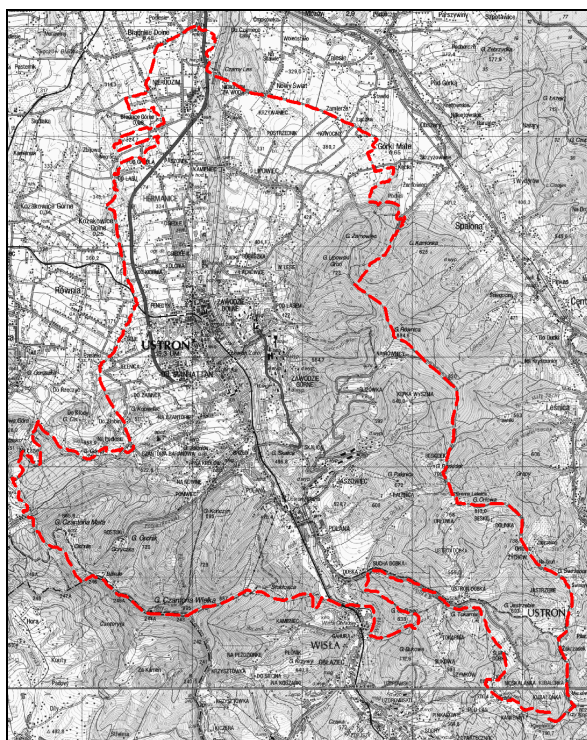

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PLANU OGÓLNEGO MIASTA USTRONÓ

Zleceniodawca: Pracownia Urbanistyczna w Rybniku sp. z o.o.
ul. Wodzisławska 30
44-200 Rybnik

Autor: Tomasz Miłowski

Data wykonania: 27 maja 2025 r., 18 sierpnia 2025 r., 04 grudnia 2025 r., 15 stycznia 2026 r., 10 marca 2026 r., 10 czerwca 2026 r.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	4
1.1 CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	4
1.2 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	6
1.3 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	6
1.4 USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO GMINY	6
2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA	12
2.1 POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE	12
2.2 BUDOWA GEOLOGICZNA	13
2.3 WODY POWIERZCHNIOWE	15
2.4 WODY PODZIEMNE.....	18
2.5 KLIMAT	20
2.6 POWIERZCHNIA ZIEMI	25
2.6.1 UKSZTAŁTOWANIE TERENU, ZAGROŻENIE OSUWISKOWE	25
2.6.2 GLEBY	29
2.7 ZASOBY NATURALNE	29
2.8 PRZYRODA OŻYWIONA.....	36
2.9 OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004	39
2.10 KRAJOBRAZ	49
2.11 ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH	51
3. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO.....	51
5. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO GMINY.....	53
5.1 WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE	53
5.2 WPŁYW NA WODY PODZIEMNE.....	53
5.3 WPŁYW NA KLIMAT	54
5.4 POWIERZCHNIA ZIEMI	54
5.4.1 WPŁYW NA UKSZTAŁTOWANIE TERENU	54
5.4.2 WPŁYW NA GLEBY	54
5.5 WPŁYW NA ZASOBY NATURALNE	55
5.6 WPŁYW NA PRZYRODĘ OŻYWIONĄ	55
5.7 WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 O OCHRONIE PRZYRODY	57
5.8 WPŁYW NA KRAJOBRAZ	61
5.9 WPŁYW NA ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH.....	62
5.10 WPŁYW NA WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	62
5.10.1 JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	62
5.10.2 KLIMAT AKUSTYCZNY	63
5.10.3 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE.....	64
5.10.4 GOSPODARKA ODPADAMI	64
5.10.5 ZAGROŻENIE POWODZIOWE	64
5.10.6 ZAGROŻENIE OSUWISKOWE	65
6. PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	66
7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	66
8. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000	67
9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	68

10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNY... 68

11. LITERATURA 75

Spis rysunków

Rys. 1 Wskazanie terenów z możliwością urbanizacji

Oświadczenie zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112).

Oświadczam, że ja, Tomasz Miłowski spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 pkt 1 i 2 ww. ustawy: w 2003 r. ukończyłem studia wyższe z dziedziny geologii oraz w 2011 r. studia podyplomowe z zakresu prawnych problemów górnictwa i ochrony środowiska. W latach 2005 – 2026 wykonałem lub brałem udział w wykonaniu kilkuset prognoz oddziaływania na środowisko, raportów oddziaływania na środowisko oraz innych opracowań dotyczących ochrony środowiska. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Tomasz Miłowski
44-203 Rybnik, ul. Strzelecka 78
tel. 502 773 557 e-mail: geologic1@wp.pl
NIP 62-283-41-91, REGON 241759860
Tomasz Miłowski

1. WPROWADZENIE

1.1 CEL, ZAKRES PRACY, POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego miasta Ustroń, sporządzonego w 2025 r.

Należy mieć na uwadze, że Plan Ogólny Gminy jest specyficznym dokumentem, który nie ustala, ani nie reguluje kwestii takich jak np. możliwość wprowadzania zalesień, rodzaj prowadzonych upraw polowych, ochrona zabytków, realizacja zadań ochronnych na terenach chronionych, melioracje wodne czy sposoby polowań. Problemy te regulują odrębne przepisy. Plan Ogólny Gminy wyznacza zaś strefy planistyczne, na podstawie których będą wykonane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz wydawane decyzje o warunkach zabudowy. Dopiero na etapie mpzp istnieje możliwość bardziej szczegółowego odniesienia się do konkretnej problematyki np. wskazania wód powierzchniowych czy terenów zalesień, przy czym każdorazowo będą musiały być tu uwzględnione obowiązujące przepisy odrębne z szeregu sfer np. ochrony przyrody, ochrony zabytków, infrastruktury technicznej.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego gminy wynika z przepisu art. 51 ust 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112).

Podstawowym celem prognozy jest wykazanie jak określone w POG strefy planistyczne wpłyną na środowisko i czy, a jeśli tak to w jakim stopniu, naruszają one zasady prawidłowej gospodarki zasobami naturalnymi. Ze względu na dużą złożoność zjawisk przyrodniczych, ograniczony zakres rozpoznania środowiska oraz ogólny charakter dokumentów planistycznych, ocena potencjalnych przekształceń środowiska wynikających z projektowanego przeznaczenia terenu ma formę prognozy. Przedmiotowy dokument nie rozstrzyga o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidzianych nowymi ustaleniami planu ogólnego gminy (dalej POG), a jedynie przedstawia prawdopodobne skutki jakie niesie za sobą ich realizacja względem poszczególnych komponentów środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne oraz dobra kultury. Należy pamiętać, że konkretyzacja ustaleń POG nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzjach o warunkach zabudowy.

Niniejsza prognoza została sporządzona w oparciu o wymogi wynikające z przepisu art. 51 ust 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112).

Zgodnie z wyżej wymienionym artykułem sporządzana prognoza:

- a) zawiera
  - ustalenia i główne cele projektu planu ogólnego miasta Ustroń oraz jego powiązania z innymi dokumentami,

- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
  - informacje na temat przewidywanych możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko,
  - propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
  - streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- b) określa, analizuje i ocenia
- istniejący stan środowiska,
  - potencjalne zmiany stanu środowiska przy braku realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
  - przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko przy realizacji postanowień projektowanego dokumentu,
  - istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu,
  - cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele zostały uwzględnione,
- c) przedstawia
- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko,
  - możliwości rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do obszaru Natura 2000.

Zakres prognozy został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach pismem znak WOOŚ.411.209.2024.AB z dnia 22 października 2024 r. oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Cieszynie pismem znak ONS-ZNS.9022.1.11.2024 z dnia 25 października 2024 r.

Projekt Planu Ogólnego miasta Ustroń powiązany jest z następującymi dokumentami:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego z 2016 r. przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 13 września 2016 r., poz. 4619);
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Ustroń przyjęte uchwałą nr XLII/449/2014 Rady Miasta Ustroń z dnia 27 marca 2014 r. zmienione częściowo uchwałą Nr X/132/2019 Rady Miasta Ustroń z dnia 26 września 2019 r.;
- Obowiązujące na terenie miasta miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (23 mpzp z lat 2003 – 2023, 19% powierzchni miasta, na dużej części terenu miasta brak jest obowiązujących mpzp);
- Opracowanie ekofizjograficzne do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miasta Ustroń, Biuro Rozwoju Regionu, Katowice, 2003 r.;

- Opracowanie ekofizjograficzne dla miasta Ustroń, Geologic Tomasz Miłowski, Rybnik, czerwiec 2012 r.;
- Opracowanie ekofizjograficzne dla miasta Ustroń, Geologic Tomasz Miłowski, Rybnik, maj 2025 r.;

1.2 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

W celu sporządzenia prognozy przeprowadzono następujące prace:

- zaznajomiono się z projektem Planu Ogólnego Miasta, w tym z wnioskami do POG,
- zaznajomiono się z danymi fizjograficznymi oraz innymi dostępnymi opracowaniami sozologicznymi obejmującymi obszar objęty prognozą,
- dokonano oceny projektu POG w odniesieniu do obowiązujących aktów prawnych, w tym przepisów gminnych,
- przeprowadzono wizję terenową obszaru miasta w drugiej połowie 2024 r. oraz w 2025 r.,
- dokonano analizy czynników potencjalnie mogących przynieść negatywne skutki dla środowiska,

1.3 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

W projekcie Planu Ogólnego Miasta Ustroń powinny zostać uwzględnione priorytety w zakresie ochrony środowiska wynikające z dokumentów ustanowionych na szczeblu rządowym, samorządowym, porozumień międzynarodowych oraz projektów dokumentów i dyrektyw Unii Europejskiej.

Poszczególne dyrektywy, międzynarodowe akty prawne zostały wdrożone do polskiego prawodawstwa i tym samym znalazły swoje odzwierciedlenie w projektowanym dokumencie. Projekt analizowanego dokumentu uwzględnia wytyczne i cele ochrony środowiska przyjęte w wyżej wymienionych dyrektywach i konwencjach, poprzez wskazanie stref planistycznych zgodnie z wymogami ochrony środowiska. Uzyskano w ten sposób wysoką zgodność z dokumentami planistycznymi różnego szczebla, co pozwala wnioskować, że związane z nimi cele będą osiągane również przez ustalenia funkcjonalne wynikające z projektu planu. Zostało utrzymane założenie strategiczne dokumentów wszystkich poziomów, że celem generalnym rozwoju jest rozwój zrównoważony, przez który należy rozumieć zrównoważony udział wszystkich istotnych czynników ekologicznych, gospodarczych i społecznych.

1.4 USTALENIA I GŁÓWNE CELE PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO GMINY

Celem generalnym sporządzania projektu planu ogólnego jest określenie obrazu przestrzennego polityki gminy. Dotyczy to wymiaru przestrzennego poprzez ustalenie

stref planistycznych i wymiaru normatywnego - poprzez ustalenie gminnych standardów urbanistycznych. Celem sporządzenia projektu planu ogólnego jest więc uchwalenie podstawy merytorycznej i prawnej niezbędnej dla sporządzenia nowych planów miejscowych i zmiany planów obowiązujących.

Źródłem regulacji prawnych dotyczących sporządzania, treści i procedury uchwalania planu ogólnego jest ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130) zwana dalej u.p.z.p. Zgodnie z tą ustawą plan ogólny obejmuje ściśle ustalenia struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy w wydzielonych strefach planistycznych i określenie gminnych standardów urbanistycznych. Częścią dokumentu projektu planu ogólnego jest również uzasadnienie, w którym określono sposób uwzględnienia uwarunkowań rozwoju gminy i wyjaśniono przyczyny przyjętych rozwiązań przestrzennych.

W projekcie Planu Ogólnego Miasta Ustroń wskazano następujące strefy planistyczne:

- strefa SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
- strefa SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- strefa SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową,
- strefa SU – strefa usługowa,
- strefa SP – strefa gospodarcza,
- strefa SR – strefa produkcji rolniczej,
- strefa SG - górnictwa
- strefa SI – strefa infrastrukturalna,
- strefa SN – strefa zieleni i rekreacji,
- strefa SC – strefa cmentarzy,
- strefa SO – strefa otwarta,
- strefa SK – strefa komunikacyjna.

Szeroka gama kategorii terenów w ramach stref planistycznych nie pozwala na dokładne określenie lokalizacji przedsięwzięć najsilniej oddziałujących na środowisko. Takie rozróżnienie możliwe będzie dopiero po zrealizowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, uwzględniających ustalenia POG. Dla poszczególnych kategorii terenu projekt POG nakreśla podstawowe kierunki przeznaczenia (np. w strefie SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, przewiduje się funkcję mieszkaniową wielorodzinną, ale dopuszczalne jest również przeznaczenie terenów pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, usługi, infrastrukturę techniczną, ogródki działkowe czy zielenią urządzone, a w strefie SO teoretycznie zawsze możliwa jest realizacja terenów komunikacji, teren ogrodów działkowych oraz terenów infrastruktury

technicznej). Wobec powyższego dokładne przeznaczenie terenów nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, po rozeznaniu lokalnych uwarunkowań środowiska oraz potrzeb inwestycyjnych. Przyjęty w POG sposób kreślenia przyszłej przestrzeni gminy powoduje, że w wielu przypadkach oszacowanie wpływu na środowisko staje się niemożliwe, ponieważ o konkretnym przeznaczeniu (a co za tym idzie np. o zniszczeniu wartościowego siedliska czy stanowiska rośliny chronionej) przesądzała będzie określona lokalizacja na etapie mpzp. Dlatego w niniejszej prognozie przyjęto maksymalny zasięg i skalę oddziaływań. Przykładowo – jeżeli wyznaczono strefę mieszkaniową w projekcie POG, to przyjęto, że w miejscowym planie negatywne oddziaływania mogą zaistnieć na całym jego obszarze. W analizowanym dokumencie wprowadzono odpowiednie wskaźniki urbanistyczne, które nie pozwalają na całkowitą zabudowę terenów, jednakże na dzień dzisiejszy nie wiadomo, które z przestrzeni zostaną zajęte, zależne będzie to bowiem w dużej mierze od ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Jednocześnie należy również pamiętać, że realizacja takiego maksymalnego programu nie będzie nigdy możliwa, gdyż obowiązują np. ustalenia w zakresie obszarów Natura 2000, użytków ekologicznych, lasów ujętych w ewidencji gruntów czy gleb klasy III.

Na podstawie POG zostaną sporządzone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego lub wydane decyzje o warunkach zabudowy, a w nich zawarte zostaną, wybrane spośród katalogu zawartego w POG dla każdej ze stref planistycznych, przeznaczenia terenu. Trudno jest wskazać jednoznacznie tereny na których zmieni się przeznaczenie, gdyż projekt POG nie wyznacza zdecydowanie nowych kierunków zagospodarowania. Większość nowych terenów to uzupełnienie istniejącej struktury zarówno już stanu istniejącego, jak i stanu planowanego, wynikającego z ustaleń obowiązującego suikzp i mpzp. Projekt POG nie wskazuje nowych terenów na których kształtowałyby się nowe centra rozwoju. Wizja rozwoju miasta oparta jest o istniejącą strukturę, która została już nakreślona w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a następnie w uchwalanych tu mpzp. W obrębie poszczególnych stref planistycznych przewiduje się następujące zasady zagospodarowania:

strefa SW - strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, SJ - strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną oraz SZ - strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową

W strefach SW, SJ i SZ oraz obszarze uzupełnienia zabudowy realizowane będą potrzeby mieszkaniowe miasta.

Strefy SW, SJ i SZ są strefami wielofunkcyjnymi, na których dopuszcza się również zabudowę usługową oraz inne przeznaczenia uzupełniające funkcję mieszkaniową i nie kolidujące z tą funkcją. Dlatego - w celu zapewnienia elastyczności realizacji planu ogólnego w planach miejscowych - nie wydzielono w ramach tych stref terenów dla przeznaczeń ustalonych jako dodatkowe, pozostawiając to decyzji w planach

miejscowych, jako ustalenia lokalizacji przeznaczeń wskazanych w profilu dodatkowym danej strefy planistycznej.

W związku z kolidowaniem ze sobą stref zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej dążono do ograniczenia występowania tych funkcji w bezpośrednim sąsiedztwie.

W ramach strefy SJ nie przewiduje się możliwości lokalizacji terenów zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej w związku z tym, że ta funkcja nie ma jeszcze odzwierciedlenia w układach urbanistycznych i obiektach, które mogą mieć wpływ na potrzebę realizacji zabudowy związanej z rekreacją o znaczeniu ponadlokalnym.

W wskazaniu w projekcie planu ogólnego stref o funkcji mieszkaniowej podstawowe znaczenie ma ich umocowanie w obowiązujących planach miejscowych jako tereny zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej oraz w obszarach uzupełnienia zabudowy (OUZ).

Tereny wskazane w projekcie planu ogólnego do zabudowy w ramach obszarów uzupełnienia zabudowy (OUZ) ustalone zostały m.in. jako uwzględnienie wniosków do projektu planu ogólnego kierowanych do Burmistrza Miasta w celu uzyskania prawa do zabudowy nieruchomości.

strefa SU - strefa usługowa

W ramach stref SU przewiduje się utrzymanie i uzupełnienie tej formy przesądzonego już przeznaczenia terenów, oraz strefa ta obejmuje tereny, na których dopuszczona jest lokalizacja obiektów, urządzeń i terenów związanych z funkcją uzdrowskowo-sanatoryjną Ustronia. Dotyczy to rejonu Zawodzie Górne i Jaszowiec. Strefami usługowymi objęte zostały również dolne i górne tereny istniejących stacji narciarskich Poniwiec, Czantoria i Palenica.

Znaczny zbiór terenów usług możliwy jest do realizacji w ramach profilu podstawowego i dodatkowego stref SW i SJ i profilu dodatkowego w strefach SZ, SP, SI, SN i SC, co pozwoli na swobodę w ich wydzieleniu w planach miejscowych uchwalonych z uwzględnieniem niniejszego planu ogólnego miasta.

Strefa SP – strefa gospodarcza

Strefy SP wydzielono w rejonie Nierodzimia, w centrum miasta i w rejonie Jelenicy. Strefy planistyczne dla tego profilu funkcjonalnego tworzą tereny:

- w północnej części miasta przy ulicy Katowickiej,
- w Nierodzimiu w rejonie ulic Józefa Kreta i Szerokiej,
- w centrum miasta jako restrukturyzacja terenów przemysłowych przy ulicach Kuźnicznej i Sportowej,
- w Jelenicy przy ulicy Jelenica.

Strefy SP wyznaczone zostały w nawiązaniu do już istniejących obiektów i terenów związanych z funkcją gospodarczą miasta.

Strefa SR – strefa produkcji rolniczej

Strefę SR wyznaczono w miejscach, gdzie zlokalizowana jest istniejąca zabudowa związana z produkcją rolniczą oraz na obszarach, gdzie obecnie obowiązujące plany miejscowe dopuszczają w/w funkcję.

Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SR dopuszczone jest wyznaczenie teren produkcji w gospodarstwach rolnych, wielkotowarowej produkcji rolnej, akwakultury i obsługi rybactwa, komunikacji, infrastruktury technicznej.

W każdej wyznaczonej strefie SR, w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie Teren rolnictwa z zakazem zabudowy, zieleni urządzonej, zieleni naturalnej, lasu, wód.

Strefa SI – strefa infrastrukturalna

Strefy SI wyznaczono na terenach, gdzie zlokalizowane są istotne dla miasta obiekty infrastruktury technicznej m.in. oczyszczalnia ścieków w centrum miasta po lewej stronie rzeki Wisła w rejonie ul. Sportowej, GPZ w rejonie ul. Sportowej oraz zbiorniki wody w pobliżu Sanatorium Uzdrowskiego Narcyz, hotelu Belweder i przy ul. Andrzeja Brody.

Strefa SN – strefa zieleni i rekreacji

Strefy SN obejmują tereny miasta związane ze sportem, turystyką i rekreacją. Są to tereny wypoczynkowe wzdłuż rzeki Wisły w północnej i centralnej części miasta, oraz tereny stacji narciarskich, tras saneczkowych i rowerowych, tras zjazdowych oraz wyciągów narciarskich i innych obiektów i urządzeń związanych ze sportem i rekreacją. W niniejszych strefach, w zależności od lokalizacji i pełnionej funkcji, dopuszczono w ramach dodatkowego profilu funkcjonalnego dedykowane dla poszczególnej strefy tereny usługowe.

Strefa SC – strefa cmentarzy

Strefy SC obejmują strefy istniejących cmentarzy wraz z możliwością powiększenia powierzchni niektórych z nich oraz wraz z istniejącymi w tych rejonach obiektami usług kultu religijnego.

Strefa SO – strefa otwarta

Strefy SO to tereny rolnictwa z zakazem zabudowy, tereny lasów, zieleni naturalnej i wód oraz komunikacji i infrastruktury technicznej (o powierzchni nie większej niż 5000 m²). Strefy SO obejmują głównie wschodnią i południowo-zachodnią część miasta. Łączna powierzchnia stref SO wynosi około 4 382 ha, czyli około 74 % całej powierzchni miasta.

Strefa SK – strefa komunikacyjna

Strefy SK stanowią tereny istniejącej linii kolejowej i drogi wojewódzkiej oraz tereny istniejących i wydzielonych w planach miejscowych dróg klasy zbiorczej.

OBSZAR UZUPEŁNIENIA ZABUDOWY

Z uwagi na niepełne pokrycie miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, w planie ogólnym miasta Ustroń wyznaczono obszar uzupełnienia

zabudowy, tj. obszar, na którym dopuszczalne będzie wydawanie decyzji o warunkach zabudowy. Obszar uzupełnienia zabudowy wyznaczono również w celu określenia stref planistycznych obejmujących zabudowę mieszkaniową w ramach istniejącej zabudowy poza obowiązującymi planami miejscowymi. Obszar uzupełnienia zabudowy ma duże znaczenia w przypadku terenów na których nie obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Poza strefą OUZ nie będzie możliwości wydawania decyzji o warunkach zabudowy, ewentualna zmiana przeznaczenia będzie wymagała uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, oczywiście również zgodnego z profilem danej strefy.

Generalnie zaproponowane w projekcie POG kierunki rozwoju miasta opierają się na istniejącym zagospodarowaniu terenu oraz na ustaleniach obowiązujących dokumentów planistycznych. W niektórych przypadkach pojawiają się nowe rejony urbanizacji, jednak w zdecydowanej większości na terenach gruntów rolnych.

Za pozytywne należy jednak uznać, że projekt POG wskazuje również tereny, które będą stanowiły zasób przyrodniczy gminy. Są to tereny lasów, tereny o charakterze rolniczym oraz doliny cieków, w tym doliny Wisły i Bładnicy, oraz ich doływów. W szczególności wolne od zabudowy zachowano tereny znajdujące się w obrębie obszaru Natura 2000, rezerwatu, użytków ekologicznych oraz tereny proponowanych form ochrony przyrody. W projekcie POG uwzględniono również szereg uwarunkowań, m.in. występowanie złóż kopalin, obszarów i terenów górniczych, form ochrony przyrody, terenów cennych pod względem przyrodniczym proponowanych do objęcia ochroną, obiektów o charakterze zabytkowym, infrastruktury technicznej itp. Nie przewiduje się wystąpienia znaczących oddziaływań na środowisko, a zwłaszcza na tereny cenne pod względem przyrodniczym oraz korytarze ekologiczne w sytuacji gdy na podstawie POG skonstruowane zostaną miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz wydane zostaną decyzje o warunkach zabudowy.

2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA

2.1 POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE

Opracowanie obejmuje teren miasta Ustroń, które administracyjnie przynależy do powiatu cieszyńskiego, położonego w województwie Śląskim. Na terenie miasta Ustroń formalnie wydziela się następujące osiedla: Osiedle Polana, Osiedle Poniwiec, Osiedle Ustroń Górny, Osiedle Ustroń Dolny, Osiedle Zawodzie, Osiedle Hermanice, Osiedle Lipowiec i Osiedle Nierodzim, które jednak, ze względu na specyfikę miasta nie posiadają charakteru typowych dzielnic. Wg bazy danych Teryt w mieście wyróżnia się tzw. części miasta o charakterze przysiółków, osiedli, dawnych wsi: Bernatka, Beskidek, Brzegi, Czantoria Baranowa, Dobka, Goje, Hermanice, Jelenica, Kępa, Królów, Krzywonek, Lipowiec, Nierodzim, Nowociny, Orłowa, Pastwiska, Polana, Poniwiec, Równica, Sucha Dobka, Zadki, Zawodzie Dolne, Zawodzie Górne. Ustroń sąsiaduje od zachodu z gminą Golezów, od południa z gminą Skoczów, od wschodu z gminą Brenna oraz od południa z miastem Wisła. Od południowego zachodu, w rejonie Góry Czantoria miasto graniczy z Republiką Czeską, przebiega tu granica państwa.

Powierzchnia miasta wg danych GUS wynosi 5904 ha¹, zaś liczba ludności wynosiła w 2024 r. 15845 osób, średnia gęstość zaludnienia wynosiła 268 osób na 1km². Liczba mieszkańców miasta utrzymuje się mniej więcej na stałym poziomie, choć po okresie wzrostu obecnie zarysowuje się tendencja malejąca. Liczba mieszkańców kształtowała się w ostatnim ćwierćwieczu następująco: 2000 r. - 15442 osoby, 2005 r. - 15431 osoby, 2010 - 15916 osób, 2015 – 16088 osób, 2020 - 16215 osób, w 2024 r. 15845 osób.

Według podziału na jednostki fizyczno-geograficzne J. Kondrackiego obszar gminy znajduje się w prowincji Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym w podprowincji Zewnętrzne Karpaty Zachodnie. Miasto wyraźnie dzieli się na dwa makroregiony: Pogórze Zachodniobeskidzkie oraz Beskidy Zachodnie i odpowiednio dwa mezoregiony: Pogórze Śląskie oraz Beskid Śląski. Podział ten wyraźnie zaznacza się w morfologii terenu dzieląc miasto na dwa odrębne obszary o charakterze górskim i charakterze pogórza. Regionalizację fizyczno-geograficzną przedstawiono w tabeli nr 1.

Tabela 1 Regionalizacja fizyczno - geograficzna

Mezoregion	Makroregion	Podprowincja	Prowincja
Pogórze Śląskie (513.32)	Pogórze Zachodniobeskidzkie (513.3)	Zewnętrzne Karpaty Zachodnie (513)	Prowincja (Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym (51)
Beskid Śląski (513.45)	Beskidy Zachodnie (513)	Zewnętrzne Karpaty Zachodnie (513)	Prowincja (Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym (51)

Zgodnie z podziałem geobotanicznym Polski północno-wschodnia część obszaru miasta leży w Dziale Wyżyn Południowopolskich C, Krainie Kotliny Oświęcimskiej C.7, Okręgu Oświęcimskim C.7.1, Dolina Wisły Ustroń – Ujście Skawy C.7.1.c, część północno-zachodnia terenu gminy w Dziale Zachodniokarpackim, w Krainie Karpat

¹ Wg danych z ewidencji gruntów 5885 ha

Zachodnich H.1, Podkrajnie Zachodniobeskidzkiej H.1a, okręgu Pogórza Śląskiego, H.1a.1, część środkowa i wschodnia podokręgu Cieszyńskim H.1a.1a., podokręgu Bielskim H.1a.1b, a część południowa w okręgu Beskidu Żywieckiego H.1a.5, podokręgu Beskidu Śląskiego H.1a.5.a.

2.2 BUDOWA GEOLOGICZNA

Obszar miasta Ustroń należy do Karpat fliszowych oraz ich przedgórze. Na podłożu zbudowanym ze skał krystalicznych, występującym na głębokości ponad 1700 m zalegają utwory: dewońskie, karbońskie, jurajskie, kredowe, trzeciorzędowe i czwartorzędowe.²

Osady dewonu stanowią wapienie, wapienie dolomityczne oraz dolomity wapniste i margle. Reprezentują one dewon środkowy i górny. Ich miąższość przekracza 450 m. Wyżej zalegają dolnokarbońskie ciemnoszare iłowce i drobnoziarniste piaskowce o miąższości od niespełna 100 m do ponad 200 m. Na nich znajduje się nieciągła pokrywa górnokarbońskich piaskowców, mułowców oraz łupków ilastych, częściowo z węglem. Lokalnie osiąga miąższość ponad 200 m. Na tych skałach zalega warstwa miocenijskich osadów autochtonicznych wykształconych w postaci iłów, mułowców, łupków ilastych, z przewarstwieniami piasków i piaskowców. W spągu osadów miocenu lokalnie zalega warstwa zlepieńcowatych żwirów. Na opisywane wyżej osady w czasie alpejskich ruchów górotwórczych nasunięte zostały zróżnicowane utwory, powstałe na południe od obecnego obszaru Karpat w okresie od górnej jury do trzeciorzędu (paleogen) i nie ujawniają się one na powierzchni.

Łupki, a podrzędnie margle i piaskowce, osadzone od kredy po oligocen, oderwane od podłoża, przemieszczane i ponasuwane na siebie, tworzą najstarszą w tym rejonie jednostkę tektoniczną nasunięcia karpackiego – jednostkę podśląską. Skały budujące tę jednostkę zalegają pod Ustroniem bezpośrednio na osadach karbonu lub miocenu autochtonicznego (w części północnej). Mają one miąższość 600 – 700 m. W rejonie Nierodzimia przykryte są jedynie osadami czwartorzędowymi. Na utwory jednostki podśląskiej nasunięte zostały skały tworzące jednostkę śląską – główną jednostkę tektoniczną Beskidu Śląskiego. W jej obrębie wyróżniają się dwie płaszczowiny: dolną – cieszyńską i górną – godulską. Wyodrębnienie się tych płaszczowin nastąpiło w rezultacie zróżnicowania litologicznego górnokredowego ogniwa serii śląskiej – powstania górnokredowych piaskowców godulskich (**4 - 6**³) oraz dysharmonijnego fałdowania skał o odmiennych własnościach mechanicznych. Odklucie skał formującej się, młodszej płaszczowiny godulskiej budującej blok Beskidu Śląskiego i ich nasunięcia na płaszczowinę cieszyńską nastąpiło w obrębie górnych łupków cieszyńskich (**10**) lub wyższych ogniwi. W wyniku późniejszych ruchów tektonicznych płaszczowiny, zwłaszcza cieszyńska, zostały pocięte poprzecznymi uskokami, wykorzystywanymi przez doliny większych cieków (Wisła, Brennica).

---

² Na podstawie: Mapa geologiczna Polski w skali 1 : 200000, ark. Cieszyn, WG, 1983 r.;

Opracowanie ekofizjograficzne – miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, Biuro Rozwoju Regionu sp z o.o. w Katowicach, Katowice – Ustroń, 2003 r.;

³ Oznaczenie wg mapy nr 3 stanowiącej załącznik do niniejszego opracowania;

Zróźnicowanie górnokredowych skał serii śląskiej dało podstawy do wydzielenia serii cieszyńskiej, w obrębie której górna kreda wykształcona jest głównie w facji łupkowej, w przeciwieństwie do dominującej w obrębie serii godulskiej facji piaskowcowej. Osady dolnej kredy oraz paleogenu są wykształcone podobnie w obu seriach. Utwory fliszowe serii śląskiej stanowią podłoże skalne Ustronia, za wyjątkiem doliny Wisły wypełnionej osadami czwartorzędowymi. Warstwy fliszowe mają tu charakter monoklinalny, generalnie zapadają w kierunku południowym do południowo – wschodniego.

Najstarszymi skałami odsłaniającymi się na powierzchni lub występującymi bezpośrednio pod powierzchnią są górnokredowe szare łupki cieszyńskie dolne (**12**). Na przełomie jury i kredy powstały wapienie z łupkami marglistymi w stropie przechodzące w piaskowce wapieniste (wapienie cieszyńskie **11**). Wyższą pozycję stratygraficzną zajmują dolnokredowe ciemnoszare łupki z ławicami piaskowców wapienistych (łupki cieszyńskie górne **11**). Skały te budują zasadniczą część płaszczowiny cieszyńskiej. Ich wschodnie znajdują się w rejonie Jelenicy i Kopieńca oraz w Zawodziu i w rejonie Lipowca. Na północnych stokach Małej Czantorii wąskie pasma wschodnie, o przebiegu zbliżonym do równoleżnikowego, mają dolnokredowe piaskowce grodzkie (**9**) i łupki wierchowskie (**8**) oraz piaskowce i łupki warstw Igockich (**7**). Wschodnie łupków wierchowskich znajdują się także w Zawodziu Górnym, a warstw Igockich – w dolnych partiach zachodniego i północnego zbocza Lipowskiego Gronia. Zasadniczą część masywów Równicy i Czantorii tworzą górnokredowe warstwy godulskie (**4 - 6**). Są to piaskowce gruboławicowe, piaskowce średnie i gruboławicowe oraz piaskowce cienko i średnioławicowe z wkładkami zlepieńców (zlepieniec Malinowski), stanowiące odpowiednio warstwy godulskie dolne, środkowe i górne. Najmłodsze z nich występują na terenie Ustronia w rejonie gór Świniarka i Jastrzębie oraz w dolinie Ślepej Dobki. W północnym stoku Skalicy znajduje się niewielka wschodnia żyły cieszynitu. Głębokie rozcięcie doliny Wisły, posiadające założenie tektoniczne, wypełniają osady czwartorzędowe. Stanowią je głównie plejstocenyjskie osady rzeczne (żwir z otoczkami i piaski **3**) oraz osady deluwialne i koluwalne (gliny, gliny z gruzem zwietrzelinowym). W części północnej, lokalnie występują pylaste pokrywy lessopodobne, związane z ostatnim piętrem zimnym (**2**). Podczas stadiału maksymalnego zlodowacenia środkowopolskiego pleniglacialny stożek Ustronia został usypany do wysokości 25 – 30 m powyżej współczesnego dna doliny. W młodszym plejstocenie i holocenie stożek ten został rozcięty przez wody Wisły. Miąższość zachowanych utworów czwartorzędowych stożka plejstocenyjskiego wynosi najczęściej 10 – 12 m. Powstałe w warunkach ostrego klimatu ostatniego piętra zimnego pokrywy rumowiskowe, soliflukcyjne i deluwialne, podlegały od schyłku plejstocenu intensywniejszym procesom glebotwórczym. Wskutek postępującego ocieplania się klimatu, po zaniku wieloletniej zmarzliny i zmianie krążenia wód rozwinęły się rozległe koluwia osuwisk. Obecnie odnawianie się osuwisk następuje głównie na skutek długotrwałych opadów. Osady rzeczne holocenu wypełniają dna odcinków ujściowych większych potoków górskich oraz rozcięcie utworzone przez wody Wisły w plejstocenyjskim stożku aluwialnym. Miąższość osadów czwartorzędowych w dnie doliny Wisły jest zmienna, miejscami osiąga 15 m. W młodszym holocenie następuje

pogłębianie koryt potoków górskich stale podnoszącego się masywu Beskidu Śląskiego. Materiał skalny, wynoszony współcześnie przez uregulowane większe potoki i Wisłę, składany jest w znacznej części w sztucznych zbiornikach wodnych.

2.3 WODY POWIERZCHNIOWE

Wody płynące

Teren miasta Ustroń w całości położony jest w górnej części zlewni Małej Wisły. Przez miasto przepływa rzeka Wisła, która wypływa spod szczytu Baraniej Góry 19,5 km powyżej południowych granic Ustronia, a 21 km powyżej ujścia do Wisły potoku Dobka. Powierzchnia zlewni Wisły licząc do południowej granicy Ustronia wynosi 108 km². Uwzględniając jej dopływy, uchodzące do Wisły na terenie miasta, wzrasta do 156 km². Na sieć hydrograficzną w rejonie opracowania oprócz rzeki Wisły składa się wiele krótkich potoków górskich oraz kilka potoków o charakterze podgórskim przepływających przez północną, bardziej płaską część miasta.

Wisła na odcinku przechodzącym przez Ustroń ma charakter rzeki górskiej o stosunkowo łagodnym profilu podłużnym. Średni jej spadek wynosi 0,82% i jest dość wyrównany na całej długości. Tylko lokalnie, w rejonie Polany oraz poniżej Kuźni, spadki przekraczają 1%. Koryto rzeki zostało uregulowane. Jego brzegi został obetonowane, powstały liczne progi przeciwrumszowe. W efekcie przepływ stał się spokojniejszy i poprawiła się przepustowość koryta. Przepływy rzeki są bardzo zmienne. Średni przepływ notowany na wodowskazie Obłaziec wynosi 2m³/s, średni niski przepływ wynosi 0,15 m³/s. W zakresie przepływów najwyższych oparto się o dane pochodzące z wodowskazu Wisła. W tym przekroju wodowskazowym przy średnich przepływach 1,1 m³/s maksymalne przepływy zanotowano w latach: 1970, 1996 i 1997, odpowiednio: 130 m³/s, 85m³/s i 67 m³/s.

Dla gospodarki wodnej w górnej części zlewni Wisły znacząca rolę odgrywa zbiornik retencyjny „Wisła Czarne” w mieście Wisła. Oprócz funkcji związanej z zaopatrzeniem w wodę ludności pobliskich gmin, w tym również Ustronia, pełni też funkcję przeciwpowodziową. Maksymalne możliwości retencyjne zbiornika przy maksymalnym napiętrzeniu wynoszą 4,47 hm³. Stała rezerwa powodziowa do korony przelewu wynosi 1,02 hm³. Jest ona niewielka, gdyż jak obliczono przy opadzie dobowym 100 mm (w 1970 r. na stacji Magurka w ciągu trzech dni spadło 344 mm deszczu) dopływ do zbiornika wyniesie 2,08 hm³. Ocenia się, że podczas wezbrania w lipcu 1997 r. zbiornik przyjął ok. 3 hm³ wody pomiędzy 6 a 10 dniem tego miesiąca. Znacząco zredukowało to szczyt fali wezbraniowej w Ustroniu, prawdopodobnie przepływy w Ustroniu podczas kulminacji tej fali były mniejsze dzięki temu przeciętnie o ok. 20%.

Potoki zasilające Wisłę na terenie Ustronia są krótkie. Najdłuższy z nich, potok Dobka ma ok. 6 km długości. Dłuższa jest Bładnica uchodząca do Wisły poniżej Ustronia oraz Młynówka, która nie jest naturalnym ciekim. Zachodnią stronę miasta odwadniają potoki: Suchy, Poniwiec z Gronikiem (czasem spotykana nazwa Górnik) i Potokiem Roztoki, Czantoria, Dopływ spod góry Górka, Młynówka Ustrońska, Bładnica i Bładniczka. Z kolei część wschodnią odwadniają: Dobka z Dopływem spod góry Orłowa oraz Suchą

Dobką, Jaszowiec, Gościeradowiec, Lipowiec oraz Dopytyw z Nowego Światu. Północna i północno-zachodnia część miasta jest odwadniana przez ciek, które wpadają do Wisły poza granicami miasta. Są to: wyżej wymieniony lewostronny jej dopływ Bładnica oraz Lipowiec (inna nazwa Postrzednik). Ciek te tylko w górnej części mają charakter zbliżony do potoków górskich. Ogólnie ich obszary zlewniowe charakteryzują się umiarkowanym średnim nachyleniem terenu (5 – 8 %) oraz niską lesistością (6-12%). Zupełnie inny charakter mają pozostałe dopływy Wisły znajdujące się bardziej na południe. Rozcinają one masywy górskie otaczające Ustroń. Ich obszary zlewniowe charakteryzują się dużymi lub bardzo dużymi wartościami średnich spadków terenu oraz znaczną lesistością. Największymi średnimi spadkami cechują się potoki wypływające spod Czantorii (Suchy, Pod Grapą i Poniwiec). Również zlewnie Suchego i Poniwca należą do najbardziej zalesionych. Stosunkowo niski stopień lesistości charakteryzuje zlewnie potoków: Brzegi i Bładniczka. Obszary o niższej lesistości i dużych spadkach charakteryzują się niską retencyjnością i są mocniej narażone na erozję. Poza wymienionymi wyżej ciekami na terenie Ustronia występuje również szereg mniejszych cieków bez nazw, które uzupełniają sieć hydrograficzną.

Naturalny hipsometryczny układ sieci rzecznej został zakłócony poprzez powstanie sztucznych form terenu jak nasypy dróg i kolei, zurbanizowanie terenu miasta oraz przekopanie kanału Młynówki. Młynówka, na co wskazuje nazwa, powstała dla zapewnienia napędu kół młyńskich jako kanał wypływający z koryta Wisły, równoległy do niej. Wody Wisły zasilają Młynówkę w rejonie Obłazca poprzez zlokalizowany tam jaz. Jednak po drodze ciek ten przyjmuje część lewobrzeżnych dopływów Wisły oraz wody ze spływu powierzchniowego. Determinuje to charakter jego przepływów uzależniony nie tyle od dopływów wód Wisły, co od bezpośrednich dopływów wód płynących ze stoków Czantorii i Kopieńca. Stany wód na Młynówce są w dużym stopniu pochodną lokalnych ulew, po których koryto Młynówki się przepęlnia, gdyż ma ograniczoną przepustowość, a z uwagi na uwarunkowania hydrotechniczne, ograniczone możliwością zrzutu wód do Wisły.

Wody powierzchniowe stojące

Na terenie miasta występują tylko nieliczne zbiorniki wód powierzchniowych w postaci niewielkich stawów, oczek wodnych i zbiorników po eksploatacji kruszyw o łącznej powierzchni zaledwie 10 ha. Jedynym większym zbiornikiem jest zalewisko powstałe po eksploatacji gliny w Nierodzimiu w rejonie ul. Żwirowej i zakładów Mokate o powierzchni ok. 4 ha, wykorzystywane jest ono jako zbiornik wędkarski. Niewielki staw znajduje się w centrum miasta w rejonie ul. 3 Maja, ma charakter rekreacyjny, istnieje możliwość wypożyczenia tu sprzętu wodnego. Kilka niewielkich stawów znajduje się w rejonie ul. Kuźnicznej, niewielki ciąg stawów paciorkowych znajduje się na zachód od ul. Przetnica. W trakcie przeprowadzania inwentaryzacji terenowej część stawów była pozbawiona wody, np. stawy w rejonie ul. Katowickiej i linii kolejowej, w rejonie zbiegu ul. Katowickiej i ul. Zabytkowej, w rejonie ul. Krzywej. Na wyrysie z Numerycznego Modelu Terenu widoczne są niecki dawnych niewielkich zbiorników i stawów, których dawniej na terenie miasta było więcej. Np. w rejonie Krzywańca, w dolince ciek Dopytyw

z Nowego Światu znajduje się dość duży ciąg stawów paciorkowych, które obecnie nie są użytkowane.

Zagrożenie powodziowe

Dla terenu miasta Ustroń opracowane zostały przez Dyrektora Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej Mapy Zagrożenia Powodziowego oraz Mapy Ryzyka Powodziowego. Mapy te zostały przekazane do gminy przez RZGW w 2019 r., w związku z czym nabrały one mocy prawnej i stanowią obowiązujący dokument. Na mapach z 2019 r. oznaczono następujące obszary szczególnego zagrożenia powodzią:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat – $Q=1\%$,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat – $Q=10\%$,

Tereny te zostały wyznaczone wyłącznie w dolinie Wisły i Bładnicy i praktycznie nie wkraczają na żadne tereny zabudowane ograniczając się do międzywala. Tereny $Q=10\%$ zawierają się w obrębie terenów terenów $Q=1\%$. Jedyny większy teren, gdzie wody powodziowe mają szerszy zasięg to rejon doliny Bładnicy na północ i południe od ul. Fabrycznej. Poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią wskazano tu również obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (wody $Q=0,2\%$). Również i one jednak mieszczą się przeważnie w obrębie międzywala, a ich zasięg jest nieznacznie większy niż zasięg terenów $Q=1\%$. Nieco większy zasięg tych zalewów wskazano w rejonie Ustronia Polany, gdzie wody $Q=0,2\%$ wkraczają na tereny zabudowane w rejonie ul. Wiślańskiej. Tereny narażone na przerwanie wałów przeciwpowodziowych rzeki Wisły występują w północnej części miasta, generalnie na północ od ul. Kuźnicznej, w zdecydowanej większości również są to tereny niezabudowane.

W granicach koryt mniejszych rzek i potoków może dochodzić do wezbrań, które jednak zwykle nie powodują zalewów na obszarach okolicznych. Związane jest to z położeniem w górnej części zlewni oraz głęboko wciętym, typowo górskim ukształtowaniem koryt cieków. Nie mniej na skutek splotu niekorzystnych sytuacji, jak np. zablokowania przepustu, przewrócenia drzewa może dochodzić do podtapiania terenów przyległych. Nie bez znaczenia jest też postępująca zabudowa kolejnych terenów oraz prowadzone nadmiernie wycinki lasów oraz brak skutecznej polityki w zakresie tzw. małej retencji. Te zmiany idą w parze ze zmianami klimatycznymi, tzn. zaostrzaniem się klimatu. Coraz częstsze są długie okresy susz, bezśnieżne zimy, a następnie gwałtowne, ulewne opady, które powodują bardzo szybkie wezbrania, zwłaszcza na obszarach górskich i obszarach zurbanizowanych. Np. w czasie powodzi we wrześniu 2024 r. część tych małych potoków w sposób znaczny załała część miasta. Obszary tych podtopień od mniejszych cieków nie są wykazywane przez RZGW.

Ujęcia wód powierzchniowych

Na terenie miasta znajduje się kilka ujęć wód powierzchniowych związanych z zaopatrzeniem stawów w wodę, bezpieczeństwem przeciwpożarowym oraz

zaopatrzeniem do celów technicznych. Jedynym ujęciem posiadającym strefę ochrony pośredniej jest ujęcie Poniwiec, które ujmuje wody na potoku Górnik (inna nazwa Gronik). Strefa została ustanowiona Rozporządzeniem Wojewody Śląskiego z dnia 12 marca 2019 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody na potoku Górnik w Ustroniu Poniwcu, obejmuje ona dolinę tego cieku na zboczach Czantorii i góry Gronik.

Jednolite części wód powierzchniowych

Na terenie miasta zostały wydzielone trzy Jednolite Części Wód Powierzchniowych:

- JCWP nr PLRW200042111353 Wisła od źródeł do Dobki wraz z Dobką,
- JCWP nr PLRW200006211151 Wisła od Dobki do Bładnicy wraz z Bładnicą,
- JCWP nr PLRW200012211149 Brennica;

Głównym ciekim miasta jest Wisła, w związku z czym jej zlewnia obejmuje dużą część miasta. Zlewnia Brennicy obejmuje niewielką północno-wschodnią część stoków Lipowskiego Gronia i Żarnowca. Poza wymienionymi wyżej JCWP na terenie miasta nie wydziela się innych zlewni JCWP, wszelkie zlewnie mniejszych cieków włączone zostały do zlewni „Wisła od źródeł do Dobki wraz z Dobką” lub „Wisła od Dobki do Bładnicy wraz z Bładnicą”.

2.4 WODY PODZIEMNE

Regionalizacja hydrogeologiczna

Według Mapy Hydrogeologicznej w skali 1:200000 ark. Cieszyn⁴ cały obszar miasta wchodzi w skład Karpackiego Regionu Hydrogeologicznego XXIII, Podregion Zewnętrznokarpacki XXIII 1, w którym główny poziom użytkowy wód podziemnych znajduje się w utworach czwartorzędowych, neogeńskich oraz kredowych.

Użytkowe poziomy wodonośne

Według Mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:50000⁵ ark. Skoczów⁶ na terenie miasta głównym użytkowym piętrzem wodonośnym są utwory czwartorzędowe obejmujące dolinę Wisły, Brennicy i Bładnicy oraz utwory kredowo-paleogeńskie na zboczach Masywów Równicy, Lipowskiego Gronia oraz Pasma Czantorii. W obrębie stoków Małej Czantorii oraz północnych stoków Lipowskiego Gronia i w rejonie Lipnicy nie wydzielono użytkowych poziomów wodonośnych.

Poziom czwartorzędowy budują osady rzeczne doliny Wisły, Bładnicy i w niewielkim stopniu Brennicy. Wykształcone są one w postaci otoczków piaskowcowych oraz żwirów i piasków. Poza korytami ich górne partie bywają niekiedy w znacznym stopniu zaglinione. Zasilanie wód podziemnych odbywa się tu poprzez bezpośrednią infiltrację opadów atmosferycznych, a także infiltrację wód powierzchniowych. Poziom wodonośny występuje na ogół na głębokości 5 m poniżej

---

⁴ Chowaniec J. i in, Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:200000 ark. Cieszyn, PIG, Warszawa 1983 r.;

⁵ Chowaniec J., Witek K., Mapa Hydrogeologiczna w skali 1:50000 wraz z objaśnieniami, ark M-34-74-D Skoczów, PIG, Warszawa, 2000 r.;

⁶ Chowaniec J., Witek K., Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000 ark. Skoczów, PIG, Warszawa, 2000 r.

powierzchni terenu. Wody omawianego poziomu związane z utworami terasowymi (holoceniowymi) stanowią ciągły horyzont o charakterze swobodnym. W rejonach, gdzie zasilenie jest ograniczone przez występowanie warstwy glin, woda może występować pod niewielkim ciśnieniem.

Dla czwartorzędowego poziomu wodonośnego wyznaczono na Mapie Hydrogeologicznej Polski jednostkę hydrogeologiczną 1abQIII. Potencjalna wydajność studni wierconej wynosi od 2 do 50 m³/h i zależy od lokalnych warunków geologicznych. Stopień zagrożenia wód jest określony jako bardzo wysoki. Jakość wód jest dobra (Ib), ale może być nietrwała z uwagi na obecność ognisk zanieczyszczeń, wody nie wymagają uzdatnienia.

Kredowo-paleogeńskie piętro wodonośne jest mocno zróżnicowane. Poziom najwyższy stanowią wapień cieszyńskie, piaskowce godulskie, piaskowce grodzkie lub piaskowce Igockie – do głębokości ok. 100 m. Kolejny poziom tworzą wapień i łupki cieszyńskie na głębokości 200 – 500 m. Najniższy poziom wodonośny piętra kredowo – paleogeńskiego związany jest z piaskowcami i łupkami płaszczowiny podśląskiej. Występuje na głębokości 500 – 1200 m. Warstwy karbońskie, wśród których przeważają utwory ilasto – mułowcowe, są praktycznie bezwodne. Poniżej, na głębokości 1200 – 1700 m, znajduje się dewońskie piętro wodonośne, tworzone przez dolomity i wapień.

Dla kredowego poziomu wodonośnego wyznaczono na Mapie Hydrogeologicznej Polski jednostkę hydrogeologiczną związaną z utworami fliszowymi 4aCrI oraz 3aCr-II. Potencjalna wydajność studni wierconej wynosi na terenie fliszu do 5 m³/h. Stopień zagrożenia wód jest określony jako niski, niemniej izolacja jest słaba, brak jest jednak ognisk zanieczyszczeń. Jakość wód jest dobra (Ib), ale może być nietrwała z uwagi na obecność ognisk zanieczyszczeń, wody nie wymagają uzdatnienia

Tabela 2 Główne parametry jednostki hydrogeologicznej

Symbol jednostki hydrogeologicznej	Piętro wodonośne	Wydajność potencjalna studni wierconej m ³ /h	Miąższość [m]	Współczynnik filtracji m/24 h	Współczynnik przewodności m ² /24h	Moduł zasobów odnawialnych m ³ /24h/km ²	Zasoby dyspozycyjne, jednostkowe, [m ³ /24h/km ²]
1abQIII	Q	2-10	8 m	77,0	-	207,0	200-300
4aCrI	Cr	2-5	15 m	1	15	259	65

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Według Mapy wstępnej waloryzacji głównych zbiorników wód podziemnych (Skrzypczyk [red], 2003) oraz materiałów PSH na terenie gminy wyznaczono kredowy LZWP nr 348 Zbiornik warstw Godula (Beskid Śląski). Zbiornik ten został w ostatnim czasie udokumentowany, nie wyznaczono jednak dla niego jak dotychczas stref ochronnych. LZWP nr 348 obejmuje niemal całą centralną i południową część miasta. W utworach wodonośnych Wisły i Brennicy wyznaczono GZWP nr 347 Dolina rzeki Górna Wisła. Podobnie jak i LZWP nr 348 zbiornik ten został udokumentowany, nie wyznaczono jednak stref ochronnych. Zbiornik nr 348 występuje również w podłożu zbiornika nr 347.

Jednolite Części Wód Podziemnych

Według podziału Polski na jednolite części wód podziemnych cały teren miasta znajduje się w JCWPd nr PLGW2000162.

Ujęcia wód podziemnych

Na terenie miasta Ustroń występuje szereg ujęć wód podziemnych i studni, jednak tylko dla kilku wyznaczono strefy ochrony bezpośredniej i strefy ochrony pośredniej. Strefy ochrony bezpośredniej obejmują bezpośrednie sąsiedztwo poszczególnych ujęć, zwykle ogrodzone i wydzielone ewidencyjnie.

W północnej części miasta, w dolinie Wisły została wydzielona strefa ochrony pośredniej dla ujęcia Pogórze, które znajduje się na terenie gminy Brenna. Strefa została ustanowiona Rozporządzeniem nr 5/2017 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach z dnia 11 maja 2017 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej w Pogórze k/Skoczowa.

Druga strefa ochrony pośredniej dla wód podziemnych została ustanowiona dla ujęcia Jaszowiec Rozporządzeniem Wojewody Śląskiego z dnia 15 września 2023 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wód podziemnych z utworów czwartorzędowych w Ustroniu-Jaszowcu, obejmuje ona zachodnie stoki góry Poniwiec.

2.5 KLIMAT I WARUNKI TOPOKLIMATYCZNE

Według regionalizacji rolniczo-klimatycznej Gumińskiego obszar opracowania znajduje się na pograniczu dwóch dzielnic klimatycznych: podkarpackiej i karpackiej. Ścierają się tutaj cechy klimatu górskiego i pogórskiego. Ważnym elementem wpływającym na klimat Ustronia jest jego usytuowanie w najbardziej wysuniętej na zachód części Karpat, w sąsiedztwie Bramy Morawskiej i Kotliny Raciborsko-Oświęcimskiej. Klimat miasta nie jest jednorodny. Występuje tu piętrowość cech klimatycznych. Niższe partie położone poniżej 670 m n.p.m. należą do piętra klimatycznego umiarkowanie ciepłego (średnie temperatury od +6 do +8°C), wyższe partie (ok. 15% powierzchni miasta) należą do piętra umiarkowanie chłodnego (średnie temperatury od +4 do +6°C).

Warunki pogodowe są kształtowane głównie (przez 65% dni w roku) przez masy powietrza polarno-morskiego napływającego znad Atlantyku (najczęściej w listopadzie i czerwcu, najrzadziej w marcu i we wrześniu). Przez 20% dni w roku napływa powietrze polarno-kontynentalne (maksimum w styczniu, minimum w kwietniu i listopadzie). Powietrze arktyczne napływa w ciągu 6% dni w roku, głównie w kwietniu i we wrześniu, rzadko w lipcu. W 3% przypadków napływa powietrze zwrotnikowe, z maksimum w kwietniu.

Charakterystykę podstawowych cech klimatycznych Ustronia oparto na danych IMGiW w Katowicach z lat 1970 – 1999 reprezentatywnych dla miasta. Średnia roczna temperatura powietrza wyniosła 7,5 °C. Najcieplejsza była dekada lat 70 (7,7°C), najchłodniejsza lat 90 (7,3°C). Średnia temperatura lipca wyniosła 16,6°C. Średnia temperatura stycznia (-1,6°C) ulegała dużym wahaniom (w latach 80 -2,7°C, a w latach 90 -0,6°C). Średni roczny opad wynosił 1025 mm. Najwyższe opady notuje się w czerwcu i lipcu, odpowiednio 133 i 130 mm. W latach 80 w czerwcu spadło 151,7 mm. Najniższe

opady notuje się w lutym – 52 mm. Średnia wysokość pokrywy śnieżnej wynosiła w lutym 14,2 cm, w styczniu 13,1 cm, w grudniu 9 cm, w marcu 8,4 cm i w listopadzie 3 cm. W latach 80 była dwukrotnie wyższa niż w pozostałych analizowanych dekadach.

Przytoczone powyżej dane meteorologiczne są charakterystyczne dla obszarów położonych mniej więcej na wysokości centrum miasta. Jednak wraz ze wzrostem wysokości następuje stopniowy spadek temperatur powietrza (przeciętnie o 0,65°C na 100 m), wzrost opadów oraz grubość i czas zalegania pokrywy śnieżnej. Warto zatem przytoczyć dane opadowe zanotowane na Czantorii i Równicy. Średnie roczne opady z wielolecia 1961 – 1990 wyniosły 1253 mm na Czantorii i 1265 mm na Równicy. Cechą charakterystyczną Ustronia jest występowanie bardzo wysokich sum opadów występujących w krótkim czasie. Na posterunku opadowym Równica Wieś (648 m n.p.m.) 21 sierpnia 1972 r. zanotowano opad dobowy na poziomie 204,5 mm. Na tym posterunku w lipcu 1997 r spadło w ciągu trzech kolejnych dni 302 mm. Miesięczna suma opadów wyniosła w tym miesiącu 648 mm i była najwyższa w zlewni Wisły. W całym 1997 r. zanotowano w tym miejscu opad na poziomie 1928 mm.

Kierunki wiatrów nawiązują do ogólnej cyrkulacji atmosferycznej i są lokalnie modyfikowane przez rzeźbę i zabudowę terenu. Przeważają wiatry z sektora zachodniego (W, SW, NW) wiejące w ponad 48,5% dni w roku, natomiast udział wiatrów pozostałych wynosi: wiatry z kierunków N, NE i E 35,4% oraz wiatry SE i S 19,2%, średnie prędkości wiatrów wynosiły 3,3 m/s. Procentowy udział dni z ciszą wynosił zaledwie 1,3%.

Tabela 3 Procentowy rozkład kierunków wiatru w przedziałach prędkości (na wysokości wiatromierza) - stacja Bielsko-Biała

N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	Cisza
6,2	11,7	17,5	8,8	10,4	21,6	16,5	6,0	1,3

W stosunku do podanych powyżej danych obecnie jednak obserwuje się zmiany klimatyczne, które przejawiają się przede wszystkim wzrostem średniej rocznej temperatury, mniejszą liczbą opadów, zmianą ich charakteru (częste okresy susz, przerywane krótkimi epizodami opadów nawalnych), znikomą liczbą dni z pokrywą śniegową. Zwłaszcza w ostatnich latach ta zmiana klimatu jest coraz bardziej zauważalna. Obecnie brak jest powszechnie dostępnych danych z poszczególnych stacji pomiarowych, publikowane są tylko dane ze stacji głównych. Najbliżej położoną taką stacją jest stacja Bielsko-Biała, dane z niej z wielolecia 1990 – 2020⁷ zostały przedstawione w tabeli poniżej. Zauważalna jest wyższa temperatura średnia wynosząca 9°C, niższa liczba opadu średniego 998 mm oraz zdecydowanie niższa liczba dni z pokrywą śnieżną powyżej 10 cm wynosząca ok. 78 dni. Ze względu na wyższe położenie gminy niż stacja w Bielsku-Białej oraz bliskość gór dane, zwłaszcza w południowej części gminy oraz na obszarach masywów górskich mogą być bardziej zbliżone do tych z wielolecia 1960 – 1990, nie mniej tendencja do zaostrzania się klimatu jest widoczna.

Warunki topoklimatyczne na terenie miasta są mocno zróżnicowane. Podstawowymi czynnikami wpływającymi na zróżnicowanie cech klimatycznych w skali miasta są: wysokość n.p.m., położenie względem głównych form rzeźby wpływające m.in.

⁷ <https://klimat.imgw.pl/pl/climate-normals/>

na warunki przewietrzania, ekspozycja terenu wpływająca głównie na warunki nasłonecznienia, pokrycie roślinnością. Z uwagi na w/w czynniki można obszar Ustronia podzielić na kilka stref o specyficznych cechach klimatu lokalnego:

Dolina Wisły poniżej centrum (obejmuje Nierodzim, Hermanice, i częściowo Lipowiec) charakteryzuje się klimatem stosunkowo ciepłym i łagodnym, warunki przewietrzania są przeciętne, okres wegetacyjny jest tutaj stosunkowo długi

Dolina Wisły w rejonie centrum i powyżej – temperatura powietrza tylko nieznacznie niższe niż w poprzedniej strefie, cechą charakterystyczną tego obszaru są ogólne utrudnione warunki przewietrzania oraz tworzenie się zastoisk zimnego powietrza, spływającego z otaczających ten fragment doliny Wisły stoków górskich, takie warunki sprzyjają koncentracji zanieczyszczeń w powietrzu

Dolna część stoków górskich – temperatury powietrza przeciętnie nieznacznie niższe (1 – 2°C) niż w dolinie Wisły, warunki przewietrzania zmienne, ogólnie dobre, korzystne warunki bioklimatyczne

Doliny potoków górskich – warunki przewietrzania są utrudnione, ruch powietrza odbywa się wzdłuż osi dolin, po których następuje spływ chłodnego powietrza w kierunku doliny Wisły. W przypadku przecięcia dolin sztucznymi formami terenu tworzą się lokalne zastoiska chłodnego powietrza

Górna część stoków górskich – klimat zdecydowanie bardziej surowy, temperatury powietrza, w stosunku do doliny Wisły, niższe o 2 – 4°C, wyższe o ok. 20 – 30% opady, długie zaleganie pokrywy śnieżnej, krótki okres wegetacyjny (krótszy o ok. 2 m-ce w stosunku do Nierodzimia), w ramach tej strefy występują duże różnice w nasłonecznieniu terenu. Na stokach o dużym nachyleniu i ekspozycjach północnych warunki solarne, a w związku z tym także termiczne są najgorsze. Przekłada się to na długi okres zalegania pokrywy śnieżnej i bardzo krótki okres wegetacyjny.

Tabela 4 Normy klimatyczne z wielolecia 1990 – 2020 dla stacji synoptycznej Bielsko-Biała

Średnia dobowa temperatura powietrza	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rocznie
	-0,9	0,2	3,5	9	13,4	16,8	18,7	18,5	13,8	9,3	4,8	0,3	9,0
Średnia minimalna temperatura powietrza	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rocznie
	-3,9	-3,0	-0,2	4,1	8,4	12,0	13,7	13,5	9,6	5,7	1,6	-2,6	4,9
Średnia maksymalna temperatura powietrza	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rocznie
	2,2	3,5	7,6	14,1	18,6	21,9	24,0	23,9	18,6	13,5	8,2	3,3	13,3
Maksymalna zanotowana zawartość Tmax z datą	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rocznie
	15,0 1994-01-08	17,1 1994-02-27	21,0 2004-03-18	29,0 2012-04-30	30,7 2005-05-30	33,9 2016-06-25	35,4 2013-07-29	36,4 2013-08-08	34,1 2015-09-01	26,4 2000-10-14	23,1 2008-11-05	17,4 2019-12-18	
Minimalna zanotowana zawartość Tmax z datą	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rocznie
	-25 2006-01-24	-23,2 2012-02-03	-17,2 2018-03-01	-8,5 1996-04-13	-1,8 2007-05-02	3,5 1994-06-18	4,3 1993-07-09	3,7 1993-08-27	0 1997-09-21	-7,8 2003-10-25	-13,9 1993-11-19	-26 1996-12-28	
Liczba dni z temperaturą maksymalną <0°C	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rocznie
	11,4	7,5	2,5	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	2,3	7,8	31,7
Liczba dni z temperaturą maksymalną >25°C	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rocznie
	0,0	0,0	0,0	0,6	3,1	7,9	13,6	12,7	2,0	0,2	0,0	0,0	40,1
Liczba dni przymrozkowych	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rocznie
	10,2	11,4	12,8	4,9	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	3,3	8,2	12,8	63,8
Miesięczna suma opadu	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rocznie
	45,2	46,6	58,6	67,8	128,7	131,6	143,2	92,2	110,2	72,7	56,8	45,2	998,3
Maksymalna dobową sumą opadu z datą	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rocznie
	22,8 2001-01-	23,9 2016-02-	31,9 2009-03-	53,3 1994-04-	162,7 2010-05-	73,9 1998-06-	83,2 1997-07-	92,3 2010-08-	91,5 2007-09-	44,7 2020-10-	49,4 2009-11-	33,8 1992-12-	

Prognoza oddziaływania na środowisko planu ogólnego miasta Ustroń

	08	10	07	02	16	13	06	31	06	13	11	06	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rocznie
Liczba dni z pokrywą śnieżną >0 cm	26,70	25,30	20,70	6,50	0,20	0,00	0,00	0,00	0,00	2,80	10,90	23,50	116,60
Liczba dni z pokrywą śnieżną >1 cm	26,20	25,0	20,10	6,40	0,20	0,00	0,00	0,00	0,00	2,30	9,80	22,50	112,50
Liczba dni z pokrywą śnieżną >10 cm	18,70	21,40	14,90	3,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,80	5,10	13,70	78,30
Liczba dni z pokrywą śnieżną >50 cm	2,80	3,40	2,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,10	0,10	0,20	9,10
Średnia grubość pokrywy śnieżnej	21,2	27,4	19,7	9,9	0,5	0,00	0,00	0,00	0,00	4,1	9,5	14,2	
Maksymalna zanotowana grubość pokrywy śnieżnej	95 2000-01-22	82 2012-02-17	84 2009-03-25	50 1995-04-14	8 2019-05-07	0 NA	0 NA	0 NA	0 NA	59 2009-10-16	60 1999-11-24	59 2010-12-14	
Średnie ciśnienie zredukowane do poziomu morza	1020	1019	1017	1015	1016	1016	1015	1016	1018	1019	1018	1020	1017
Średnia suma usłonecznienia (h)	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Średnie pokrycie nieba przez chmury (oktanty)	5,8	5,8	5,4	4,9	5,0	5,1	4,7	4,3	4,8	5,1	5,7	5,9	5,2
Średnia liczba dni pogodnych	2,9	2,6	3,7	3,8	3,0	2,4	3,6	4,5	4,4	3,9	1,8	2,4	38,9
Średnia liczba dni pochmurnych	16,6	14,3	13,9	9,8	9,7	8,9	7,3	6,4	9,5	11,5	14,5	16,8	139,3

2.6 POWIERZCHNIA ZIEMI

2.6.1 UKSZTAŁTOWANIE TERENU, ZAGROŻENIE OSUWISKOWE

Ukształtowanie terenu

Rzeźba terenu Ustronia zdeterminowana jest przebiegiem ruchów górotwórczych orogenezy alpejskiej oraz zróżnicowaniem litologicznym górotworu fałdowanego, odkłuwanego i nasuwanego na przedpole w postaci wyodrębnionych płaszczowin. Wypiętrzanie obszaru fliszowego rozpoczęło się w oligocenie i odbywało się w miocenie w kilku fazach. Efektem cyklicznego rozcinania i wypiętrzania górotworu i jego zrównywania w czasie uspokojenia ruchów górotwórczych było powstanie kilku poziomów zrówniania. Resztki najwyższego, beskidzkiego poziomu zrówniania zachowały się, dzięki znacznej odporności piaskowców godulskich, w postaci spłaszczonych grzbietów na wysokości ok. 850 – 900 m n.p.m. Stanowią relikty najstarszej w Beskidach, plioceńskiej powierzchni zrówniania.

Położenie Ustronia na pograniczu dwóch odmiennych jednostek geomorfologicznych, reprezentujących Karpaty oraz Kotliny Podkarpackie, w miejscu rozcięcia tych jednostek doliną Wisły powoduje, że ukształtowanie terenu jest bardzo urozmaicone. Północną i środkowo-zachodnią część Ustronia obejmuje fragment Pogórza Śląskiego. Rejon Jelenicy i Kopieńca zaliczany jest do Wzgórz Goleszowskich, stanowiących wyższy stopień Działu Cieszyńskiego. Jest to pogórze średnie, którego garby tworzą pogórski poziom zrówniania. Kulminacje sięgają 511 m n.p.m. (Jelenica), wysokości względne 90 – 110 m. Najwyższy punkt w mieście to szczyt Czantorii położony na wysokości 995 m n.p.m. Najniższym punktem znajduje się w Nierodzimiu, w miejscu gdzie Wisła opuszcza miasto. Rzędne terenu wynoszą tu ok. 307 – 310 m n.p.m.

Centrum miasta oraz rejon Hermanic, Nierodzimia i Lipowca znajduje się w obrębie Kotliny Ustronia – obniżenia o założeniu tektonicznym, wypełnionym osadami rozległych stożków napływowych Wisły. Najwyższy poziom tworzy plejstocenijski stożek Ustronia. W południowej części, na przedpolu Jelenicy, Kopieńca oraz powierzchni wąskich listew tworzących plejstocenijską terasę Wisły, sięga on poziomu ok. 370 – 390 m n.p.m. Łagodnie obniża się do ok. 360 – 350 m n.p.m. pomiędzy Równią i Kozakowicami Dolnymi – tuż za zachodnią granicą Ustronia.

U podnóża Lipowskiego Gronia występuje kilkusetmetrowej szerokości spłaszczenie pogórskiego poziomu zrówniania, nachylone ku niższym partiom Kotliny Ustronia od ok. 420 do ok. 370 m n.p.m. Stok jest wyrównany miększą zwietrzeliną łupków cieszyńskich. Przechodzi łagodnie w poziom przydolinny na wysokości 360 – 340 m n.p.m., a następnie w wąską, zachowaną powierzchnię stożka Ustronia (320 – 330 m n.p.m. w rejonie przysiółka Nierodzim za Wodą). Spłaszczony stok u podnóża Lipowskiego Gronia, a ponad stożkiem Ustronia należy zaliczyć do pogórzy niskich.

Plejstocenijski stożek Ustronia rozcięty został na przełomie plejstocenu i holocenu, w czasie wzmożonej erozji wgłębnej rzeki. W rozcięciu zostały złożone osady młodszego,

holoceńskiego stożka napływowego. Jego powierzchnia, stanowiąca denną, holoceniską terasę Wisły, znajduje się 10 – 20 m poniżej powierzchni stożka Ustronia. Krawędź rozcięcia osadów stożka Ustronia przez Wisłę jest wyraźna, najczęściej zaznaczona skarpią kilkumetrowej wysokości.

Szerokość dna doliny Wisły na terenie Ustronia jest zróżnicowana. Na odcinku beskidzkim, od granicy miasta do wysokości Skalicy waha się od 190 m do ok. 600 m (ujścia dolin Dobki i Jaszowca). Na odcinku pogórskim stopniowo rozszerza się do ok. 2000 m w rejonie Hermanic i ok. 2300m w rejonie Nierodzimia, tworząc wspomniany wyżej holoceniński stożek napływowy. Powierzchnia pogórskiego odcinka doliny nachylona jest ku północy, od ok. 370 m n.p.m. u podnóży Skalicy do 310 m n.p.m. przy północnej granicy Ustronia. Średnie nachylenie tego odcinka doliny wynosi 7,1 ‰. Współczesne, uregulowane koryto Wisły wcięte jest 2 – 4 m w dno doliny.

Południowa i wschodnia część Ustronia położona jest w obrębie Beskidu Śląskiego. Na zachód od doliny Wisły obejmuje północną część grupy Czantorii – Stożka (Małą Czantorię oraz północne i wschodnie stoki Wielkiej Czantorii). Synklijalny grzbiet tej ostatniej wyznacza granice państwa, a szczyt stanowi najwyższy położony punkt Ustronia (995 m n.p.m.). Północny stok Wielkiej Czantorii rozcięty jest młodymi, stromymi V-kształtnymi dolinami Suchego Potoku oraz Poniwca wraz z jego dopływem, potokiem Gronik. Doliny rozdzielone są grzbietami o charakterze twardzielcowym. Stromy, północno – zachodni stok Małej Czantorii stanowi próg strukturalny nasunięcia płaszczowiny godulskiej. Dolinę, w której położone jest miasto Ustroń otaczają główne masywy Czantorii i Równicy, warto jednak wymienić po kolei wszystkie szczyty miasta, a więc są to: w części zachodniej miasta Kopieniec (511 m n.p.m.), Jelenica (468 m n.p.m.), Mała Czantoria (865 m n.p.m.) i Wielka Czantoria (995 m n.p.m.). W masywie Czantorii wyróżnia się jeszcze kulminacje Gronik (720 m n.p.m.) oraz Kończyn (595 m n.p.m.). Z kolei od wschodu miasto otaczają: Żarnowiec (688 m n.p.m., inna nazwa Żor), Lipowski Groń (742 m n.p.m.), Równica (884 m n.p.m.), Beskidek (700 m n.p.m.), Palenica (671 m n.p.m.), Jastrzębie 603 (m n.p.m.), Trzy Kopce (802 m n.p.m.). Osobnym wzniesieniem jest Skalica (486 m n.p.m.), oddzielona od głównego masywu Równicy rozcięciem o podłożu tektonicznym.

Na wschód od doliny Wisły ciągnie się zespół grzbietów o falistej linii grzbietowej i ogólnym przebiegu z południowego wschodu ku północnemu zachodowi, rozdzielając doliny Wisły i Brennicy. Linią grzbietową biegnie wschodnia granica Ustronia. Zasadniczą część stanowi zwarty masyw Równicy – Lipowskiego Gronia. Od północy grzbiet zakończony jest krótkim poprzecznym progiem strukturalnym Lipowskiego Gronia. O wysokości względnej przekraczającej 300 m. Grzbiety mają przeważnie charakter twardzielcowy. Monoklijalny jest grzbiet o przebiegu równoleżnikowym z kulminacją Orłowej. Linia grzbietowa przebiega najczęściej na wysokości 700 – 800 m n.p.m. Najwyższą kulminacją jest szczyt Równicy (885 m n.p.m.). Najgłębszym obniżeniem – przełęcz pomiędzy górami Beskid i Orłowa (660 m n.p.m.).

Zachodnie stoki opisywanego pasma są rozdzielone grzbietem twarzielcowym biegnącym od partii przyszczytowych Równicy ku dolinie Wisły i zakończonym progiem strukturalnym. Jego przedłużenie stanowi izolowany pagór Skalicy, odcięty od masywu doliną wyciętą w podatnych łupkach cieszyńskich. Na północ od tego grzbietu stoki masywu są rozcinane stosunkowo płytkimi dolinami V-kształtnymi uchodzącymi do doliny Wisły. Najgłębszą z nich, i jedyną rozwiniętą w system posiadającą doliny boczne, jest dolina Gościeradowca. Na południe od wspomnianego grzbietu stoki są mocno rozczłonkowane głębokimi i rozwiniętymi systemami dolinnymi Jaszowca i Dobki, rozdzielonymi grzbietem poziomym pogórskiego, nie mającym związku ze strukturą. Znaczącą rolę w modelowaniu stoków odgrywają procesy osuwiskowe.

Brak śródgórskiego poziomu zrównania w strefie pogórza Beskidów Morawsko-Śląskich powoduje, że pasma górskie wyrastające bezpośrednio z poziomu niskich pogórzy tworzą masywy o wysokościach względnych przekraczających 550 m (Równica – Lipowski Groń). Wysokość względna masywu Czantorii wynosi ok. 500 – 520 m ponad poziomem średniego pogórza (Wzgórza Goleszowskie). Zestawienie obu masywów, urozmaiczone wyniosłościami Działu Cieszyńskiego oraz rozcięciem głęboką doliną Wisły tworzy wartościowy krajobraz o dużej różnorodności.

Zjawiska osuwiskowe

Informacje o zagrożeniu ruchami masowymi ziemi na terenie miasta Ustroń pojawiały się już w latach 70 (Katalog osuwisk z 1975 r.). Przez długi czas nie było jednak dostępnych szczegółowych, wymaganych przepisami prawa materiałów dotyczących zagrożenia osuwiskowego, które można by wykorzystać przy planowaniu przestrzennym. W ramach prac nad SOPO – Systemem Ochrony Przeciwośuwiskowej Państwowy Instytut Geologiczny wykonał „Mapę osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi dla miasta Ustroń w skali 1:10000”. W dokumentacji przyjęto następujące nazewnictwo:

Tereny zagrożone ruchami masowymi są obszarami (wyznaczone poza osuwiskami), w których obecne są czynniki wskazujące na występowanie ruchów masowych w przeszłości, a zatem są obszarami gdzie można spodziewać się ponownego rozwoju ruchów masowych w przyszłości;

Osuwiska – to tereny na których obserwuje się ruchy masowe ziemi. Osuwiska dzielą się na:

osuwiska aktywne ciągle są w ciągłym ruchu lub objawy ich aktywności występowały w trakcie prowadzenia rejestracji, albo w ciągu co najmniej ostatnich 5 lat.

osuwiska aktywne okresowo - objawy aktywności występowały w nieregularnych odstępach czasu, w ciągu ostatnich 50 lat.

Osuwiska nieaktywne są ustabilizowane, w ich obrębie nie obserwowano i nie udokumentowano objawów aktywności w ciągu co najmniej ostatnich 50 lat.

Na obszarze miasta zinwentaryzowano wszystkie wymienione powyżej kategorie terenów osuwiskowych. Osuwiska oraz tereny zagrożone występują na zboczach Masywu

Równicy i Lipowskiego Gronia oraz Pasma Czantorii, a także na innych zboczach i zajmują łączną powierzchnię:

- osuwiska - około 835,6 ha, w tym:
  - osuwiska aktywne ciągle: 7,39 ha
  - osuwiska aktywne okresowo: 83,4 ha
  - osuwiska nieaktywne: 744,81 ha
- tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi – około 277,25 ha.

Lokalizację poszczególnych osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi przedstawiono na załączniku mapowym nr 9 do niniejszego opracowania, gdzie wskazano również szczegółową lokalizację cieków i zbiorników wód powierzchniowych na podkładzie ortofotomapy i Numerycznego Modelu Terenu. Dzięki temu zobrazowaniu można dokładnie przeanalizować miejsca gdzie tworzą się osuwiska, są one związane głównie ze stromymi i zawodnionymi stokami.

Jak wynika z dotychczasowych obserwacji większość osuwisk na terenach Beskidów powstaje w wyniku dynamicznych czynników naturalnych (infiltracji wód opadowych i roztopowych oraz podcięcia erozyjnego), które wykorzystywały naturalne predyspozycje danych obszarów do uruchomienia mas skalnych (tzw. czynniki statyczne): podatność podłoża na osuwanie – obecność utworów luźnych i warstw o różnej litologii i przepuszczalności. Szczególne zagrożenie stwarza infiltracja wód roztopowych i opadowych oraz podcięcie erozyjne stoków, na których występują miększe pokrywy piasków, żwirów, ilów, glin i lessów. Większe ruchy masowe na tym obszarze mogą wystąpić także w wyniku podcięcia stoków podczas wezbrań i powodzi. Część z osuwisk stanowią stare, pochodzące jeszcze z plejstocenu poruszone warstwy koluwiów. Często zbocze może wydawać się ustabilizowane (np. porośnięte drzewami) i nic nie wskazuje na występowanie jakichkolwiek ruchów masowych ziemi. Nie mniej splot niekorzystnych oddziaływań może prowadzić do ponownego naruszenia nieskonsolidowanych warstw. Przeciwdziałanie ruchom masowym powinno polegać na sprawnej melioracji obszaru, która spowoduje szybkie odprowadzenie nadmiaru wód roztopowych i opadowych. Nie powinno się wycinać drzew i krzewów porastających zbocza terenów objętych osuwiskami, gdyż roślinność zdecydowanie hamuje i ogranicza rozwój ruchów masowych. W przypadku powstania np. nowego zsuwu należy miejsce to obsiać trawą lub obsadzić drzewami. Ponadto tereny objęte osuwiskami powinny być wyłączone spod budownictwa, a w przypadku ich zabudowy wszelkie planowane inwestycje inżynierskie i budowlane powinny zostać poprzedzone badaniami geologiczno – inżynierskimi. Dokładne rozpoznanie warunków geologicznych i szczegółowe badania geologiczno – inżynierskie gruntu mogą jednoznacznie stwierdzić przydatność tych terenów do zabudowy i określić możliwości ich zabudowy. Pozwolą one także na wskazanie sposobu zabezpieczenia istniejących budynków, budowli i infrastruktury drogowej i komunalnej znajdujących się na terenach zagrożonych. Rozwiązania takie często jednak

wykraczają poza teren jednej działki budowlanej i obejmują np. obszar całego narażonego zbocza.

2.6.2 GLEBY I ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Użytkowanie terenu

Miasto Ustroń posiada zdecydowanie rolniczy charakter. Według danych z mapy ewidencyjnej (patrz tabela nr 5) aż 84% powierzchni stanowią grunty pozostające w gospodarowaniu rolnym, leśnym bądź też nieużytki. W strukturze użytkowania zdecydowanie przeważają lasy, które zajmują 2807,60 ha, co stanowi ok. 47,70% powierzchni miasta. Niewielki jest udział zadrzewień, zajmują one bowiem tylko 14,01 ha, co stanowi 0,24% powierzchni miasta Ustroń. Wszystkie powierzchnie leśne i zadrzewione zajmują zatem ok. 2821,61 ha, co stanowi ok. 47,94% powierzchni terenu. Jest to wartość znacznie wyższa niż średnia województwa. Cechą charakterystyczną miasta jest znaczny udział powierzchni leśnej na południu (Beskid Śląski), a rolnictwa na północy (Pogórze). Nieco mniejszy udział niż lasy posiadają grunty orne, które stanowią 21% całkowitej powierzchni. Mniejszy udział mają łąki i pastwiska (2,43 % i 7,83%). Łączny udział użytków rolnych to 1968,7 ha, co stanowi 33,45% powierzchni Ustronia.

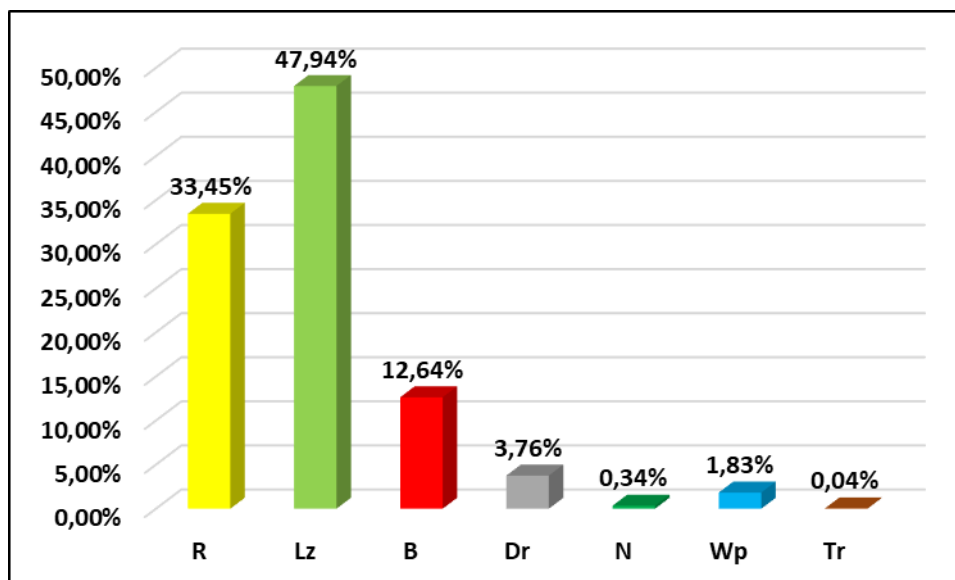

Fig. 1 Użytkowanie powierzchni miasta Ustroń podstawie mapy ewidencyjnej

Tabela 4 Użytkowanie powierzchni miasta Ustroń podstawie mapy ewidencyjnej

Grupa użytków gruntowych	Rodzaj użytku gruntowego	Oznaczenie	Miasto Ustroń	
			ha	%
Użytki rolne	Grunty orne	R	1235,83	21,00
	Sady	S	17,08	0,29
	Łąki trwałe	ł	143,29	2,43
	Pastwiska trwałe	Ps	461,05	7,83

	Użytki rolne zabudowane	BR	85,06	1,45
	Grunty pod stawami	Wsr	11,25	0,19
	Rowy	W	3,68	0,06
	Grunty rolne zadrzewione	Lzr	11,46	0,19
	Użytki rolne razem			1968,7
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	Lasy	Ls	2807,60	47,70
	Grunty zadrzewione i zakrzewione	Lz	14,01	0,24
	Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem			2821,61
Grunty zabudowane i zurbanizowane	Tereny mieszkaniowe	B	393,41	6,68
	Tereny przemysłowe	Ba	45,71	0,78
	Inne tereny zabudowane	Bi	192,66	3,27
	Zurbanizowane tereny niezabudowane	Bp	10,16	0,17
	Tereny rekreacyjno – wypoczynkowe	Bz	92,41	1,57
	Użytki kopalne	K	9,43	0,16
	Tereny komunikacji			
	Drogi	Dr	200,55	3,41
	Tereny kolejowe	Tk	17,50	0,30
	Inne tereny komunikacyjne	Ti	1,53	0,03
	Grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii	Tp	1,97	0,03

	kolejowych			
	Grunty zabudowane i zurbanizowane razem		965,33	16,4
Użytki ekologiczne	Użytki ekologiczne	E	Brak	
Nieuzytki	Nieuzytki	N	19,81	0,34
Grunty pod wodami	Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi	Wm	Brak	
	Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	Wp	107,56	1,83
	Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	Ws	0,23	0,00
	Grunty pod wodami razem		107,79	1,83
Tereny różne	Tereny różne	Tr	2,27	0,04
Razem			5885,51	100%

Typy gleb

Gleby na terenie miasta powstały generalnie na podłożu ciężkim, w obrębie stożka napływowego Wisły nieco lżejszym, gdzie występują gliny lekkie – przeważnie pylaste, rzadziej gliny średnie – na ogół pylaste, a w rejonie Polany także piaski gliniaste mocno pylaste. Gliny lekko pylaste pojawiają się również w rejonie Małej Czantorii oraz w górnej Dobce, na stokach Góry Jastrzębie. W zachodniej części Hermanic, południowej i południowo-zachodniej części Lipowca, w rejonie Równicy, górnego Jaszowca, Dobki i Polany przeważa podłoże glin średnich pylastych. Gliny ciężkie występują na południowo-wschodnich stokach Kopieńca oraz na stokach Jelenicy, natomiast gliny ciężkie pylaste dominują w rejonie Zawodzia i Lipowca (za wyjątkiem części południowej i południowo-wschodniej, gdzie przeważają utwory nieco lżejsze). Podłoże bardzo ciężkie (iły pylaste) występuje rzadziej, głównie w niższej części stoków. Przeważa ono w rejonie Jelenicy i Goja, a ponadto pojawia się jeszcze w większych skupiskach (po ok. 20 ha) w Lipowcu i Dobce. W partiach szczytowych Kopieńca występują rędziny ciężkie .

Dominującym typem gleb w obrębie doliny Wisły są mady. Na stokach przeważają gleby brunatne, przeważnie kwaśne. Na stokach Kopieńca, fragmentarycznie w dolnej Dobce i Zawodziu przechodzą w gleby brunatne wyługowane. Tylko na niewielkim obszarze

w Lipowcu występują gleby brunatne właściwe. Inne typy gleb występują rzadziej. Należą do nich gleby biellicowe (pseudobielicowe), występujące na północ od Kopieńca, w rejonie Goja i Jelenicy, a także na południowy wschód od Postrzednika; rędziny brunatne występujące w górnej części stoków Kopieńca oraz rędziny o słabo wykształconym profilu glebowym w jego partiach szczytowych; czarne ziemie zdegradowane występujące w Ślepej Dobce. Ponadto na kilku hektarach pojawiają się gleby glejowe.

Kompleksy przydatności rolniczej

Klasyfikacja według kompleksów rolniczej przydatności gleb pozwala stwierdzić, że w części północnej miasta zdecydowanie przeważają kompleksy gleb ornych. Niewielki obszar zajmują tutaj użytki zielone, przeważnie średnie, rzadziej słabe. W Nierodzimiu i Hermanicach występują na przemian kompleksy: pszenno-dobry i wadliwy oraz żytni (żytnio-ziemniaczany) dobry. Ich uzupełnienie stanowią kompleksy żytni (żytnio-ziemniaczany) słaby oraz zbożowo-pastewny mocny. Po przeciwnej stronie Wisły w Lipowcu dominują kompleksy gleb ornych górskich. Przy granicy lasu, w wyższej części stoku, występuje kompleks owsiano-ziemniaczany górski, niżej zbożowy górski, a w najniższej części stoku pszenno-górski, który przeważa w tej części Ustronia. W jego sąsiedztwie, na niewielkiej powierzchni występują kompleksy zbożowo-pastewne mocne. W części środkowo-zachodniej Ustronia występują mniej więcej po połowie kompleksy gleb ornych: pszenno-górski, przeważający w obszarze na północ i wschód od Kopieńca, owsiano-ziemniaczany górski u podnóża masywu Czantorii oraz kompleksy użytków zielonych średnich, a rzadziej słabych. Gleby w rejonie masywów górskich Czantorii i Równicy przynależą do kompleksu użytków zielonych słabych i bardzo słabych, ponadto występują tu również kompleksy owsiano-ziemniaczane i owsiane górskie. Część gleb jest rolniczo nieprzydatna.

Bonitacja gleb

Na terenie miasta Ustroń przeważają grunty orne, które stanowią 67,17 % wszystkich użytków rolnych. Zdecydowanie mniejszy udział prezentują łąki (7,56% użytków rolnych na terenie miasta), a stosunkowo duży pastwiska (25,276% wszystkich użytków rolnych na omawianym terenie). Najlepsze klasy gleb (IIIa, IIIb) występują na terenie Nierodzimia i Lipowca. Grunty klas średniodobrych (IVa, IVb) zajmują łącznie ok. 49,41% wszystkich gruntów pozostających w użytkowaniu rolnym. Na terenie Beskidu Śląskiego w południowej części miasta właściwie brak jest dobrych klas glebowych. Strukturę klas glebowych przedstawiono w tabeli poniżej.

Strukturę klas glebowych przedstawiono w tabeli 6, a ich rozmieszczenie na załączniku mapowym nr 6 do opracowania ekofizjograficznego. Uwaga: dane dotyczące zagadnień gleb pochodzą z map pozostających w zasobie IUNG w Puławach (typy i kompleksy), stąd też powierzchnie typów gleb i kompleksów rolniczej przydatności gleb różnią się w stosunku do danych ewidencyjnych dotyczących użytków i klasoużytków (zasób geodezyjny Starostwa Powiatowego w Cieszynie).

Tabela 5 Bonitacja gleb miasta Ustroń na podstawie mapy ewidencyjnej

Klasa Gleby	RII	RIIIa	RIIIb	RIVa	RIVb	RV	RVI	ŁII	ŁIII	ŁIV	ŁV	ŁVI	PsII	PsIII	PsIV	PsV	PsVI
Miasto Ustroń ok. 1967,62 ha	4,51	59,94	136,94	384,19	398,63	300,57	36,84	0,36	37,41	80,27	28,33	2,41	0,63	33,33	109,05	158,11	196,10
100%	0,23	3,05	6,96	19,53	20,26	15,28	1,87	0,02	1,90	4,08	1,44	0,12	0,03	1,69	5,54	8,04	9,97

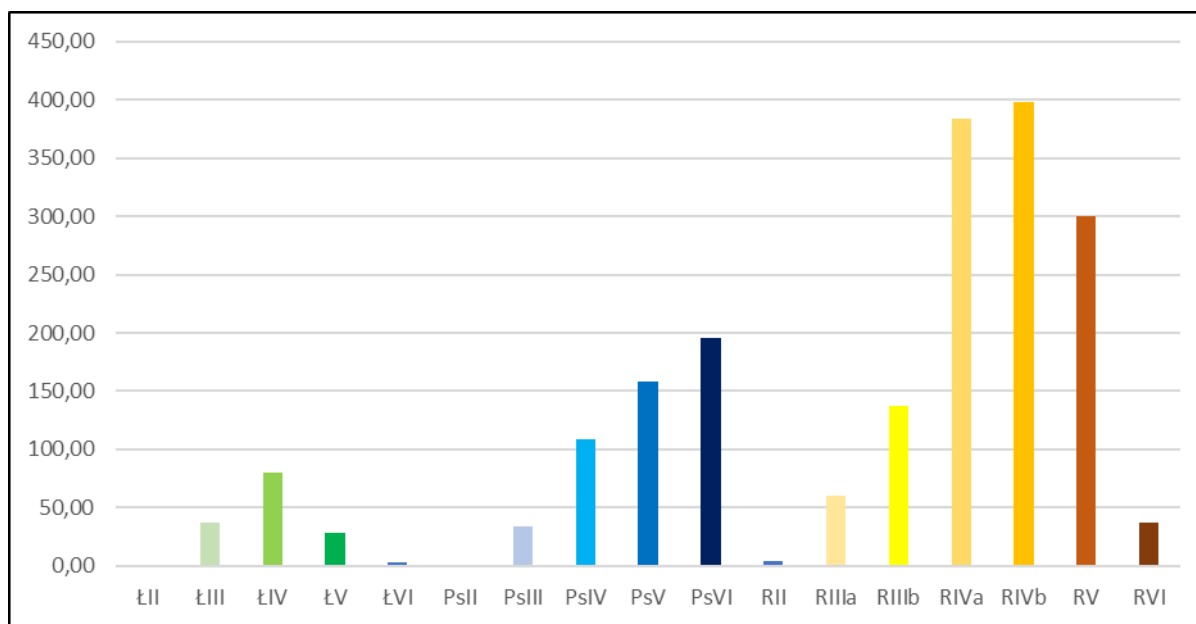

Fig. 2 Powierzchniowy udział poszczególnych klas gleb w ha

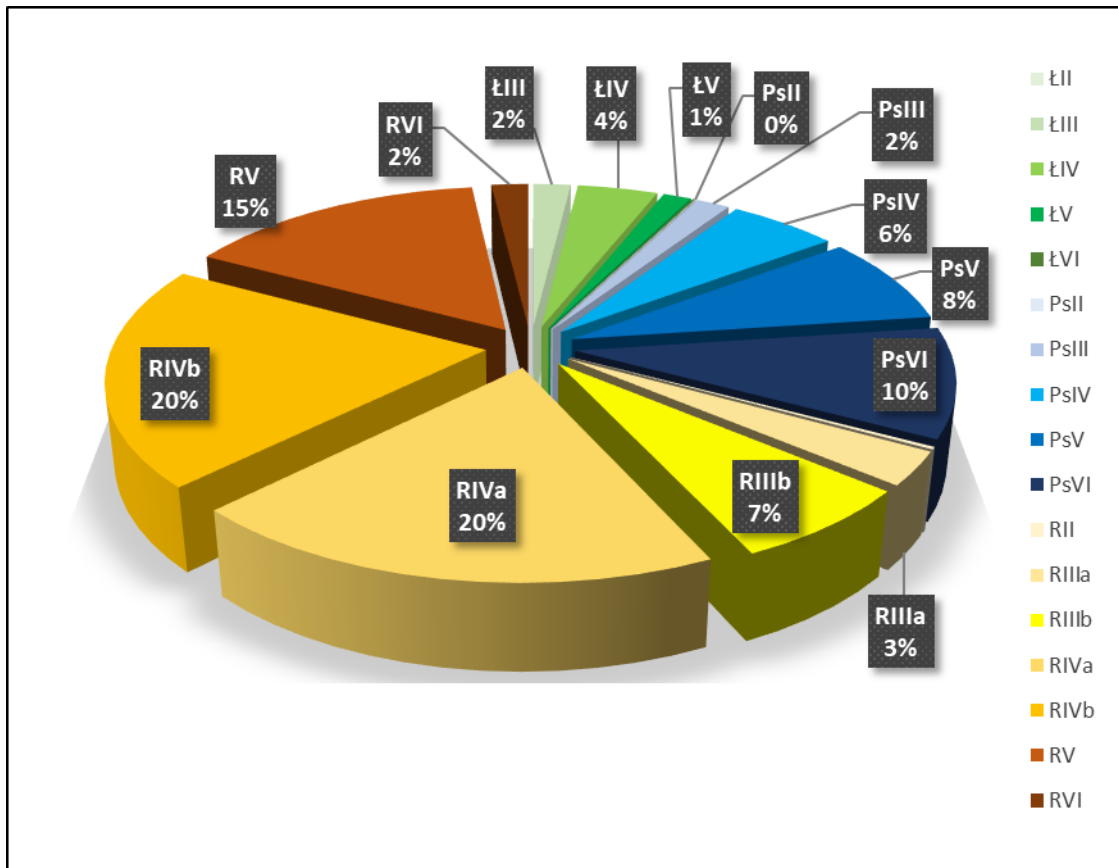

Fig. 3 Procentowy udział poszczególnych klas gleb

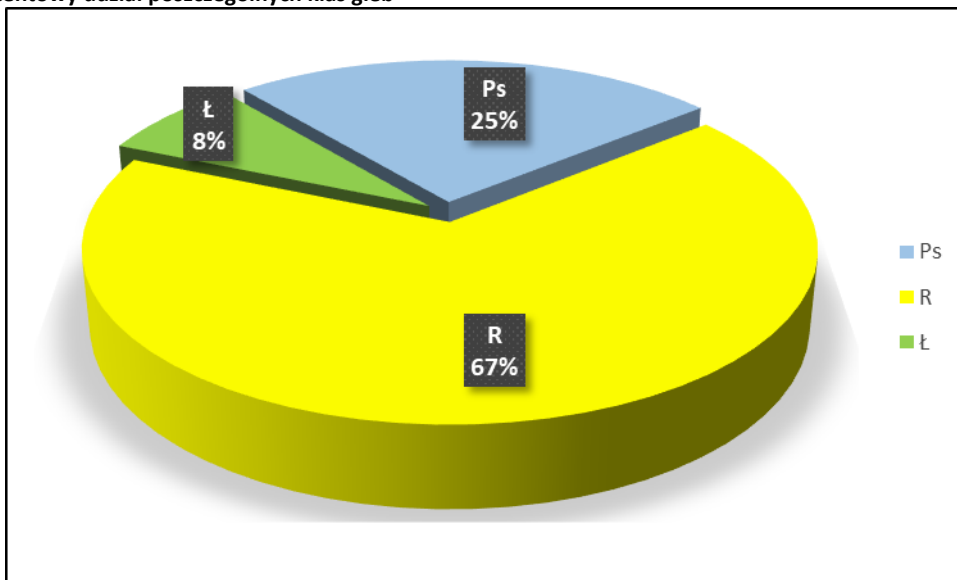

Fig. 4 Procentowy udział form użytkowania gruntów w rolniczej przestrzeni produkcyjnej

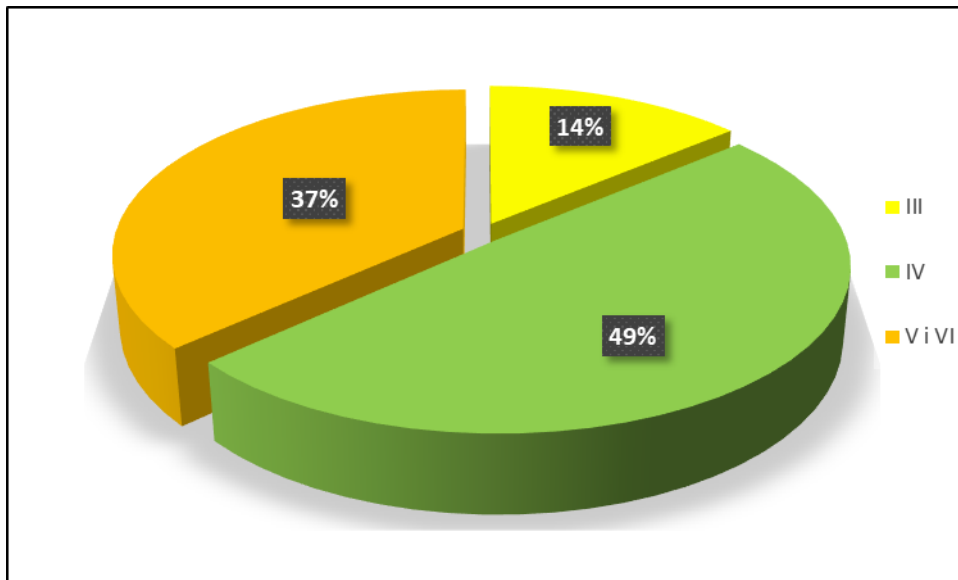

Fig. 5 Udział poszczególnych klas gleb w rozbiciu na gleby dobre, średnio dobre i najłabsze

2.7 ZASOBY NATURALNE

Na terenie miasta Ustroń występują obecnie wyłącznie dwa udokumentowane złoża kopalin: złożo wód leczniczych „Ustroń” (ID Midas 7940) oraz złożo kruszyw naturalnych „Nierodzim” (ID Midas 4478). W przeszłości eksploatowane były surowce skalne w kilku kamieniołomach: pod Skalicą, na północno-wschodnim zboczu Czantorii oraz w rejonie Jelenicy (Kopieniec). Eksploatowane tu były surowce skalne (piaskowce, łupki i wapienie). Eksploatacja tych złóż została zaniechana w latach 70 XX w. W Nierodzimiu eksploatowane było złożo kruszyw naturalnych oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej „Nierodzim”, obecnie eksploatacja złoża została zaniechana, na terenie powyrobiskowym utworzone zostały stawy. Z bilansu zasobów złożo surowców ilastych zostało skreślone, natomiast złożo kruszyw wciąż pozostaje w wykazie.

Na obszarze miasta znajduje się złożo wód leczniczych „Ustroń”. Jest to złożo wód leczniczych chlorkowych jodo- i bromonośnych radoczynnych o mineralizacji ogólnej 9-13% typu wody Cl-Na-Ca+Br+J+Fe+HBO₂ i temperaturze na wypływie 34°C, a więc zalicza się je do wód zmineralizowanych i termalnych. Wody te występują w węglanowych utworach dewońskich paleozoicznego podłoża Karpat na głębokości około 1600 m. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne w dwóch czynnych otworach (eksploatacyjny + awaryjny) wynoszą 6 m³/h. Solanka w ilości 375 m³/miesiąc kierowana jest do miejscowego zakładu przyrodoleczniczego, gdzie stosowana jest do zabiegów terapeutycznych. Dla złoża utworzono obszar i teren górniczy „Ustroń I”, obejmujące praktycznie cały obszar uzdrowskiej dzielnicy Ustronia na prawym brzegu Wisły.

Tuż za południową granicą miasta znajduje się kamieniołom Obłaziec, jeden z największych kamieniołomów w Beskidach. Fragment terenu górniczego „Obłaziec 2” wyznaczonego dla eksploatacji tego złoża wkracza na teren Ustronia.

2.8 PRZYRODA OŻYWIONA

Pierwotna roślinność gminy, której obecnie pozostały jedynie niewielkie fragmenty reprezentowane przez pojedyncze drzewa bądź też zadrzewienia miejsc niezdatnych pod wykorzystanie rolnicze lub w niektórych mniej przekształconych fragmentach leśnych miała charakter: w północnej części gminy (rejon Lipowca) grądu lipowo-dębowo-grabowego *Tillio-Carpinetum*, który występowałby tu w formie podgórskiej. W rozległej dolinie Wisły w północnej części Ustronia, w Hermanicach i Nierodzimiu występowałyby niżowe nadrzeczne łągi jesionowo-wiązowe w strefie zalewów epizodycznych (*Ficario-Ulmetum typicum*). Na pozostałej części terenu, a więc głównie na terenie Beskidu Śląskiego dominowałaby żyzna buczyna karpacka (*Dentario glandulosae-Fagetum*) w odmianie zachodniokarpackiej, formie reglowej. W dolinach potoków rozwijałyby się podgórskie nadrzeczne olszyny zalewowe z olszą szarą (*Alnetum incanae*) oraz podgórskie przyszymkowe łągi jesionowe (*Carici remotae-Fraxinetum*, *Astrantio-Fraxinetum*). Spośród opisanych wyżej form obecnie można spotkać jedynie niewielkie ich pozostałości, gdyż naturalna szata roślinna Ustronia została w sposób znaczący przekształcona poprzez prowadzenia gospodarki rolnej i leśnej oraz urbanizację miasta. Najczęściej spotykane są pozostałości lasów łągowych wzdłuż strumieni oraz pozostałości buczyn i grądów w lasach.

W strukturze przyrodniczej miasta wyróżnić można trzy odmienne charakterem jednostki: rolniczą w północnej części miasta (Lipowiec, Nierodzim, Hermanice), miejską w centrum Ustronia oraz leśną obejmującą teren Beskidów z masywem Czantorii i Równicy.

Północna część miasta Nierodzim, Hermanice i Lipowiec posiada typowo rolniczy charakter, w krajobrazie dominują więc zdecydowanie pola uprawne. Gospodarka rolna prowadzona jest dość intensywnie, żyzne gleby spowodowały dążność do maksymalnego wykorzystania przestrzeni rolniczej. Jedynie w głęboko wciętych dolinach potoków i strumieni występują kępy zadrzewień śródpolnych, które w istotny sposób warunkują różnorodność biologiczną na otwartych przestrzeniach pól. Są to bardzo cenne zbiorowiska nawiązujące do pierwotnie występujących tu lasów grądowych *Tillio-Carpinetum* z występującymi tu powszechnie grabem, dębem szypułkowym, lipą drobnolistną, klonem polnym i pospolitym. Rosnące tu drzewa osiągają często znaczne rozmiary, świadczące o ich sędziwym wieku. W drzewostanie zaznacza się często również obecność gatunków łągowych jak olsza czarna i szara. Charakterystyczna jest również warstwa krzewów z częstą leszczyną, bzem i trzmieliną. W runie często występują chronione gatunki roślin jak czosnek niedźwiedzi, kopytnik pospolity, barwinek pospolity oraz geofity: zawilce, złocie, ziarnopłony, miodunki itp. Z najciekawszych należy wymienić zadrzewienia rosnące w dolinach potoków i strumieni w rejonie pomiędzy ul. Leśną, Lipowską i Wisłą, zadrzewienie pomiędzy ul. Leśną i ul. Źródlaną, zadrzewienie pomiędzy ul. Szpitalną i ul. Kuźniczą, zadrzewienie pomiędzy ul. Szpitalną i ul. Źródlaną, zadrzewienie w dolinie Gościeradowca, zadrzewienie w Lipowcu przy ul. Górnej (przy żółtym szlaku na Lipowski Groń i Równicę). Nie wymienia się tu wszystkich zadrzewień, ale w zdecydowanej większości nawet nie wymienione tu niewielkie zadrzewienia

przypotokowe posiadają duże wartości przyrodnicze i jako takie zasługują na objęcie ochroną w formie użytków ekologicznych. Zadrzewienia stanowią również połączenie z lasami pasma Lipowskiego Gronia i Równicy, co dodatkowo podwyższa ich wartość. Poza opisanymi wyżej zadrzewieniami na terenie Lipowca, a także Hermanic i Nierodzimia dominują uprawy polowe przeplatane zabudowaniami. Wśród zbiorowisk roślinnych rozwijających się na uprawach polowych przeważają zbiorowiska sztuczne – agrocenozy, chwasty upraw, zbiorowiska synantropijne i ruderalne. Zadrzewienia rosnące nad brzegiem Wisły niestety nie mają charakteru naturalnych lasów łęgowych – są to lasy o charakterze gospodarczym nie dające się bliżej zakwalifikować z dominacją dębu, klonu, gatunków iglastych. Na terenie Hermanic i Nierodzimia brak jest ciekawszych elementów przyrodniczych. W rejonie ul. Katowickiej i ul. Zabytkowej znajduje się fragment leśny o powierzchni ok. 5 ha. W jego północnej części znajduje się nieużytkowany obecnie niewielki staw. W lesie tym zaznacza się charakter łęgowy, występują tu niewielkie podmokłości (być może pozostałość dawnych niewielkich stawów), które porastają pojedyncze olchy i wierzby, a w runie rośnie min. charakterystyczny dla lasów łęgowych kosaciec żółty. Całość lasu jest jednak w sposób znaczący przekształcona na skutek prowadzenia gospodarki leśnej – w drzewostanie występują gatunki niezgodne z siedliskiem, jak sosna, modrzew, dąb itp. Tak więc największą wartością przyrodniczą całego obszaru są łąkowo - łęgowe zadrzewienia przypotokowe w Lipowcu i Ustroniu.

Centrum miasta Ustroń objęte zostało znaczną urbanizacją, stąd brak jest tu naturalnych siedlisk przyrodniczych. Zdecydowanie większą ilością terenów zielonych charakteryzuje się bezpośrednio teren uzdrowiska położony na stoku Równicy. Znajduje się tu Park Zdrojowy, ale występują tu również mające charakter łąkowo-łęgowe zadrzewienia porastające głęboko wcięte doliny cieków (np. Gościeradowca). W wyższej części uzdrowiska zadrzewienia w miarę płynnie łączą się z terenami leśnymi Równicy. Na zachodnim brzegu Wisły zieleń tworzą parki miejskie: Park Lazarów, Park Kuracyjny, Park im T. Kościuszki oraz Bulwary nad Wisłą. Należy dodać, że tereny zielone położone w centrum miasta stanowią ważne miejsca odpoczynku dla turystów i odwiedzających, a jednocześnie prezentują duże walory przyrodniczo-krajobrazowe wpływając pozytywnie na atrakcyjność miasta. Należy wspomnieć również o terenie położonym w rejonie ulic Cieszyńskiej i Stawowej czyli tzw. łąkach Moneta. Teren ten był proponowany do ochrony w literaturze przedmiotu, co znalazło również odzwierciedlenie w obowiązującym suikzp miasta Ustroń. Do ochrony wskazywane tu były wilgotne łąki z fragmentami *Cirsietum rivularis* czyli tzw. łąki ostrożeńiowej. Niestety prawdopodobnie na skutek zaprzestania gospodarowania na łąkach i zmiany stosunków wodnych łąki utraciły swoje walory i przekształciły się w nie dające się bliżej zaklasyfikować zbiorowiska łąkowe bez cennych gatunków. W ostatnim roku na części łąk prowadzone są prace polegające na nawożeniu ziemi, wytyczono również szutrową drogę, co właściwie ostatecznie kończy proces ich degradacji.

Centrum miasta otaczają masywy Równicy i Czantorii porośnięte lasami, które stanowią bardzo ważny element struktury przyrodniczej miasta. Blisko 50% powierzchni miasta zajmują lasy, co jest wynikiem o bliską 20 % większym niż średnia dla

województwa. Lasy pozostają w zdecydowanej większości w zarządzie Lasów Państwowych i mają zróżnicowany charakter, choć przeważa użytkowanie gospodarcze. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest świerk, który zdecydowanie przeważa na całym obszarze. Świerk jest gatunkiem niezgodnym z siedliskiem regla dolnego, stąd też problemy, które ostatnio dotknęły Beskidzkie lasy, co zaowocowało koniecznością wycinki znacznych terenów. Na obszarze Ustronia szczególnie widoczne wylesienia są w pasmie Lipowski Groń – Równica i w rejonie doliny Dobki. Pomimo długotrwałego prowadzenia gospodarki leśnej miejscami wśród lasów zaznaczają się znaczne powierzchnie porośnięte bukiem, które nawiązują do pierwotnie tu występującej buczyny karpackiej. Stosunkowo duży udział buczyny zaznacza się na stokach Czantorii. Najcenniejszy fragment buczyny jest chroniony w ramach rezerwatu Czantoria. Buczyny były proponowane do ochrony również na stokach Lipowskiego Gronia, gdzie proponowano utworzenie rezerwatu Lipowski Groń. Niestety i tutaj w ramach prowadzenia gospodarki leśnej znaczna część drzewostanów została wycięta, pozostały jedynie niewielkie fragmenty buczyn. Należy dodać, że ze względu na rozległość powierzchni leśnych w Ustroniu nie sposób jest opisać wszystkie ciekawsze elementy, których tu nie brakuje. Pośród lasów typowo gospodarczych można bowiem odnaleźć fragmenty łąkowe porastające dna i zbocza dolin potoków, czy nie wskazywane na mapach urzędniowych lasu powierzchnie buczyn, czy nawet jaworzyn. Przy opisie lasów warto zaznaczyć jednak jeszcze dwa interesujące tereny. Pierwszy z nich to teren dawno już nieużytkowanego kamieniołomu w Jelenicy (pomiędzy ul. A. Brody i ul. Pasieczną). Dno kamieniołomu porasta las o charakterze łąkowym, dość jednak zubożony, natomiast zbocze północne porasta las lipowy o bardzo interesującej fizjonomii. W runie występuje min. chroniony barwinek pospolity (bardzo licznie), a w kamieniołomie można spotkać inny chroniony gatunek orlika pospolitego. Drugim interesującym terenem jest teren dawnego kamieniołomu na północno-zachodnim zboczu Skalicy. Obok interesujących form skalnych pozostałych po eksploatacji kamieniołomu jego otoczenie porasta dorodna buczyna. Oba te tereny warto poddać ochronie w ramach użytków ekologicznych, a formacje skalne w ramach stanowisk dokumentacyjnych.

Wśród powierzchni leśnych masywów Równicy i Czantorii stosunkowo niewielki jest udział pastwisk i łąk górskich. Wartym wskazania są więc polany znajdujące się w masywie Czantorii i Małej Czantorii. Polana znajdująca się bliżej Czantorii wykorzystywana jest w okresie zimowym jako stok narciarski, nie mniej w lecie przedstawia ona duże walory krajobrazowe z widokiem na szczyt Czantorii. Pod względem przyrodniczym o wiele ciekawsza jest jednak znajdująca się na południowym zboczu Małej Czantorii polana Bąkula. Miejsce to było wskazywane do ochrony w literaturze przedmiotu. Występują tu zbiorowiska ziołorośli wysokogórskich z zespołu *Poo-Veratretum lobeliani* - zespół wiechliny i ciemiężycy zielonej. W stosunku do opisów z lat 90 XX w. daje się jednak zauważyć ubożenie tego siedliska, niebagatelne znaczenie ma tu brak prowadzenia wypasu i koszenia łąk. W południowo-wschodniej części miasta (rejon Dobki) również zaznacza się duży udział polan wśród wyżej położonych partii Orłowej, Jastrzębia i Trzech Kopców. Polany te znacznie wzbogacają bioróżnorodność tej części Beskidów i jako takie powinny być chronione przed zabudową.

2.9 OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIETNIA 2004 R. I KORYTARZE EKOLOGICZNE

Miasto Ustroń, ze względu na swoje górskie położenie posiada duży potencjał przyrodniczy. Zaowocowało to ustanowieniem następujących form ochrony przyrody:

- Rezerwat „Czantoria”,
- Obszar Natura 2000 „Beskid Śląski”,
- Park Krajobrazowy „Beskidu Śląskiego”,
- Użytek ekologiczny „Pióropuszniki nad Wisłą”,
- Użytek ekologiczny „Dolina dopływu potoku Jaszowiec”,
- Użytek ekologiczny „Dolina dopływu potoku Jaszowiec - wyrobisko piaskowców”,
- Stanowisko dokumentacyjne „Kamieniołom Skalica”,
- Stanowisko dokumentacyjne „Kamieniołom Czantoria”,
- Pomniki przyrody - 16 drzew.

Poniżej opisano poszczególne ustanowione na obszarze gminy formy ochrony przyrody. Masyw Równicy i Pasma Czantorii w zasięgu terenów leśnych znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, pozostała część obszaru (centrum miasta oraz Nierodzim, Lipowiec i Hermanice) znajduje się w otulinie parku. Obszar Natura 2000 Beskid Śląski obejmuje swym zasięgiem podobny teren co teren parku krajobrazowego, a więc Masyw Równicy i Lipowskiego Gronia na wschodzie oraz Masyw Wielkiej i Małej Czantorii na zachodzie. W szczytowej części Równicy ustanowiony został rezerwat Czantoria, znajdują się tu również trzy użytki ekologiczne oraz dwa stanowiska dokumentacyjne. Ochroną jako pomniki przyrody objęto szesnaście drzew, jednak na terenie miasta, ze względu na jego bogactwo przyrodnicze, istnieje prawdopodobnie kilkaset obiektów (głównie drzew, ale też i skał czy źródeł), które mogłyby pełnić taką funkcję. Kilka terenów wskazywano również jako proponowane do objęcia ochroną. Poniżej opisano bardziej szczegółowo poszczególne formy ochrony przyrody.

Rezerwat Czantoria

W granicach administracyjnych Ustronia znajduje się rezerwat leśny „Czantoria”, o powierzchni 97,71 ha. Rezerwat powołany został zarządzeniem Nr 75, poz. 676 z dnia 12 listopada 1996 r. Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, w celu ochrony dolnoreglowych zbiorowisk leśnych (lasy bukowe, jaworowe, jesionowe i klonowe) o charakterze naturalnym. Obejmuje oddziały leśne 52a, b, c, d; 55a, b, c, d, f, Aa, Ab, Ac, oraz Ad Nadleśnictwa Ustroń – Leśnictwa Czantoria. Dominujące w rezerwacie zespoły roślinne to kwaśna buczyna górską *Luzulo nemorosae-Fagetum*, porastająca górne partie stoków, żyzna buczyna karpicka *Dentario glandulosae-Fagetum*, zajmująca niższe fragmenty zboczy oraz jaworzyna karpicka *Sorbo-Aceretum carpaticum*, występująca na zboczach jaru Suchego Potoku. W runie leśnym występują rośliny podlegających ochronie całkowitej lub częściowej: widłak wroniec, widłak jałowcowaty, podkolan zielonawy, kopytnik pospolity, marzanka wonna, goryczka trojeściowa. Największą atrakcją rezerwatu są wiekowe okazy buków, jesionów i jaworów, osiągające nieraz

pomnikowe wymiary. Przez rezerwat prowadzi szlak turystyczny z Poniwca na szczyt Czantorii Wielkiej (niebieski), a obrzeżem szlak czerwony z Ustronia Polany na turystyczne przejście graniczne i dalej na Stożek.

Park krajobrazowy Beskidu Śląskiego

Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego położony jest na obszarze 15 gmin: Bielsko-Biała, Brenna, Buczkowice, Golezów, Istebna, Jasienica, Jaworze, Lipowa, Milówka, Radziechowy-Wieprz, Szczyrk, Ustroń, Węgierska Górka, Wilkowice, Wiśla. Jego całkowita powierzchnia wynosi 38 620 ha. Powołany został na mocy Rozporządzenia Wojewody Bielskiego nr 10/98 z dnia 16 czerwca 1998 r. w celu ochrony obszaru o wysokich wartościach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych. Park Krajobrazowy obejmuje w granicach miasta tereny masywu Czantorii oraz masywu Równica – Lipowski Groń generalnie do granicy lasu, natomiast otulina parku obejmuje pozostałą część terenu miasta. Ma to niebagatelne znaczenia, ponieważ zarówno dla terenu parku jak i jego otuliny w przywołanym wyżej rozporządzeniu ustalono te same zasady ochrony. W związku z tym na dzień dzisiejszy, gdy brak jest planu ochrony parku podział na teren parku i otuliny nie ma większego znaczenia dla gospodarki przestrzennej. Należy również zaznaczyć, że przywołane wyżej rozporządzenie właściwie nie ustala jakichś szczególnych zasad obowiązujących na terenie parku i jego otuliny i ma się nijak do zakazów, które wprowadza się na podstawie art. 17 ustawy o ochronie przyrody. Brak jest również szczegółowego oznaczenia granic parku (jedynie pobieżny opis) co może budzić poważne problemy interpretacyjne. Szczegółowy przebieg granic Parku i Otuliny, cele ochrony oraz sposoby zagospodarowania i wykorzystania Parku określi plan jego ochrony. W chwili obecnej Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego nie posiada zatwierdzonego planu ochrony.

Obecny stan prawny parku został wyjaśniony w piśmie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z 15 września 2025 r. znak DOA-WPPOH.610.8.2024.Ac.:

Rozporządzenie PK wydano w reżimie ówczesnie obowiązującej ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2001 r. Nr 99, poz. 1079, z późn. zm.). Przy czym zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2001 r. Nr 3, poz. 21) przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody zachowują moc do czasu wejścia w życie aktów wykonawczych wydanych na podstawie upoważnień ustawowych w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w zakresie, w jakim nie są z nią sprzeczne, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie, tj. od dnia 2 lutego 2001 r. A zatem Rozporządzenie PK utraciło ostatecznie moc w dniu 2 sierpnia 2001 r.

W tym miejscu należy wskazać, iż utrata mocy Rozporządzenia PK nie oznacza zatem, iż z dniem 2 sierpnia 2001 r. uchylona została forma ochrony przyrody jaką jest Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego. Należy zauważyć, że formy ochrony przyrody utworzone na mocy rozporządzeń, które utraciły moc z dniem 2 sierpnia 2001 r. i dla których zaniechano wydania nowych rozporządzeń (aktualnie uchwał sejmiku województwa) funkcjonują nadal, jednakże bez obowiązującej „ramy prawnej, co uniemożliwia wypełnianie celów, dla których zostały powołane. Zgodnie bowiem z art.

7 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody: „Parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody utworzone na podstawie dotychczasowych przepisów stają się parkami krajobrazowymi, obszarami chronionego krajobrazu, pomnikami przyrody w rozumieniu niniejszej ustawy, tj. ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody. Oznacza to, iż formy ochrony przyrody, o których mowa w tym przepisie, wprowadzone na mocy ustawy o ochronie przyrody z 1991 roku zachowują byt prawny na mocy ustawy nowelizacyjnej z dnia 7 grudnia 2000 r. (a nie ustawy z 16 października 1991 r. o ochronie przyrody), lecz nie posiadają ram prawnych, co ma miejsce w przedmiotowej sprawie. Podkreślenia wymaga fakt, że zakazy obowiązujące w danej formie ochrony przyrody stanowią ograniczenie prawa własności, a zatem muszą one wyraźnie być umocowane w akcie rangi ustawowej, a co za tym idzie obowiązywanie tych zakazów nie może być domniemane, czy też wyinterpretowane.

Jednoznacznie zostało tu więc stwierdzone, że na terenie parku, ani jego otuliny nie obowiązują żadne przepisy.

Obszar Natura 2000 Beskid Śląski

Obszar Natura 2000 Beskid Śląski o kodzie PLH 240005 obejmuje na terenie Ustronia Pasma Czantorii oraz Pasma Równicy i Lipowskiego Gronia. Obszar ten został już zatwierdzony przez Komisję Europejską decyzją z dnia 25 stycznia 2008, w związku czym można wobec niego stosować pełną procedurę wynikającą z art. 5 Dyrektywy Siedliskowej. Podobnie jak w przypadku parku krajobrazowego ochroną zostały objęte pasma górskie Beskidów. Plan zadań ochronnych dla tego obszaru został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 4 sierpnia 2025 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Śląski PLH240005.

Obszar Natura 2000 położony jest w masywie Beskidu Śląskiego, z niewielkimi fragmentami w obrębie Pogórza Śląskiego i w Kotlinie Żywieckiej. Trzon obszaru tworzą pasma górskie: Stożka i Czantorii, Baraniej Góry, Równicy oraz Błatniej, Klimczoka i Szyndzielni. Występuje tu szereg malowniczych form skalnych, takich jak: progi i wodospady w dolinach potoków, liczne formy skałkowe oraz różnorodne formy osuwiskowe powierzchniowe i podziemne. Najbardziej znaną i najgłębszą jaskinią Beskidu Śląskiego jest jaskinia Malinowska (Ondraszka) o dł. 230,5 m i głębokości 22,7 m. Z północno-zachodnich stoków Baraniej Góry, na wysokości 1100 m, wyływają źródła Czarnej Wisetki. Lasy, to głównie sztuczne monokultury świerkowe. Naturalny las jodłowo-bukowo-świerkowy w wieku ok. 200 lat zachował się tylko na północno-zachodnich stokach Baraniej Góry. Tereny położone na Pogórzu Śląskim i w Kotlinie Żywieckiej są miejscem występowania bardzo rzadkich w regionie muraw kserotermicznych.

Obszar niemal w całości położony na terenie Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego (38 620 ha; 1998) z 8 rezerwatami przyrody: Barania Góra (383,04 ha; 1953), Czantoria (97,71 ha; 1996), Kuźnie (7,22 ha; 1995), Stok Szyndzielni (57,92 ha; 1953),

Wisła (17,61 ha; 1953), Zadni Gaj (5,77 ha; 1959), Dolina Łańskiego Potoku (46,89 ha; 1998), Jaworzyna (40,03 ha; 2003) oraz 2 zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi: Cygański Las (925,53 ha), Park Ekologiczny Dolina Wapienicy (1519,02 ha; 2001).

Na obszarze Natura 2000 Beskid Śląski występują następujące siedliska wymienione w załączniku I do Dyrektywy Siedliskowej: 9110 kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*) 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*), 9410 Górskie bory świerkowe (*Piceion abietis* część - zbiorowiska górskie), 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), 9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*), 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* - płaty bogate florystycznie), 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe), 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne), 9140 Górskie jaworzyny ziołoroślowe (*Aceri-Fagetum*), 3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków, 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis-Festucion pallentis*) - priorytetowe są tylko murawy z istotnymi stanowiskami storczyków, 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*), 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, 8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii*, 8310 Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania.

Spośród zwierząt i roślin wymienionych w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej występują:

Ssaki: niedźwiedź brunatny *Ursus arctos*, nocek duży *Myotis myotis*, podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros*, ryś *Lynx lynx*, wilk *Canis lupus*, wydra *Lutra lutra*

Ptaki: Zimorodek *Alcedo atthis*, Jarząbek *Bonasa bonasia*, Puchacz *Bubo bubo*, Bocian Czarny *Ciconia nigra*, Dzieciół biało grzbiety *Dendrocopos leucotos*, Dzieciół średni *Dendrocopos medius*, Dzieciół czarny *Dryocopus martius*, Muchotówka Białoszyja *Ficedula albicollis*, Muchotówka mała *Ficedula parva*, Sóweczka *Glaucidium passerinum*, Gąsiorek *Lanius collurio*, Dzieciół trójpalczasty *Picoides tridactylus*, Dzieciół zielonosiwy *Picus canus* Sowa uralaska *Strix uralensis*, Cietrzew *Tetrao tetrix tetrix*, Głuszczyk *Tetrao urogallus*.

Płazy: kumak górski *Bombina variegata*, kumak nizinny *Bombina bombina*, traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, traszka karpacka *Triturus montandoni*

Ryby: brzanka *Barbus peloponnesius*, głowacz biało pletwy *Cottus gobio*, minóg strumieniowy *Lampetra planeri*

Bezkręgowce: biegacz urozmaicony *Carabus variolosus*, czerwonończyk nieparek *Lycaena dispar*, kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo*, pachnica dębowa *Osmoderma eremita*

Rośliny: Obuwik pospolity *Cypripedium calceolus*

Użytek ekologiczny „Pióropuszniki nad Wisłą”

Użytek ten obejmuje siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich i chronionych gatunków o powierzchni 12,24 ha powołane do życia Uchwałą Nr XII/164/2019 Rady Miasta Ustroń z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego pod nazwą „Pióropuszniki nad Wisłą”. Celem powstania tego użytku ekologicznego była ochrona siedlisk przyrodniczych, w tym zbiorowisk nadrzecznych łągów wierzbowych i nadrzecznej olszyny górskiej, wraz z występującymi w ich rejonie stanowiskami podlegających ochronie gatunków zwierząt i roślin, w tym w szczególności dużych i stabilnych populacji pióropusznika strusiego, a także ochrona walorów krajobrazowych.

Użytek ekologiczny „Dolina dopływu potoku Jaszowiec”

Użytek ekologiczny „Dolina dopływu potoku Jaszowiec” ustanowiony został 19 stycznia 2022 r., jego powierzchnia wynosi ok. 0,42 ha. Celem ochrony są siedliska przyrodnicze w tym zbiorowiska nadrzecznych łągów wierzbowych i nadrzecznej olszyny górskiej, wraz z występującymi w ich rejonie stanowiskami podlegających ochronie gatunków zwierząt i roślin, w tym w szczególności dużych i stabilnych populacji roślinnych, a także ochrona walorów krajobrazowych. Ten użytek ekologiczny objęty jest ochroną Uchwałą Nr XXXIV/496/2021 Rady Miasta Ustroń z dnia 23 grudnia 2021 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego pod nazwą „Dolina dopływu potoku Jaszowiec”.

Użytek ekologiczny „Dolina dopływu potoku Jaszowiec - wyrobisko piaskowców”,

Ten użytek ekologiczny objęty ochroną został na podstawie Uchwały Nr XXXIV/497/2021 Rady Miasta Ustroń z dnia 23 grudnia 2021 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego pod nazwą „Dolina dopływu potoku Jaszowiec – wyrobisko piaskowców o powierzchni 18,39 ha. Celem jego ustanowienia jest ochrona siedlisk przyrodniczych, w tym zbiorowisk nadrzecznych łągów wierzbowych i nadrzecznej olszyny górskiej, wraz z występującymi w ich rejonie stanowiskami podlegających ochronie gatunków zwierząt i roślin, w tym w szczególności dużych i stabilnych populacji roślinnych, a także ochrona walorów krajobrazowych.

Stanowisko dokumentacyjne „Kamieniołom Skalica”,

Stanowisko dokumentacyjne położone jest w dolnej części północno-zachodniego stoku Skalicy (487 m n.p.m.) w Ustroniu. Wznosi się nad prawym brzegiem Wisły, na wprost wylotu doliny Pniowca. Stanowi zakończenie południowo-zachodniego Pasma Równicy. Stanowisko dokumentacyjne "Kamieniołom Skalica" podlega ochronie od 23 lipca 2014 r. w celu zachowania szczególnej wartości przyrodniczej, krajobrazowej i dydaktycznej jako wyrobisko po zlikwidowanym kamieniołomie "Skalica" w którym zachowały się cenne piaskowce godulskie oraz lustro tektoniczne. Zostało objęte ochroną na podstawie Uchwały Nr XLVI/501/2014 Rady Miasta Ustroń z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia stanowiska dokumentacyjnego "Kamieniołom Skalica" zlokalizowanego na terenie Miasta Ustroń.

Stanowisko dokumentacyjne „Kamieniołom Czantoria”,

Ochroną objęte jest wyrobisko po zlikwidowanym kamieniołomie „Czantoria” w którym zachowały się cenne piaskowce godulskie, znajduje się na północnym zboczu

góry Kończyn będącą częścią masywu Czantorii. Powołane jest do życia Uchwałą Nr XXXIII/404/2017 Rady Miasta Ustroń z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie ustanowienia stanowiska dokumentacyjnego „Kamieniołom Czantoria” zlokalizowanego na terenie Miasta Ustroń.

Pomniki przyrody

Na terenie miasta występują 16 drzew objętych ochroną jako pomniki przyrody, ustanowione one zostały rozporządzeniami Wojewody Białskiego, orzeczeniami PWRN w Katowicach, a także uchwałami Rady Miejskiej w Ustroniu. Pomniki zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Po przeprowadzeniu wizji terenowej można stwierdzić, że na terenie gminy istnieje kilkaset obiektów (głównie drzew, ale też i skał czy źródeł), które mogłyby pełnić taką funkcję, jednak jak do tej pory nie została przeprowadzona szczegółowa inwentaryzacja przyrodnicza tych obiektów.

Tabela 6 Pomniki przyrody miasta Ustroń

Lp.	Data utworzenia	Opis pomnika przyrody	Obwód [cm]	Wys. [m]	Lokalizacja	Akt prawny
1.	1954-06-30	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	650	21	Rośnie przy ul. Józefa Kreta 24 na terenie zakładu przemysłowego	Orzeczenie Prezydium WRN w Katowicach z dnia 30.06.1954r. RL.13b/16/54
2.	1954-06-30	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	666	22	Rośnie przy ul. Daszyńskiego 54 na terenach miejskich	Orzeczenie Prezydium WRN w Katowicach z dnia 30.06.1954r. RL.13b/17/54
3.	1954-06-30	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	449	19	Rośnie przy ul. Skoczowskiej 94 na terenie prywatnym	Orzeczenie Prezydium WRN w Katowicach z dnia 30.06.1954r. RL.13b/18/54
4.	1954-06-30	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	358	13	Rośnie przy ul. Skoczowskiej 94 (za placem manewrowym) na terenie prywatnym	Orzeczenie Prezydium WRN w Katowicach z dnia 30.06.1954r. RL.13b/18/54
5.	1958-10-23	Dąb szypułkowy	339	22	Rośnie przy ul.	Orzeczenie

		<i>Quercus robur</i>			Lipowskiej 16 na terenie prywatnym	Prezydium WRN w Katowicach z dnia 23.10.1958r. RL.13b/18/58
6.	1962-11-10	Lipa szerokolistna - <i>Tilia platyphyllos</i>	594	26	Rośnie przy ul. Drozdów 96a na terenie prywatnym	Orzeczenie Prezydium WRN w Katowicach z dnia 10.11.1962r. RL-OP-b/44/62
7.	1980-12-03	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	465	25	Rośnie przy ul. Obrzeżnej za cmentarzem komunalnym na terenie prywatnym	Decyzja Woj. Bielskiego Nr RLS-op-7141p/7/80 z dnia 3 grudnia 1980 r.
8.	1997-09-03	Jesion wyniosły - <i>Fraxinus excelsior</i>	606	27	Rośnie przy ul. Daszyńskiego 51 na terenie PSS	Rozporządzenie Nr 7/97 Wojewody Bielskiego z dnia 03.09.1997 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody
9.	2014-02-22	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	424	35	Południowo - zachodni stok góry Beskidek	Uchwała Nr XL/436/2014 Rady Miasta Ustroń z dnia 30 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody - drzewa z gatunku Buk pospolity (<i>Fagus sylvatica</i>) rosnącego na terenie Miasta Ustroń
10.	2015-06-26	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	540		Drzewo rośnie na nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów gminy Ustroń pgr nr 3302/5	Uchwała nr VII/65/2015 Rady Miasta Ustroń z dnia 28 maja 2015 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody - drzewa rosnącego na

						terenie Miasta Ustroń
11.	2015-06-26	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	330		Drzewo rośnie na brzegu jaru w odległości około 20 m od ścieżki prowadzącej z Sanatorium Uzdrowskiego "Równica" do Sanatorium "Narcyz"	Uchwała nr VII/64/2015 z dnia 28 maja 2015 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody - drzew rosnących na terenie Miasta Ustroń
12.	2015-06-26	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	340		Drzewo rośnie na lewym brzegu jaru potoku płynącego pomiędzy Domem Zdrojowym a parkiem powyżej górnej kładki	Uchwała nr VII/64/2015 Rady Miasta Ustroń z dnia 28 maja 2015 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody - drzew rosnących na terenie Miasta Ustroń
13.	2015-06-26	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	350		Drzewo rośnie przy ul. Gościradowiec powyżej ul. Sanatoryjnej na wysokości budynku jadalni Przedsiębiorstwa Uzdrowskiego "Ustroń" S.A.	Uchwała nr VII/64/2015 Rady Miasta Ustroń z dnia 28 maja 2015 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody - drzew rosnących na terenie Miasta Ustroń
14.	2016-05-31	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	300		Drzewo rośnie w północno – wschodniej części Parku Kuracyjnego na działce nr 220/9, obręb Ustroń stanowiącej własność Gminy Ustroń.	Uchwała nr XVIII/201/2016 Rady Miejskiej w Ustroniu z 31 maja 2016 r. (pkt 1)
15.	2016-05-31	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i>	308		Drzewo rośnie w północno – wschodniej części Parku Kuracyjnego na działce nr 217/4, obręb Ustroń stanowiącej własność Gminy Ustroń.	Uchwała nr XVIII/201/2016 Rady Miejskiej w Ustroniu z 31 maja 2016 r. (pkt 2)
16.	2018-01-18	Modrzew europejski - <i>Larix decidua</i>	316		Drzewo rośnie na nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków Gminy Ustroń pgr nr	Uchwała Nr XXXIII/405/2017 Rady Miasta Ustroń dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie

					142/1, obręb Hermanice	ustanowienia pomnika przyrody -drzewa z gatunku modrzew europejski (<i>Larix decidua</i>) rosnącego na terenie Miasta Ustroń
--	--	--	--	--	------------------------	--

Proponowane formy ochrony przyrody

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Ustroń z 2008 r. wskazywano na wartości przyrodnicze trzech terenów i na możliwość objęcia ich ochroną w formie użytku ekologicznego (łąki Moneta i Polana Bąkula) i rezerwatu (Lipowski Groń). W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji terenowej stwierdzono, że teren tzw. łąk Moneta utracił swoje wartości przyrodnicze na skutek zaprzestania gospodarowania rolniczego, zmiany stosunków wodnych i prac budowlanych (lokowanie mas ziemnych, zabudowa terenu). Podobnie w przypadku proponowanego rezerwatu Lipowski Groń stwierdzono, że teren ten został w sposób znaczny przekształcony na skutek prowadzenia gospodarki leśnej (duże wylesienia). Jedynym terenem, który jak do tej pory zachował swoje wartości pozostaje polana Bąkula na stoku Małej Czantorii, należy jednak zwrócić uwagę, że bez wprowadzenia ochrony czynnej w postaci wypasu i koszenia łąki te również mogą stracić swój walor. Dla potrzeb opracowania ekofizjograficznego w 2012 r. dokonano przeglądu literatury związanej z problematyką ochrony środowiska przyrodniczego, przeprowadzono również wstępną inwentaryzację terenową w okresie maj – czerwiec 2012 r. W literaturze przedmiotu stwierdzono oprócz wcześniej wspomnianych dwie nowe propozycje terenów do ochrony: polana Usyp na zboczu Czantorii oraz polana Sucha Dobka. Do ochrony dodatkowo wskazano ciągi zadrzewień przypotokowych w Lipowcu, kamieniołom Jelenica, kamieniołom Czantoria i kamieniołom Skalica. Od 2012 r. ochroną objęto jako stanowiska dokumentacyjne kamieniołomy Czantoria i Skalica. Dodatkowo ochroną jako użytki ekologiczne wskazano nie wymieniane wcześniej w dokumentach miejskich obszary „Piórpouszniki nad Wisłą” w dolinie Wisły oraz „Doliną dopływu potoku Jaszowiec” (są to dwa osobne tereny położone blisko siebie). W 2025 r. dokonano ponownie przeglądu tych propozycji oraz istniejących form ochrony przyrody, reasumując na terenie miasta do obiektów cennych przyrodniczo, które można by z powodzeniem objąć ochroną zalicza się:

- 1) Ciąg zadrzewień przypotokowych ze zbiorowiskami grądowymi i łągowymi w Lipowcu i w Ustroniu. W skład tej propozycji wchodzi kilka zadrzewień, nie są one tu wymieniane osobno. Propozycja ochrony – użytki ekologiczne;
- 2) Kamieniołom Jelenica z lasem łągowym i interesującym lasem lipowym o charakterze grądowym, propozycja ochrony użytki ekologiczny, ściany skalne można uznać dodatkowo jako stanowisko dokumentacyjne;
- 3) Polana Bąkula - Występują tu zbiorowiska ziołorośli wysokogórskich z zespołu *Poo-Veratretum lobeliani* - zespół wiechliny i ciemiężycy zielonej, polana prezentuje dodatkowo wysokie walory krajobrazowe

4) Polana Sucha Dobka – jest to polana o powierzchni ok. 4 ha, usytuowana w dolnej partii stoku, w przedziale wysokości 525 – 550 m n.p.m., w przysiółku Ślepa Dobka. Przepływa przez nią potok, w którego sąsiedztwie wykształciły się fitocenozy z zespołem *Valeriano-Caricetum flavae* czyli żyźnej młaki górskiej z dominacją bobrka trójlistkowego *Menyanthes trifoliata*. Występuje tu również płat łąk mieczykowych *Gladiolo-Agrostietum capillaris* czyli tzw. zespół mieczyka i mietlicy pospolitej (łąki mietlicowe) z udziałem zimowita jesiennego *Colchicum autumnale*.

Wyżej wskazane tereny wypełniają ustawową definicję użytku ekologicznego i stanowiska dokumentacyjnego :

„Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.”

„Stanowiskami dokumentacyjnymi są niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.”

Wyżej wymienione tereny posiadają dużą wartość przyrodniczą, występujące na nich typy siedlisk były wskazywane do obejmowania ochroną w aktach prawnych. Zdecydowana większość terenów przedstawionych powyżej to również grunty pozostające we władaniu prywatnym. Ewentualne ustanowienie form ochrony przyrody mogłoby wiązać się z odszkodowaniami o których mowa w art. 130 – 134 prawa ochrony środowiska, w związku z czym ich ustanowienie wydaje się mało prawdopodobne. Nie mniej jednak wskazane tereny stanowią najcenniejsze siedliska przyrodnicze gminy i powinny być chronione, co najmniej poprzez ograniczenie zmian przeznaczenia w planach miejscowych.

Poza wymienionymi wyżej terenami gmina posiada duże urozmaicenie, co pozytywnie wpływa na jej bioróżnorodność. Występują tu mozaiki siedlisk leśnych, wodnych i łąkowych oraz rolnych. Siedliska te same w sobie nie posiadają dużych walorów przyrodniczych, ale pozostając niezabudowane umożliwiają rozwój bioróżnorodności. W związku z brakiem dokładnych, potwierdzonych badaniami naukowymi, opracowań dotyczących flory i fauny gminy Ustroń zwraca się uwagę na konieczność przeprowadzenia inwentaryzacji przyrodniczej przynajmniej dla siedlisk roślinnych. Rozpoznanie przyrodnicze przeprowadzone dla potrzeb niniejszego opracowania ma więc charakter wstępny, na podstawie analizy fizjonomii siedlisk oraz ich porównania z podobnymi, rozpoznanymi już siedliskami gmin sąsiednich. Dalsze rozpoznanie wartości przyrodniczych gminy wymaga przeprowadzenia działań wykraczających poza ramy

planowania przestrzennego, takich jak wykonanie waloryzacji przyrodniczej. Należy jednak zwrócić uwagę, że dla części gminy położonych w obszarze Natura 2000 i parku krajobrazowym inwentaryzacja siedlisk winna być wykonana obligatoryjnie przez instytucje nimi zarządzające, kiedy jednak to nastąpi niestety nie wiadomo.

Po przeprowadzeniu wizji terenowej można stwierdzić, że na terenie miasta istnieje kilkaset obiektów (głównie drzew, ale też i skał czy źródeł), które mogłyby pełnić funkcję pomników przyrody, jednak jak do tej pory nie została przeprowadzona szczegółowa inwentaryzacja przyrodnicza tych obiektów.

Korytarze ekologiczne – W opracowaniu regionalnym J. Parusela⁸ z 2007 r. na terenie gminy wyznaczono korytarze ekologiczne dla ssaków kopytnych i ssaków drapieżnych, korytarz dla ptaków oraz korytarz spójności. Są to następujące korytarze:

- Korytarz ornitologiczny o znaczeniu ponadregionalnym „Lasy Beskidu Śląskiego i Żywieckiego” (duża część terenu miasta);
- Korytarz ekologiczny dla dużych ssaków drapieżnych „Beskid Śląski”;
- Korytarz ekologiczny dla dużych ssaków kopytnych „Beskid Śląski”;
(oba te korytarze obejmują lasy Masywu Równicy, Lipowskiego Gronia i Pasma Czantorii);
- Korytarz spójności M29 Górna Wisła (obejmuje dolinę Wisły);

W opracowaniu krajowym z 2011 r.⁹ korytarze ekologiczne zostały wskazane podobnie jak w opracowaniu wojewódzkim, obejmują one lasy Masywów Równicy, Lipowskiego Gronia i Pasma Czantorii. W tym miejscu należy wskazać, że korytarze ekologiczne zostały wskazane dość ogólnie, tzn. w skali 1:50000 czy nawet 1:100000 (skala planu województwa), stąd też każdorazowo należy w terenie sprawdzać jak wygląda rzeczywista drożność korytarzy, gdyż mogą one być przedzielone elementami niewidocznymi jak np. płotami, niewielką zabudową letniskową, garażami itp.

Na terenie miasta funkcję lokalnych korytarzy ekologicznych pełnią głównie zdrzewione dolinki niewielkich cieków, które łączą lasy masywów górskich z doliną Wisły. Stan ich zachowania jest bardzo różny, niektóre zachowały dużą szerokość, inne zaś ograniczone są jedynie do niewielkich zakrzewionych koryt płynących pomiędzy terenami zurbanizowanymi. Nie mniej należy je wszystkie zachować jako element zieleni, bez możliwości jakiegokolwiek urbanizacji.

2.10 KRAJOBRAZ

Obszar Ustronia cechuje się dużą różnorodnością krajobrazu, będącą przede wszystkim pochodną zróżnicowania budowy geologicznej i ukształtowania terenu. Rozcięcie masywu Beskidu Śląskiego doliną Wisły, przekraczające 500 m głębokości,

---

⁸ Parusel J. B. [red], Korytarze ekologiczne w województwie Śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa etap I, CDPGŚ, Katowice, 2007 r.

⁹ Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011 r.;

znaczące nachylenia terenu w partii zbudowanej z odpornych piaskowców gruboławicowych, większe rozczłonkowanie dolinami partii górotworu mniej odpornych na denudację oraz obecność szeregu izolowanych szczytów wschodniej części Wzgórz Goleszowskich to główne cechy wpływające na różnorodność krajobrazu Ustronia. Cechami pochodnymi są zróżnicowanie wykształcenia szaty roślinnej oraz intensywności zainwestowania terenu. Sposób użytkowania terenu w wielu miejscach zachowuje pionową strefowość typową dla obszarów górskich. Płaskie dno doliny jest w większości obszarem zwartej zainwestowania miejskiego, a w części północnej (Lipowiec, Nierodzim) rolniczego. Ciekawą osią kompozycyjną jest przepływająca przez teren miasta Wisła. Dolne, bardziej połogie partie stoków górskich zajmują użytki rolne: pola uprawne, łąki i pastwiska. Obszary użytków rolnych są urozmaicone niewielkimi zadrzewieniami wzdłuż koryt potoków i strumieni. W krajobrazie agrocenoz z różną intensywnością wprowadzana jest zabudowa. Miejsce powszechnie rozpoznawanym i niepowtarzalnym jest panorama zorganizowanej zabudowy dzielnicy uzdrowskiej Zawodzie na tle masywu Równicy. Charakterystyczne obiekty wielokubaturowe (tzw. piramidy) wśród wysokiej zieleni urządzonej zastępują tu strefę krajobrazu rolniczego. Obszar dzielnicy uzdrowskiej posiada niewątpliwy walor wyjątkowości i spójności układu urbanistycznego, który powinien zostać zachowany. Ponad scharakteryzowaną powyżej strefą krajobrazową, na terenach górskich w południowej i zachodniej części Ustronia najwyższą strefą krajobrazu stanowią lesiste masywy Równicy i Czantorii. Z najwyższych partii Równicy, Czantorii i Małej Czantorii roztaczają się wspaniałe widoki na Ustroń, na pogórze Beskidzkie i Śląsk oraz na dolinę Brennicy. Równie ciekawie przedstawia się obserwowany od strony Lipowca masyw Lipowskiego Gronia, przedstawiający interesujące kopułowe grzbiety. Liczne punkty widokowe stwarzają dogodne warunki obserwacji krajobrazu. Położone niejednokrotnie w bliskiej odległości od siebie punkty widokowe udostępniają zróżnicowane kierunki widokowe prezentujące odmienne krajobrazy. Przy sprzyjających warunkach atmosferycznych można obserwować część Pogórza Cieszyńskiego, Zagłębia Ostrawsko-Karwińskiego, Kotliny Raciborskiej z krawędzią Wyżyny Śląskiej, a nawet szczytowe partie Gór Opawskich. Szczególnym przykładem aktywnego udostępniania walorów krajobrazowych jest wieża widokowa na Czantorii. Obok punktów widokowych duże znaczenie dla ekspozycji i percepcji krajobrazu posiadają niektóre odcinki dróg. Duże walory widokowe ma ul. Sanatoryjna oraz niektóre odcinki ulic Leśnej, Lipowskiej oraz Cieszyńskiej. Oś widokowa doliny Wisły dostępna jest z licznych mostów. Przez teren miasta Ustroń prowadzi kilka znakowanych szlaków turystycznych. Warto tu wymienić szlak żółty z Lipowca na Równicę, szlak czerwony Ustroń – Równica, który dalej kontynuuje się w kierunku Czantorii (jest częścią Głównego Szlaku Beskidzkiego), szlak żółty Ustroń – Mała Czantoria i niebieski Poniwiec – Czantoria, szlak czarny prowadzący z góry Tuł, przez Małą Czantorię na Wielką Czantorię oraz szlak niebieski Równica – Trzy Kopce.

Na mocy Uchwały Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/16/16/2025 z 23 czerwca 2025 r. został przyjęty Audyt krajobrazowy województwa śląskiego. W tym audycie na terenie miasta Ustroń wskazano następujące krajobrazy priorytetowe:

- „Lasy Bielsko - Koniaków” kod 24-513.45-001, ID 1475
- „Ustroń” kod 24-513.45-012, ID 1498
- „Czantoria” kod 24-513.45-024, ID 1511
- „Poniwiec” kod 24-513.45-040, ID 1584
- „Mała Czantoria” kod 24-513.45-035, ID 1585

W audycie krajobrazu dla tych obszarów wskazano wytyczne dot. kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów lub w zasadach ich zagospodarowania (dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian, nakazy, zakazy, dopuszczenia i ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów).

2.11 ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

Na terenie miasta Ustroń występuje szereg form zabytkowych. Są to obiekty różnego typu: budynki mieszkaniowe, krzyże, kapliczki przydrożne itp. Ich pełne zestawienie znajduje się w uzasadnieniu do POG, ich lokalizację wskazano również na rysunku stanowiącym załącznik do uzasadnienia.

3. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO

Realizacja Planu Ogólnego Miasta Ustroń wynika z generalnej zmiany, która zaszła w polskim ustawodawstwie, która polega na zastąpieniu dotychczas obowiązujących dokumentów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego właśnie planami ogólnymi. Wymóg realizacji POG dotyczy wszystkich gmin w Polsce, w przypadku jego braku po 1 lipca 2026 r. gmina nie będzie mogła opracować nowego lub też zmieniać istniejącego mpzp oraz wydawać decyzji o warunkach zabudowy. Jednak na części Gminy Ustroń obowiązują mpzp z różnych lat, w związku z czym na ich podstawie poszczególne tereny mogłyby podlegać zabudowie. Przy braku realizacji ustaleń projektu POG, nadal obowiązywać będą mpzp z lat poprzednich. Na pozostałym, dość dużym obszarze gminy, brak jest obowiązującego mpzp, w związku z czym po 1 lipca 2026 r. nie będą mogły być wydawane decyzje o warunkach zabudowy, ani zmieniane czy uchwalane nowe miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Głównym problemem ochrony środowiska na obszarze miasta, w kontekście ochrony przyrody, jest brak ustanowienia ochroną terenów, które posiadają taki potencjał. W różnych dokumentach na przestrzeni lat wskazywano szereg takich terenów, jednak jak do tej pory nie zostały one objęte ochroną prawną. Powoduje to postępującą dewastację poszczególnych niezwykle cennych siedlisk, np. wiele bogatych florystycznie łąk i pastwisk, w tym polan górskich przez ostatnie 20 – 30 lat zaczęło zarastać. Istotny jest również brak prowadzenia wypasu owiec. Z innych problemów ochrony środowiska należy wymienić:

- Brak dokładnej inwentaryzacji przyrodniczej terenu gminy;

- Zabudowa lokalizowana jest w sposób rozproszony i nieharmoniczny, co powoduje niskie wykorzystanie powierzchni na terenach możliwych do zabudowy;
- Wadliwie prowadzona gospodarka leśna polegająca na protegowaniu świerka w drzewostanie, spowodowała silne osłabienie drzewostanów. Monokultury świerkowe są nagminnie atakowane przez grzyby i owady, a na to nakładają się dodatkowo silne w ostatnich latach wichury i opady śniegu, które przyczyniają się w efekcie końcowym do zwiększonego wydzielenia posuszu;
- Faktyczny brak jakichkolwiek ustaleń dla Parku krajobrazowego Beskidu Śląskiego;

5. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI USTALEŃ PLANU

Generalnie zaproponowane w projekcie POG kierunki rozwoju miasta opierają się na istniejącym zagospodarowaniu terenu oraz na ustaleniach obowiązujących dokumentów planistycznych. W niektórych przypadkach pojawiają się nowe rejony urbanizacji, jednak w zdecydowanej większości na terenach gruntów rolnych. Za pozytywne należy jednak uznać, że projekt POG wskazuje również tereny, które będą stanowiły zasób przyrodniczy gminy. Są to tereny lasów, tereny o charakterze rolniczym oraz doliny cieków, w tym dolina Wisły i Bładnicy. W projekcie POG uwzględniono również szereg uwarunkowań, m.in. występowanie złóż kopalin, obszarów i terenów górniczych, form ochrony przyrody, terenów cennych pod względem przyrodniczym proponowanych do objęcia ochroną, obiektów o charakterze zabytkowym, infrastruktury technicznej itp. Nie przewiduje się wystąpienia znaczących oddziaływań na środowisko, a zwłaszcza na tereny cenne pod względem przyrodniczym oraz korytarze ekologiczne w sytuacji gdy na podstawie POG skonstruowane zostaną miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz wydane zostaną decyzje o warunkach zabudowy.

Na części terenu gminy obowiązują mpzp z lat 2003 – 2023, ustalenia POG stanowią w zdecydowanej większości przełożenie ustaleń tych obowiązujących już mpzp. W przypadku braku realizacji POG mpzp w dalszym ciągu obowiązywałyby na tym terenie i zabudowa mogłaby również powstawać na tych terenach.

5.1 WPŁYW NA WODY POWIERZCHNIOWE

Projekt POG wprowadza wiele nowych terenów, które w sposób znaczący mogą pogorszyć jakość wód powierzchniowych. W przeważającej większości będzie to jednak zabudowa uzupełniająca istniejącą już strukturę. Niewątpliwie powstanie nowej zabudowy mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej wpłynie na znaczące zwiększenie ilości odprowadzanych ścieków, jednak będą one musiały być oczyszczane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Nie przewiduje się by w wyniku realizacji ustaleń POG zostały zajęte, a co za tym idzie i zdegradowane, jakiegokolwiek ciek lub zbiorniki wód powierzchniowych. Wolne od zabudowy pozostały również doliny poszczególnych cieków, w tym dolinę Wisły, w zdecydowanej większości znajdują się ona w obrębie strefy otwartej SO. Jako profil dodatkowy wskazano w obrębie poszczególnych stref tereny wód, co umożliwi wskazanie terenów wód w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na terenach z możliwością urbanizacji np. na terenach mieszkaniowych czy usługowych. Najistotniejsze jest zachowanie dolin cieków oraz wszelkich większych zbiorników w obrębie stref wyłączonych z możliwości intensywnej urbanizacji jak np. strefy SJ, SW, SU czy SP.

5.2 WPŁYW NA WODY PODZIEMNE

Na terenie gminy występują poziomy wodonośne, zostały tu również ustanowione Główne i Lokalne Zbiorniki Wód Podziemnych. Powstanie nowej zabudowy z niedostatecznie rozwiązaniem systemem odprowadzania ścieków oraz nowych ciągów komunikacyjnych może wpłynąć na stan wód podziemnych. Projekt POG nie wprowadza

funkcji, które mogą mieć znaczące oddziaływanie na wody podziemne jak np. rozległe tereny produkcyjne, odkrywkowa eksploatacja kopalni czy składowiska odpadów. Dla ochrony wód podziemnych kluczowe znaczenie mają działania, które wykraczają poza ramy planowania przestrzennego, takie jak np. egzekwowanie przez gminę wywozu nieczystości oraz rozwój infrastruktury kanalizacyjnej. Również na etapie konstruowania projektu mpzp zaistnieje możliwość wprowadzenia odpowiednich zapisów w tym zakresie.

5.3 WPŁYW NA KLIMAT

W szerszej skali realizacja ustaleń POG nie będzie miała wpływu na klimat. Natomiast na pewno zmianie ulegnie mikroklimat terenów na których będzie powstawała nowa zabudowa. Zabudowanie terenów wpłynie na zwiększenie szorstkości powierzchni ziemi, a co za tym idzie na zmniejszenie warunków przewietrzania.

Za pozytywne należy uznać, że doliny rzeczne oraz znaczące przestrzenie rolne pozostawia się wolne od zabudowy co pozytywnie wpłynie na możliwości przewietrzania gminy. Również tereny leśne pozostawia się wolne od zabudowy, a posiadają one bardzo dużą wartość bioklimatyczną. Głównym winowajcom złej jakości powietrza na terenie gminy ciągle jest niska emisja z palenisk domowych. Rozwiązanie tego problemu wykracza poza zagadnienia POG i wymaga podjęcia wieloaspektowych działań, które już obecnie miasto Ustroń podejmuje, a działania te przynoszą zdecydowanie pozytywne rezultaty. Obecnie problem niskiej emisji jest już zdecydowanie mniejszy niż w połowie drugiej dekady XXI w.

5.4 POWIERZCHNIA ZIEMI

5.4.1 WPŁYW NA UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Projekt POG zakłada znaczne poszerzenie funkcji mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej w ramach poszczególnych stref. Realizacja tych funkcji wpłynie na przekształcenie powierzchni terenu. Zmiany te należy uznać za nieuniknione, towarzyszące wprowadzeniu każdego typu inwestycji. Ponieważ projekt POG jest dokumentem tylko ogólnie określającym sposób zagospodarowania terenów gminy, nie sposób na obecnym etapie określić dokładnie w jaki sposób powierzchnia terenu będzie przekształcana. Zagrożenia powierzchni ziemi związane z prowadzonymi pracami budowlanym będą miały częściowo charakter tymczasowy, trwający do czasu zakończenia prac budowlanych. Projekt POG nie proponuje nowych dróg wysokich klas, składowisk odpadów, ani eksploatacji kruszyw, a to tego typu przedsięwzięcia są zwykle odpowiedzialne za znaczne przekształcenia powierzchni terenu.

5.4.2 WPŁYW NA GLEBY

Projekt POG zachowuje zasoby glebowe w zdecydowanej większości poza obszarami zurbanizowanymi, a więc w północnej części miasta oraz w wyższych położeniach górskich, pozostałe tereny zaś przewidziane zostały pod zabudowę. Tereny wolne od zabudowy, przewidziane dla rolnictwa obejmują strefy planistyczne SO – strefy otwartej. Zdecydowana większość terenów obecnie rolnych na których ustalono możliwość urbanizacji w wypadku całkowitej realizacji programu urbanizacyjnego POG

ulegnie przekształceniu, co nie wpłynie jednak na znaczące pomniejszenie rolniczej przestrzeni produkcyjnej, gdyż głównie zmianie przeznaczenia ulegną grunty orne o niewielkich aeratach. Gleby klas I-III położone w obrębie granic administracyjnych miast, zgodnie z brzmieniem ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 82) nie podlegają ochronie przed zmianą przeznaczenia w planach miejscowych, a na terenie gminy zajmują one dość duże powierzchnie (ok. 273 ha, północna część miasta). Przy sporządzaniu nowych planów zagospodarowania przestrzennego warto chronić jak największe powierzchnie takich gruntów, starano się w projekcie POG jak największe tego typu powierzchnie włączyć do strefy SO. Przy sporządzaniu nowych planów miejscowych nie przewiduje się konieczności zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne, gdyż grunty tego typu już na etapie POG starano się omijać, obejmują one na terenie miasta ok. 2808 ha, generalną zasadą tworzenia POG było ich włączanie do strefy otwartej SO. Dokładne powierzchnie do przeprowadzenia odrolnień i odlesień będą znane jednak dopiero na etapie tworzenia mpzp.

5.5 WPŁYW NA ZASOBY NATURALNE

Projekt POG Ustronia, w części uzasadnienia ujawnia wszystkie udokumentowane na terenie gminy złoża kopalin oraz obszary i tereny górnicze (wykaz w rozdziale 2.7 niniejszej prognozy). Na terenie miasta nie wprowadza się obiektów, które umożliwiałyby nowe rozległe powierzchnie eksploatacji kopalin w obrębie stref SG - górnictwa. Ze względu na położenie w obrębie strefy uzdrowskiej nie ma możliwości wskazania nowych stref górnictwa. Na terenie miasta trwa wyłącznie eksploatacja wód leczniczych w złożu „Ustroń”, gdzie utworzono obszar i teren górniczy „Ustroń I”.

5.6 WPŁYW NA PRZYRODĘ OŻYWIONĄ

Na terenie miasta Ustroń projekt POG nie wprowadza znaczących zmian w zakresie najistotniejszych z punktu widzenia ochrony przyrody terenów tj. kompleksów leśnych, terenów rolnych oraz doliny Wisły, a także wysoko położonych zalesionych szczytów górskich i polan. Na tych terenach generalnie nie ustala się nowych form zagospodarowania, które w sposób znaczący wpływałyby na środowisko przyrodnicze. Na pozostałym terenie analizowany dokument wprowadza miejscami dość silną urbanizację, która jednak w dużej mierze oparta jest o rozbudowę istniejącego zagospodarowania terenu i będzie odbywała się głównie na terenach rolnych. W stosunku do istniejącego zagospodarowania projekt POG wyznacza nowe tereny z możliwością zabudowy. Na podstawie POG zostaną sporządzone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego lub wydane decyzje o warunkach zabudowy, a w nich zawarte zostaną wybrane spośród katalogu zawartego w POG profile funkcjonalne dla każdej ze stref, przeznaczenia terenu. Należy w tym miejscu podkreślić, że sposób kreślenia polityki przestrzennej oparty o obszary polityki przestrzennej nie oznacza, że cały teren zostanie zabudowany. Precyzyjne ustalenia i wskazanie terenów pod zabudowę nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzjach o warunkach zabudowy. W planach i decyzjach będą musiały być wzięte pod uwagę również pozostałe kwestie dotyczące np. ochrony przyrody, ochrony środowiska czy ochrony wód

powierzchniowych i podziemnych, czyli ochrona zadrzewień, cennych siedlisk, mokradel, oczek wodnych czy powierzchni leśnych.

Z uwagi na niewielki udział pokrycia gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, w planie ogólnym miasta Ustroń wyznaczono obszar uzupełnienia zabudowy, tj. obszar, na którym dopuszczalne będzie wydawanie decyzji o warunkach zabudowy. Obszar uzupełnienia zabudowy wyznaczono również w celu określenia stref planistycznych obejmujących zabudowę mieszkaniową w ramach istniejącej zabudowy poza obowiązującymi planami miejscowymi. Obszar uzupełnienia zabudowy ma duże znaczenia w przypadku terenów na których nie obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Poza strefą OUZ nie będzie możliwości wydawania decyzji o warunkach zabudowy, ewentualna zmiana przeznaczenia będzie wymagała uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, oczywiście również zgodnego z profilem danej strefy,

Zdecydowana większość terenów, na których planuje się zmianę przeznaczenia to na dzień dzisiejszy grunty rolne pozostające w użytkowaniu rolniczym. Mniejsza jest natomiast ilość terenów, na których gospodarowanie rolne ustało, a planowana zmiana przeznaczenia stanowi uzupełnienie istniejącej już funkcji, przy czym tereny te nie cechują się wartościami przyrodniczymi. Znajdują się tu również tereny, gdzie na skutek długotrwałego odłogowania gruntów wyrosły zadrzewienia i zakrzewienia, głównie o charakterze zadrzewień brzoźowych czy sosnowych. Projekt POG generalnie nie wprowadza terenów z możliwością urbanizacji na tereny cenne pod względem przyrodniczym, jak doliny rzeczne, stawy, lasy i zadrzewienia, oczka wodne itp. Zabudowa terenów rolnych (czy to pozostających w użytkowaniu czy odłogowanych) doprowadzi do wykluczenia z funkcji rolniczej i przyrodniczej istniejących tu gleb oraz użytków rolnych. Należy spodziewać się zmiany w środowisku roślinnym wyrażające się między innymi w zanikaniu roślinności naturalnej na rzecz gatunków obcych na terenach realizacji zabudowy. Roślinność i zwierzęta związane do tej pory z terenami upraw zostaną z tych terenów wyparte. Zamiast istniejących ekosystemów rolniczych wprowadzone zostaną ekosystemy charakterystyczne dla podmiejskich dzielnic z zabudową jednorodzinną, a na niektórych terenach nawet zabudowy mieszkaniowo-usługowej. Funkcja przyrodnicza, kształtowana obecnie w sposób dość naturalny (o ile traktować tak rolnictwo) zostanie podporządkowana zorganizowanemu kształtowaniu środowiska przyrodniczego – tworzenie parków, zieleńców i ogrodów przydomowych. Projekt POG nie wskazuje żadnych nowych dróg.

Za pozytywne należy uznać, że w projekcie POG ustalono szereg terenów, które stanowić będą przeciwwagę dla procesów urbanizacyjnych. Są to tereny lasów oraz tereny rolne, doliny cieków oraz tereny, które wskazywane były jako proponowane do objęcia ochroną. Reasumując nie przewiduje się znaczącego pogorszenia walorów przyrodniczych, w tym cennych siedlisk.

Dla najciekawszych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym terenów wskazano również potrzebę objęcia ich ochroną, a także na ograniczenie zmian

w zagospodarowaniu (dolina Wisły, dolinki mniejszych cieków, szereg mniejszych obszarów). W projekcie POG pozostawiono te tereny w zdecydowanej większości wolne od zabudowy.

Ustalenia POG należy odczytywać łącznie, tj. zarówno część tekstową (ustalenia dla poszczególnych stref), jak i rysunkową, pozwala to bowiem na etapie tworzenia mpzp zachować tereny zadrzewień, niewielkich lasów, skwerów oraz obszarów proponowanych do objęcia ochroną. Ustanowienie na terenie gminy nowych terenów chronionych pozwoliłoby ocalić najcenniejsze tereny (np. wysoko położone polany).

Na części terenu miasta obowiązują mpzp z lat 2003 – 2023, ustalenia POG stanowią w zdecydowanej większości przełożenie ustaleń tych obowiązujących już mpzp. W przypadku braku realizacji POG mpzp w dalszym ciągu obowiązywałyby na tym terenie i zabudowa mogłaby również powstawać na tych terenach.

Ustalenia POG należy odczytywać łącznie, tj. zarówno część tekstową (ustalenia dla poszczególnych stref), jak i rysunkową, pozwala to bowiem na etapie tworzenia mpzp zachować tereny wartościowe pod względem przyrodniczym dolin cieków, zadrzewień, lasów, parków, skwerów oraz obszarów proponowanych do objęcia ochroną. Ustanowienie na terenie gminy nowych terenów chronionych pozwoliłoby ocalić najcenniejsze tereny, nie mniej zadanie to stoi poza ustaleniami Planu Ogólnego Gminy czy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

5.7 WPŁYW NA OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE USTAWY Z 16 KWIEŃNIA 2004 O OCHRONIE PRZYRODY I NA KORYTARZE EKOLOGICZNE

Wpływ na tereny chronione

Na terenie miasta Ustroń występują następujące formy ochrony przyrody:

- Rezerwat „Czantoria”;
- Obszar Natura 2000 „Beskid Śląski”;
- Park Krajobrazowy „Beskidu Śląskiego” (wraz z otuliną);
- Użytek ekologiczny „Pióropuszniki nad Wisłą”;
- Użytek ekologiczny „Dolina dopływu potoku Jaszowiec”;
- Użytek ekologiczny „Dolina dopływu potoku Jaszowiec - wyrobisko piaskowców”;
- Stanowisko dokumentacyjne „Kamieniołom Skalica”;
- Stanowisko dokumentacyjne „Kamieniołom Czantoria”;
- Pomniki przyrody - 16 drzew;

Zabudowa czy też dewastacja tych terenów nie będzie możliwa, gdyż obowiązują dla tych obszarów i obiektów przepisy odrębne z zakresu ochrony przyrody, które będą musiały zostać zachowane w przypadku ustalania nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydania decyzji o warunkach zabudowy. Obowiązują np. ustalenia w zakresie obszarów Natura 2000, użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych, pomników przyrody, lasów ujętych w ewidencji gruntów czy gleb klasy III. Ochrona terenów chronionych będzie realizowana

na podstawie obowiązujących przepisów. W związku z pozostawieniem zdecydowanej większości terenu w obrębie strefy SO nie przewiduje się jakiegokolwiek ich zagrożenia.

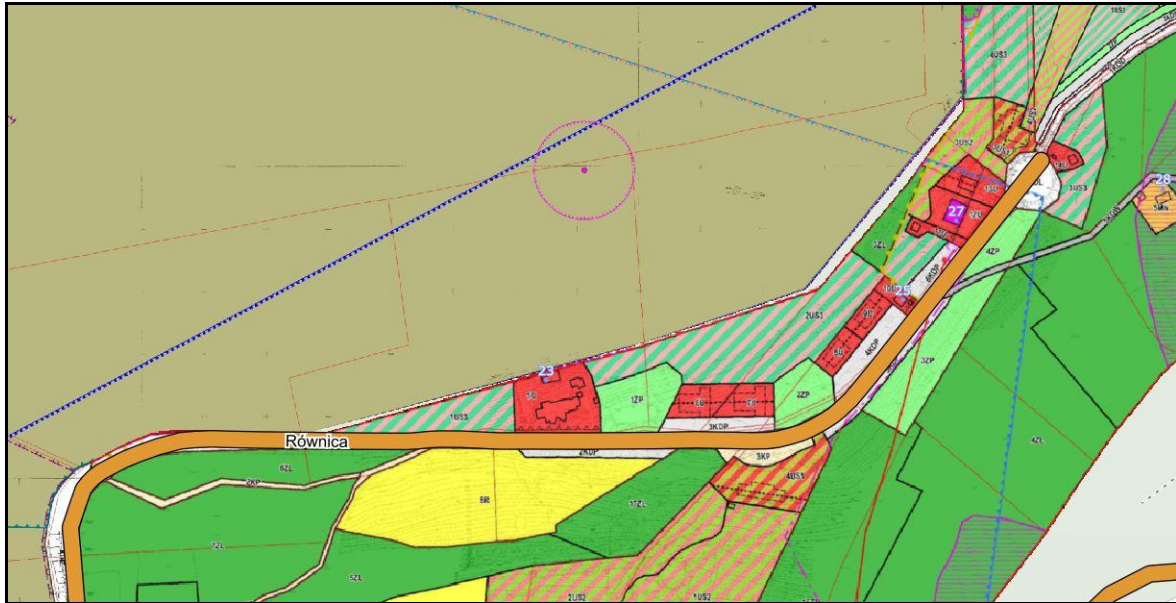
WPŁYW NA OBSZAR NATURA 2000 – ODNIESIENIE DO OBOWIĄZUJĄCYCH DOKUMENTÓW

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Śląski został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 4 sierpnia 2025 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Śląski PLH240005. W Planie Zadań ochronnych wskazano poszczególne siedliska chronione, przeprowadzono identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony oraz działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania. W zdecydowanej większości kwestie te dotyczą wskazań do prowadzenia gospodarki leśnej czy właściwego gospodarowania łąkami. W Planie Ogólnym Gminy nie ma miejsca na bezpośrednie odniesienie się do tych poszczególnych zadań, główną funkcją planu ogólnego jest wskazanie stref planistycznych, a na ich podstawie realizacja miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub wydanie decyzji o warunkach zabudowy. W tym kontekście najważniejszą kwestią jest wskazanie takich stref planistycznych, które pozwolą ochronić siedliska przyrodnicze stanowiące przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000 oraz umożliwią realizację poszczególnych zadań ochronnych np. przebudowy siedlisk leśnych, wycince podrostu zakrzewień i zadrzewień czy wykaszania łąk.

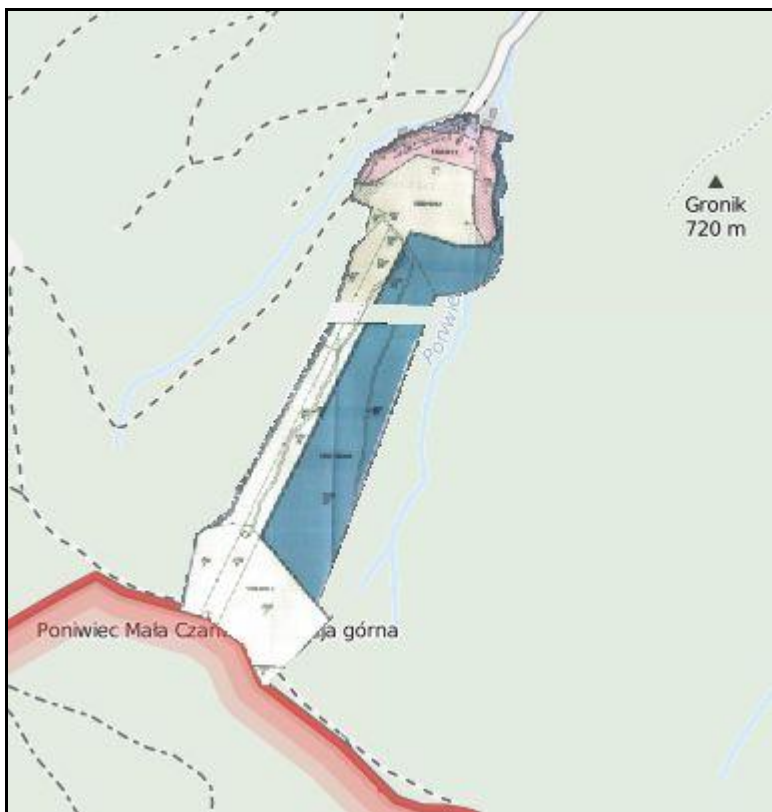
W zakresie zgodności z Planem Ogólnym Gminy należy rozważyć czy poszczególne wskazane do ochrony siedliska przyrodnicze znajdują się poza strefami z możliwością urbanizacji. Po przeprowadzonej analizie należy stwierdzić, że tak rzeczywiście jest, zdecydowana większość chronionych siedlisk znajduje się w obrębie strefy SO – otwartej, która dedykowana jest do przyrodniczego zagospodarowania terenu, a więc jako tereny rolne czy leśne, bez możliwości zabudowy, natomiast z możliwością kontynuacji funkcji rolnej czy leśnej oraz możliwością realizacji zadań ochronnych.

Jedynie na kilku terenach gdzie występują chronione siedliska przyrodnicze wskazano inne niż SO strefy planistyczne, są to strefy: 35SN, 37SN, 85SU i 87SU w rejonie górnych partii Równicy, fragmenty terenu przy ośrodku Poniwiec 64SN oraz fragmenty terenu przy ośrodku narciarskim Czantoria 63SN. Te wskazania wynikają z obowiązujących na terenie miasta Ustroń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wyrisy z tych mpzp przedstawiono poniżej. Wskazane tereny znajdują się w pobliżu terenów o charakterze rekreacyjno-wypoczynkowym oraz posiadają niewielkie powierzchnie. Nie stanowią one istotnych dla funkcjonowania poszczególnych siedlisk obszarów, znajdują się one bowiem na uboczu terenów już zabudowanych czy zainwestowanych. Co więcej, na etapie realizacji poszczególnych obiektów istnieje możliwość weryfikacji stanu poszczególnych siedlisk i czy rzeczywiście one istnieją (w przypadku terenów położonych przy obszarach zainwestowanych może to różnie wyglądać) oraz w przypadku

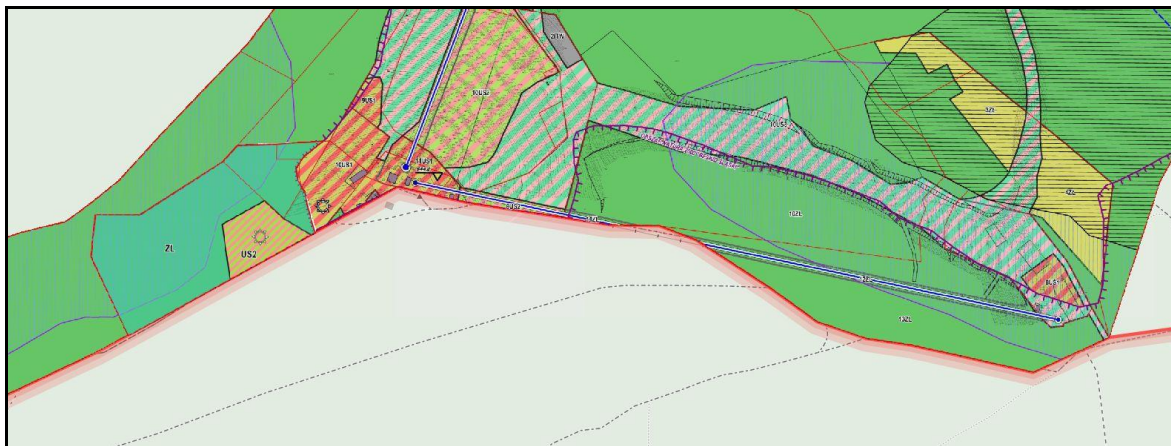
potwierdzenia istnienia siedliska ich zabezpieczenie np. poprzez pozostawienie tej części terenu jako powierzchni biologicznie czynnej.

Rysunek 1 Fragment obowiązującego mpzp w rejonie Równicy

Rysunek 2 Fragment obowiązującego mpzp w rejonie Jaszowca

Rysunek 3 Fragment obowiązującego mpzp w rejonie Czantorii

Tereny proponowane do objęcia ochroną

W opracowaniu ekofizjograficznym dla miasta Ustroń wskazano cztery tereny, które proponuje się objąć ochroną oraz które należy chronić przed zmianami zagospodarowania:

- Ciąg zadrzewień przypotokowych ze zbiorowiskami grądowymi i łągowymi w Lipowcu i w Ustroniu;
- Kamieniołom Jelenica;
- Polana Bąkula;
- Polana Sucha Dobka;

Wszystkie opisane powyżej tereny znajdują się w obrębie strefy SO, nie przewiduje się więc ich jakiegokolwiek zagrożenia związanego ze zmianą miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub wydaniem decyzji o warunkach zabudowy.

Wpływ na korytarze ekologiczne

W opracowaniu regionalnym J. Parusela¹⁰ z 2007 r. na terenie gminy wyznaczono korytarze ekologiczne dla ssaków kopytnych i ssaków drapieżnych, korytarz dla ptaków oraz korytarz spójności. Są to następujące korytarze:

- Korytarz ornitologiczny o znaczeniu ponadregionalnym „Lasy Beskidu Śląskiego i Żywieckiego” (duża część terenu miasta);
- Korytarz ekologiczny dla dużych ssaków drapieżnych „Beskid Śląski”;
- Korytarz ekologiczny dla dużych ssaków kopytnych „Beskid Śląski”;
(oba te korytarze obejmują lasy Masywu Równicy, Lipowskiego Gronia i Pasma Czantorii);
- Korytarz spójności M29 Górna Wisła (obejmuje dolinę Wisły);

¹⁰ Parusel J. B. [red], Korytarze ekologiczne w województwie Śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa etap I, CDPGŚ, Katowice, 2007 r.

W opracowaniu krajowym z 2011 r.¹¹ korytarze ekologiczne zostały wskazane podobnie jak w opracowaniu wojewódzkim, obejmują one lasy Masywów Równicy, Lipowskiego Gronia i Pasma Czantorii. W tym miejscu należy wskazać, że korytarze ekologiczne zostały wskazane dość ogólnie, tzn. w skali 1:50000 czy nawet 1:100000 (skala planu województwa), stąd też każdorazowo należy w terenie sprawdzać jak wygląda rzeczywista drożność korytarzy, gdyż mogą one być przedzielone elementami niewidocznymi jak np. płotami, niewielką zabudową letniskową, garażami itp.

Na terenie miasta funkcję lokalnych korytarzy ekologicznych pełnią głównie zadrzewione dolinki niewielkich cieków, które łączą lasy masywów górskich z doliną Wisły. Stan ich zachowania jest bardzo różny, niektóre zachowały dużą szerokość, inne zaś ograniczone są jedynie do niewielkich zakrzewionych koryt płynących pomiędzy terenami zurbanizowanymi. Nie mniej należy je wszystkie zachować jako element zieleni, bez możliwości jakiegokolwiek urbanizacji.

Projekt planu pozostawia wolne od zabudowy tereny doliny cieków, przede wszystkim dolinę Wisły oraz jej dopływów czy tereny większych kompleksów leśnych i rolnych, a przede wszystkim masywy górskie Równicy, Lipowskiego Gronia i Czantorii. Zabudowie - choć w wielu miejscach rozległej - poddane będą tereny stanowiące już obecnie zurbanizowane części osiedli. Nie przewiduje się zagrożenia dla korytarza ekologicznego dla ptaków, gdyż nie przewiduje się realizacji wysokich farm wiatrowych czy też zespołów wysokiej zabudowy, które mogłyby negatywnie wpływać na możliwości migracyjne ptaków. Projekt planu ogólnego pozostawia też tereny dolin cieków, nie wprowadza się tam zabudowy, tak więc te tereny dalej będą mogły pełnić funkcję korytarzy ekologicznych, często nawet o charakterze lokalnym.

5.8 WPŁYW NA KRAJOBRAZ

Przyjęty w POG kierunek rozwoju miasta Ustroń w wielu miejscach wpłynie znacząco na zmianę jego krajobrazu, przede wszystkim ze względu na znaczne poszerzenie zabudowy mieszkaniowej jedno i wielorodzinnej. Poszczególne tereny będą rozwijały się w ramach już istniejącego układu urbanistycznego, nie mniej jednak choć ogólny zarys terenów zurbanizowanych pozostanie niezmienny, to w przypadku całkowitego wypełnienia terenów zabudowanych istniejący obecnie krajobraz rolniczy lub leśny ulegnie przekształceniu na krajobraz podmiejskich dzielnic z zabudową jednorodziną, dotyczyć to będzie głównie terenów centrum miasta oraz centrów poszczególnych osiedli. Również tereny z rozproszoną obecnie zabudową zmienią swój charakter na skutek jej dogęszczenia. Za szczególnie istotne należy uznać pozostawienie wolnym od zabudowy terenów dolin rzecznych oraz terenów leśnych w obrębie masywów górskich, które stanowią ponadlokalną wartość krajobrazową. Projekt POG miasta Ustroń realizowany jest metodą tzw. Stref planistycznych, która zakłada w ramach poszczególnych jednostek szeroką gamę przeznaczeń terenu, która może zostać dopuszczona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach

---

¹¹ Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011 r.;

o warunkach zabudowy. Tak więc to w mpzp oraz decyzjach o warunkach zabudowy nastąpi już skonkretyzowanie danych przeznaczeń oraz określenie form przestrzennych, które będą kształtowały krajobraz miasta i poszczególnych jego części.

Na mocy Uchwały Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/16/16/2025 z 23 czerwca 2025 r. został przyjęty Audyt krajobrazowy województwa śląskiego. W tym audycie na terenie miasta Ustroń wskazano następujące krajobrazy priorytetowe:

- „Lasy Bielsko - Koniaków” kod 24-513.45-001, ID 1475
- „Ustroń” kod 24-513.45-012, ID 1498
- „Czantoria” kod 24-513.45-024, ID 1511
- „Poniwiec” kod 24-513.45-040, ID 1584
- „Mała Czantoria” kod 24-513.45-035, ID 1585

W audycie krajobrazu dla tych obszarów wskazano wytyczne dot. kierunków zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów lub w zasadach ich zagospodarowania (dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian, nakazy, zakazy, dopuszczenia i ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów). Rekomendacje i wnioski audytu zostały uwzględnione w projekcie Planu Ogólnego Gminy poprzez właściwe ustalenie stref planistycznych, nawiązujących do istniejącego stanu zagospodarowania.

5.9 WPŁYW NA ZABYTKI I OBIEKTY O WARTOŚCIACH KULTUROWYCH

W projekcie POG, w części uzasadnienia uwzględniono występowanie obiektów zabytkowych, których lokalizacja została wskazana na rysunku dołączonym do uzasadnienia, a ich opis znalazł się w części tekstowej. Konkretnie decyzje planistyczne dotyczące obiektów zabytkowych będą musiały zostać wskazane na etapie mpzp lub decyzji o warunkach zabudowy.

5.10 WPŁYW NA WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

5.10.1 JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Projekt POG wprowadza szereg funkcji, które w sposób znaczący mogą wpłynąć na potencjalne pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego, jednak w znaczącej większości będzie to uzupełnienie istniejącej zabudowy, także w przypadku stref SP (strefa gospodarcza, tereny istniejące lub w otoczeniu zakładów już funkcjonujących na terenie gminy). O ile zagrożenie ze strony obiektów usługowych lub przemysłowych jest zwykle niewielkie, ponieważ muszą one spełnić szereg norm ujętych w prawie ochrony środowiska oraz objęte są bieżącym system monitoringu, kontroli oraz pozwoleń, o tyle poważnym zagrożeniem jest znaczące poszerzenie oraz uzupełnianie już istniejącej zabudowy mieszkaniowej, która ciągle jest głównym sprawcą zanieczyszczeń w formie tzw. „niskiej emisji”.

Należy zaznaczyć, że systemy obsługi grzewczej pozostają poza kontrolą służb ochrony środowiska, a rozwiązanie problemu niskiej emisji wymaga podjęcia działań, które wykraczają poza ramy planu ogólnego gminy. Od 1 września 2017

r. na terenie województwa śląskiego obowiązuje tzw. uchwała antysmogowa¹², dzięki której również i w gospodarstwach domowych nastąpi ograniczenie możliwości lokalizowania źródeł ciepła wykorzystujących najgorsze jakościowo paliwa. W związku z postępującą wymianą kotłów na bardziej ekologiczne oraz wprowadzeniem nakazu montowania w nowych budynkach jedynie kotłów spełniających odpowiednie normy wynikające z uchwały antysmogowej nie przewiduje się zagrożenia związanego ze wzrostem zjawiska niskiej emisji, a sytuacja w tej materii będzie stopniowo się poprawiała.

Projekt planu nie przewiduje realizacji dróg o wysokich klasach, które mogłyby wpływać na zanieczyszczenie powietrza. Należy podkreślić, że bez względu na formę powstawania zanieczyszczeń, to na przedsiębiorcach lub inwestorach spoczywał będzie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, obowiązek ograniczenia tego negatywnego oddziaływania. Dokładny wpływ przedsięwzięcia na środowisko winien zostać zbadany i opisany w karcie informacyjnej przedsięwzięcia, a jeśli zajdzie taka potrzeba w raporcie oddziaływania na środowisko. W razie wykazania przekroczeń wymagane będzie wprowadzenie działań minimalizujących i zapobiegawczych.

5.10.2 KLIMAT AKUSTYCZNY

Dopuszczalne poziomy hałasu powinny odpowiadać wymaganiom rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 112). Prowadzenie działalności na jakichkolwiek terenach (czy to usługowych, czy przemysłowych, czy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej) nie powinno powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, o czym wyraźnie mówi art. 144 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska. W dalszej części w ust. 2 tego artykułu jest wyraźny nakaz dotyczący ewentualnego oddziaływania na środowisko i tereny sąsiednie, tj. eksploatacja instalacji powodująca wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emisje hałasu oraz wytwarzanie pól elektromagnetycznych nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska, poza terenem do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny.

Projekt POG nie wprowadza obiektów, które mogą mieć znaczący wpływ na pogorszenie klimatu akustycznego. Zagrożenie związane z ponadnormatywnym hałasem może więc wystąpić tylko na terenach zabudowy mieszkaniowej ze strony zabudowy usługowej bądź produkcyjnej, a jak wspomniano powyżej ponadnormatywny hałas należy ograniczyć do granic działki. Niewątpliwie jednak na terenach na których powstanie nowa zabudowa – bez względu na jej charakter jakość klimatu akustycznego pogorszy się.

Projekt POG nie wprowadza obiektów, które mogą mieć znaczący potencjalny wpływ na pogorszenie klimatu akustycznego, jak np. nowe rozwiązania drogowe wysokich klas czy duże zespoły zabudowy produkcyjnej. Należy podkreślić,

---

¹² Uchwała nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw

że to na przedsiębiorcach lub inwestorach spoczywać będzie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, obowiązek ograniczenia tego negatywnego oddziaływania. Dokładny wpływ przedsięwzięcia na środowisko winien zostać zbadany i opisany w karcie informacyjnej przedsięwzięcia, a jeśli zajdzie taka konieczność w raporcie oddziaływania na środowisko, na etapie POG jest to zadanie niemożliwe do wykonania. W razie wykazania przekroczeń wymagane będzie wprowadzenie działań minimalizujących i zapobiegawczych, które w przypadku zagrożeń dla klimatu akustycznego mogą przybierać formę budowy ekranów akustycznych, zmniejszenia prędkości, zmiany nawierzchni lub też ustalenia obszaru ograniczonego użytkowania.

5.10.3 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Podobnie jak w przypadku emisji zanieczyszczeń i hałasu, wprowadzanie do środowiska pól elektromagnetycznych obostrzone jest szeregiem przepisów oraz systemu kontroli, stojących poza systemem planowania przestrzennego. Projekt planu dopuszcza lokalizację obiektów telefonii komórkowej, których lokalizacja każdorazowo będzie jednak podlegała weryfikacji pod kątem oddziaływań elektromagnetycznych na zdrowie ludzi. Projekt nie określa konkretnych miejsc, dopuszczone one są w zasadzie wszędzie, gdyż taki jest obecnie stan prawny. Należy zaznaczyć że zgodnie z ustawą z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (Dz. U. z 2024 poz. 604 ze zm.) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego nie może ustanawiać zakazów, a przyjmowane w nim rozwiązania nie mogą uniemożliwiać rozwoju telefonii komórkowej.

Na terenie gminy istnieją już stacje transformatorowe i linie napięć. Projekt POG (m.in. w części uzasadnienia) uwzględnia i zachowuje ich przebieg oraz pasy techniczne wokół nich, stanowiące jednocześnie strefy ochronne. Lokalizacja w projekcie planu terenów pod zabudowę uwzględnia istnienie tych linii i stref.

5.10.4 GOSPODARKA ODPADAMI

Ze względu na przyrost zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej niewątpliwie wzrośnie też ilość powstających odpadów. Gospodarka odpadami obostrzona jest szeregiem przepisów oraz systemu kontroli, stojących poza systemem planowania przestrzennego. Problem ten regulują zarówno ustawy (Ustawa z 14 grudnia 2012 r. o odpadach, Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,) jak również uchwały Rady Gminy oraz programy gospodarki odpadami. Na terenie gminy nie występują składowiska odpadów, projekt POG nie wprowadza też lokalizacji nowych obiektów tego typu.

5.10.5 ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Dla terenu miasta Ustroń opracowane zostały przez Dyrektora Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej Mapy Zagrożenia Powodziowego oraz Mapy Ryzyka Powodziowego. Mapy te zostały przekazane do gminy przez RZGW w 2019 r., w związku z czym nabrały one mocy prawnej i stanowią obowiązujący dokument. Na mapach z 2019 r. oznaczono następujące obszary szczególnego zagrożenia powodzią:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat – $Q=1\%$,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat – $Q=10\%$,

Tereny te zostały wyznaczone wyłącznie w dolinie Wisły i Bładnicy i praktycznie nie wkraczają na żadne tereny zabudowane ograniczając się do międzywala. Tereny $Q=10\%$ zawierają się w obrębie terenów terenów $Q=1\%$. Jedyny większy teren, gdzie wody powodziowe mają szerszy zasięg to rejon doliny Bładnicy na północ i południe od ul. Fabrycznej. Poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią wskazano tu również obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (wody $Q=0,2\%$). Również i one jednak mieszczą się przeważnie w obrębie międzywala, a ich zasięg jest nieznacznie większy niż zasięg terenów $Q=1\%$. Nieco większy zasięg tych zalewów wskazano w rejonie Ustronia Polany, gdzie wody $Q=0,2\%$ wkraczają na tereny zabudowane w rejonie ul. Wiślańskiej. Tereny narażone na przerwanie wałów przeciwpowodziowych rzeki Wisły występują w północnej części miasta, generalnie na północ od ul. Kuźniczej, w zdecydowanej większości również są to tereny niezabudowane.

W granicach koryt mniejszych rzek i potoków może dochodzić do wezbrań, które jednak zwykle nie powodują zalewów na obszarach okolicznych. Związane jest to z położeniem w górnej części zlewni oraz głęboko wcięty, typowo górskim ukształtowaniem koryt cieków. Nie mniej na skutek splotu niekorzystnych sytuacji, jak np. zablokowania przepustu, przewrócenia drzewa może dochodzić do podtapiania terenów przyległych. Nie bez znaczenia jest też postępująca zabudowa kolejnych terenów oraz prowadzone nadmiernie wycinki lasów oraz brak skutecznej polityki w zakresie tzw. małej retencji. Te zmiany idą w parze ze zmianami klimatycznymi, tzn. zaostrzaniem się klimatu. Coraz częstsze są długie okresy susz, bezśnieżne zimy, a następnie gwałtowne, ulewne opady, które powodują bardzo szybkie wezbrania, zwłaszcza na obszarach górskich i obszarach zurbanizowanych. Np. w czasie powodzi we wrześniu 2024 r. część tych małych potoków w sposób znaczny zalała część miasta. Obszary tych podtopień od mniejszych cieków nie są wykazywane przez RZGW. Ze względu na istnienie tych zagrożeń, oraz wartości przyrodnicze, doliny Wisły i Bładnicy, a także mniejsze dolinki cieków pozostawiono w zdecydowanej większości wolne od zabudowy, w obrębie stref SO lub SN.

5.10.6 ZAGROŻENIE OSUWISKOWE

Na terenie miasta Ustroń występują osuwiska oraz obszary zagrożone ruchami masowymi ziemi. W projekcie Planu Ogólnego Miasta, w części uzasadnienia, wskazano ich położenie oraz uwzględniono zasięgi poszczególnych stref planistycznych. Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi winny być generalnie wyłączone z możliwości zabudowy, przed ewentualną zabudową należy przeprowadzić ocenę warunków geologicznych w oparciu o stosowne dokumenty wynikające z przepisów odrębnych. Należy prowadzić monitoring i obserwację terenów w gminie, procesy osuwiskowe mogą bowiem zachodzić również poza terenami wyznaczonymi w SOPO oraz

mogą pojawiać się nowe tego typu tereny, gdyż budowa geologiczna gminy sprzyja ich rozwojowi. Do przykładowych sposobów zabezpieczania zabudowy na terenach objętych ruchami masowymi ziemi można podać:

- ograniczenie lokowania zabudowy oraz wprowadzenie form architektonicznych, które zminimalizują starty materialne
- przekształcenie terenu jedynie w sposób zachowujący w maksymalnym stopniu naturalne ukształtowanie oraz nie generujący odtworzenia ruchów osuwiskowych,
- nakaz stosowania rozwiązań technicznych i technologicznych zapewniających stabilność podłoża w szczególności przy realizacji inwestycji infrastrukturalnych i komunikacyjnych,
- nakaz takiego kształtowania powierzchni terenu, który nie spowoduje stagnacji wód opadowych,
- nakaz odprowadzania wód opadowych szczelnym systemem rowów,
- zakaz wprowadzania wód opadowych i ścieków bezpośrednio do gruntu,
- zagospodarowanie powierzchni biologicznie czynnej zielenią dobrze wiążącą grunt.

Dokładne zasady postępowania na terenach osuwiskowych i terenów zagrożonych ruchami masowymi określa Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych (Dz. U. z 2012 r., poz. 463). Każdorazowo uwzględniać na terenach zagrożeń osuwiskowych należy aktualne uwarunkowania geologiczno-górniczne, gdyż zmieniają się one w czasie, a mogą one mieć istotne znaczenie dla posadowienia i projektowania poszczególnych budynków.

6. PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Projekt planu nie wprowadza funkcji, które mogłyby potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

7. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJE PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Realizacja Planu Ogólnego Miasta Ustroń wynika z generalnej zmiany, która zaszła w polskim ustawodawstwie, która polega na zastąpieniu dotychczas obowiązujących dokumentów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego właśnie planami ogólnymi. Wymóg realizacji POG dotyczy wszystkich gmin w Polsce, w przypadku jego braku po 1 lipca 2026 r. gmina nie będzie mogła opracować nowego lub też zmieniać istniejącego mpzp, ani wydawać decyzji o warunkach zabudowy. POG jest dokumentem specyficznym, o sprecyzowanej formie, w którym w ustawodawstwie nie przewidziano wskazywania rozwiązań mających na celu zapobieganie lub ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko. Np. suikzp gminy było dokumentem dużo

bardziej otwartym, w którym można było wprowadzać najróżniejsze zapisy, natomiast w projekcie POG nie ma takiej możliwości, ani przewidzianego szczególnego miejsca na takie zapisy. Podstawowym więc działaniem zapobiegawczym i minimalizującym jest takie wskazanie stref, które umożliwi pozostawienie jak największych terenów wolnych od przekształceń i zabudowy, w tym najcenniejszych terenów pod względem przyrodniczym. W projekcie POG wskazano dość rozległą strefę SO – terenów otwartych, która obejmuje doliny Wisły oraz jej dopływów, a także tereny rolne i leśne, których na terenie gminy nie brakuje oraz przede wszystkim rozległe masywy górskie Równicy, Lipowskiego Gronia oraz Czantorii.

Za pozytywne należy uznać, że w projekcie POG ustalono szereg terenów, które stanowić będą przeciwwagę dla procesów urbanizacyjnych. Są to masywy górskie, tereny lasów oraz tereny rolne, doliny cieków oraz tereny, które wskazywane były jako proponowane do objęcia ochroną. Reasumując nie przewiduje się znaczącego pogorszenia walorów przyrodniczych, w tym cennych siedlisk.

Zabudowa czy też dewastacja terenów cennych pod względem przyrodniczym nie będzie możliwa, gdyż obowiązują dla tych obszarów i obiektów przepisy odrębne z zakresu ochrony przyrody, które będą musiały zostać zachowane w przypadku ustalania nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Obowiązują np. ustalenia w zakresie obszarów Natura 2000, parku krajobrazowego (choć dużo skuteczniejsze byłyby, gdyby ustalony został plan ochrony parku), użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych, pomników przyrody, lasów ujętych w ewidencji gruntów czy gleb klasy III. Ochrona terenów chronionych będzie realizowana na podstawie obowiązujących przepisów.

W stosunku do całego obszaru projekt POG wprowadza wskaźniki urbanistyczne. Określa min. minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, maksymalną nadziemną intensywność zabudowy, maksymalną wysokość zabudowy oraz maksymalny udział powierzchni zabudowy. Ustalone w POG Ustronia właściwie strefy zapewniają wprowadzenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz wydanych decyzjach o warunkach zabudowy rozwiązań, które nie będą powodowały znaczących negatywnych oddziaływań oraz zapewnią możliwość rozwoju miasta w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju i poszanowania przyrody.

W projekcie POG nie wprowadzono zapisów dotyczących kompensacji przyrodniczej. Zakres kompensacji przyrodniczej może zostać określony, zgodnie z art. 75 ust. 4 i 5 prawa ochrony środowiska w pozwoleniu na budowę lub w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Na terenie objętym POG, po przeprowadzonej analizie nie prognozuje się wystąpienia terenów, na których wprowadzenie urbanizacji powodowałyby konieczność wykonania kompensacji przyrodniczej (brak stwierdzenia negatywnego wpływu na cenne siedliska przyrodnicze).

8. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000

W projekcie POG miasta Ustroń nie wprowadza się form zagospodarowania, które mogłyby wpłynąć negatywnie na siedliska i gatunki chronione w obszarach Natura 2000,

w związku z czym nie ma potrzeby wprowadzenia jakichkolwiek rozwiązań alternatywnych. Siedliska chronione w ramach obszaru Natura 2000 „Beskid Śląski” pozostawia się wolne od zabudowy. W związku z powyższym stwierdza się, że zapisy projektu POG nie wpłyną na:

- pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- pogorszenie integralności obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

W związku z powyższym nie zaistniała potrzeba rozpatrywania rozwiązań alternatywnych.

9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Na etapie projektu planu nie wprowadzono konkretnych rozwiązań mających na celu analizę skutków realizacji oraz częstotliwości jej przeprowadzania. Zakres planu określony w ustawie z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 poz. 1130) oraz w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758) nie przewiduje możliwości określenia monitoringu w POG. Wskazanie takie byłoby niezgodne z przepisami prawa i znacząco wykraczałoby poza ustawowe kompetencje Rady Gminy.

Jednocześnie skutki realizacji postanowień planu będą podlegały bieżącemu monitoringowi odpowiednich służb ochrony środowiska, służb ochrony przyrody, organów administracji oraz organizacji ekologicznych. Bardzo ważna jest również postawa obywateli, którzy powinni reagować natychmiastową interwencją w przypadku stwierdzenia wystąpienia uciążliwości.

10. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Celem generalnym sporządzania projektu planu ogólnego jest określenie obrazu przestrzennego polityki gminy. Dotyczy to wymiaru przestrzennego poprzez ustalenie stref planistycznych i wymiaru normatywnego - poprzez ustalenie gminnych standardów urbanistycznych. Celem sporządzenia projektu planu ogólnego jest więc uchwalenie podstawy merytorycznej i prawnej niezbędnej dla sporządzenia nowych planów miejscowych i zmiany planów obowiązujących.

Źródłem regulacji prawnych dotyczących sporządzania, treści i procedury uchwalania planu ogólnego jest ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130) zwana dalej u.p.z.p. Zgodnie z tą ustawą plan ogólny obejmuje ściśle ustalenia struktury funkcjonalno-

przestrzennej gminy w wydzielonych strefach planistycznych i określenie gminnych standardów urbanistycznych. Częścią dokumentu projektu planu ogólnego jest również uzasadnienie, w którym określono sposób uwzględnienia uwarunkowań rozwoju gminy i wyjaśniono przyczyny przyjętych rozwiązań przestrzennych.

W projekcie Planu Ogólnego Miasta Ustroń wskazano następujące strefy planistyczne:

- strefa SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
- strefa SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- strefa SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową,
- strefa SU – strefa usługowa,
- strefa SP – strefa gospodarcza,
- strefa SR – strefa produkcji rolniczej,
- strefa SI – strefa infrastrukturalna,
- strefa SN – strefa zieleni i rekreacji,
- strefa SC – strefa cmentarzy,
- strefa SO – strefa otwarta,
- strefa SK – strefa komunikacyjna.

Szeroka gama kategorii terenów w ramach stref planistycznych nie pozwala na dokładne określenie lokalizacji przedsięwzięć najsilniej oddziałujących na środowisko. Takie rozróżnienie możliwe będzie dopiero po zrealizowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, uwzględniających ustalenia POG. Dla poszczególnych kategorii terenu projekt POG nakreśla podstawowe kierunki przeznaczenia (np. w strefie SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, przewiduje się funkcję mieszkaniową wielorodzinną, ale dopuszczalne jest również przeznaczenie terenów pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, usługi, infrastrukturę techniczną, ogródki działkowe czy zielenią urządzone, a w strefie SO teoretycznie zawsze możliwa jest realizacja terenów komunikacji, teren ogrodów działkowych oraz terenów infrastruktury technicznej). Wobec powyższego dokładne przeznaczenie terenów nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, po rozeznaniu lokalnych uwarunkowań środowiska oraz potrzeb inwestycyjnych. Przyjęty w POG sposób kreślenia przyszłej przestrzeni gminy powoduje, że w wielu przypadkach oszacowanie wpływu na środowisko staje się niemożliwe, ponieważ o konkretnym przeznaczeniu (a co za tym idzie np. o zniszczeniu wartościowego siedliska czy stanowiska rośliny chronionej) przesądzała będzie określona lokalizacja na etapie mpzp. Dlatego w niniejszej prognozie przyjęto maksymalny zasięg i skalę oddziaływań. Przykładowo – jeżeli wyznaczono strefę mieszkaniową w projekcie POG, to przyjęto, że w miejscowym planie negatywne oddziaływania mogą zaistnieć na całym jego obszarze. W analizowanym dokumencie

wprowadzono odpowiednie wskaźniki urbanistyczne, które nie pozwalają na całkowitą zabudowę terenów, jednakże na dzień dzisiejszy nie wiadomo, które z przestrzeni zostaną zajęte, zależne będzie to bowiem w dużej mierze od ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Jednocześnie należy również pamiętać, że realizacja takiego maksymalnego programu nie będzie nigdy możliwa, gdyż obowiązują np. ustalenia w zakresie obszarów Natura 2000, użytków ekologicznych, lasów ujętych w ewidencji gruntów czy gleb klasy III.

Na podstawie POG zostaną sporządzone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego lub wydane decyzje o warunkach zabudowy, a w nich zawarte zostaną, wybrane spośród katalogu zawartego w POG dla każdej ze stref planistycznych, przeznaczenia terenu. Trudno jest wskazać jednoznacznie tereny na których zmieni się przeznaczenie, gdyż projekt POG nie wyznacza zdecydowanie nowych kierunków zagospodarowania. Większość nowych terenów to uzupełnienie istniejącej struktury zarówno już stanu istniejącego, jak i stanu planowanego, wynikającego z ustaleń obowiązującego suikzp i mpzp. Projekt POG nie wskazuje nowych terenów na których kształtowałyby się nowe centra rozwoju. Wizja rozwoju miasta oparta jest o istniejącą strukturę, która została już nakreślona w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a następnie w uchwalanych tu mpzp. W obrębie poszczególnych stref planistycznych przewiduje się następujące zasady zagospodarowania:

strefa SW - strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, SJ - strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną oraz SZ - strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową

W strefach SW, SJ i SZ oraz obszarze uzupełnienia zabudowy realizowane będą potrzeby mieszkaniowe miasta.

Strefy SW, SJ i SZ są strefami wielofunkcyjnymi, na których dopuszcza się również zabudowę usługową oraz inne przeznaczenia uzupełniające funkcję mieszkaniową i nie kolidujące z tą funkcją. Dlatego - w celu zapewnienia elastyczności realizacji planu ogólnego w planach miejscowych - nie wydzielono w ramach tych stref terenów dla przeznaczeń ustalonych jako dodatkowe, pozostawiając to decyzji w planach miejscowych, jako ustalenia lokalizacji przeznaczeń wskazanych w profilu dodatkowym danej strefy planistycznej.

W związku z kolidowaniem ze sobą stref zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej dążono do ograniczenia występowania tych funkcji w bezpośrednim sąsiedztwie.

W ramach strefy SJ nie przewiduje się możliwości lokalizacji terenów zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej w związku z tym, że ta funkcja nie ma jeszcze odzwierciedlenia w układach urbanistycznych i obiektach, które mogą mieć wpływ na potrzebę realizacji zabudowy związanej z rekreacją o znaczeniu ponadlokalnym.

W wskazaniu w projekcie planu ogólnego stref o funkcji mieszkaniowej podstawowe znaczenie ma ich umocowanie w obowiązujących planach miejscowych jako tereny

zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej oraz w obszarach uzupełnienia zabudowy (OUZ).

Tereny wskazane w projekcie planu ogólnego do zabudowy w ramach obszarów uzupełnienia zabudowy (OUZ) ustalone zostały m.in. jako uwzględnienie wniosków do projektu planu ogólnego kierowanych do Burmistrza Miasta w celu uzyskania prawa do zabudowy nieruchomości.

strefa SU - strefa usługowa

W ramach stref SU przewiduje się utrzymanie i uzupełnienie tej formy przesądnego już przeznaczenia terenów, oraz strefa ta obejmuje tereny, na których dopuszczona jest lokalizacja obiektów, urządzeń i terenów związanych z funkcją uzdrowskowo-sanatoryjną Ustronia. Dotyczy to rejonu Zawodzie Górne i Jaszowiec. Strefami usługowymi objęte zostały również dolne i górne tereny istniejących stacji narciarskich Poniwiec, Czantoria i Palenica.

Znaczny zbiór terenów usług możliwy jest do realizacji w ramach profilu podstawowego i dodatkowego stref SW i SJ i profilu dodatkowego w strefach SZ, SP, SI, SN i SC, co pozwoli na swobodę w ich wydzieleniu w planach miejscowych uchwalonych z uwzględnieniem niniejszego planu ogólnego miasta.

Strefa SP – strefa gospodarcza

Strefy SP wydzielono w rejonie Nierodzimia, w centrum miasta i w rejonie Jelenicy. Strefy planistyczne dla tego profilu funkcjonalnego tworzą tereny:

- w północnej części miasta przy ulicy Katowickiej,
- w Nierodzimiu w rejonie ulic Józefa Kreta i Szerokiej,
- w centrum miasta jako restrukturyzacja terenów przemysłowych przy ulicach Kuźniczej i Sportowej,
- w Jelenicy przy ulicy Jelenica.

Strefy SP wyznaczone zostały w nawiązaniu do już istniejących obiektów i terenów związanych z funkcją gospodarczą miasta.

Strefa SR – strefa produkcji rolniczej

Strefę SR wyznaczono w miejscach, gdzie zlokalizowana jest istniejąca zabudowa związana z produkcją rolniczą oraz na obszarach, gdzie obecnie obowiązujące plany miejscowe dopuszczają w/w funkcję.

Zgodnie z podstawowym profilem funkcjonalnym w strefie SR dopuszczone jest wyznaczenie teren produkcji w gospodarstwach rolnych, wielkotowarowej produkcji rolnej, akwakultury i obsługi rybactwa, komunikacji, infrastruktury technicznej.

W każdej wyznaczonej strefie SR, w dodatkowym profilu funkcjonalnym dopuszczone jest wyznaczenie Teren rolnictwa z zakazem zabudowy, zieleni urządzonej, zieleni naturalnej, lasu, wód.

Strefa SI – strefa infrastrukturalna

Strefy SI wyznaczono na terenach, gdzie zlokalizowane są istotne dla miasta obiekty infrastruktury technicznej m.in. oczyszczalnia ścieków w centrum miasta po lewej stronie rzeki Wisła w rejonie ul. Sportowej, GPZ w rejonie ul. Sportowej oraz zbiorniki wody w pobliżu Sanatorium Uzdrowskiego Narcyz, hotelu Belweder i przy ul. Andrzeja Brody.

Strefa SN – strefa zieleni i rekreacji

Strefy SN obejmują tereny miasta związane ze sportem, turystyką i rekreacją. Są to tereny wypoczynkowe wzdłuż rzeki Wisły w północnej i centralnej części miasta, oraz tereny stacji narciarskich, tras saneczkowych i rowerowych, tras zjazdowych oraz wyciągów narciarskich i innych obiektów i urządzeń związanych ze sportem i rekreacją. W niniejszych strefach, w zależności od lokalizacji i pełnionej funkcji, dopuszczono w ramach dodatkowego profilu funkcjonalnego dedykowane dla poszczególnej strefy tereny usługowe.

Strefa SC – strefa cmentarzy

Strefy SC obejmują strefy istniejących cmentarzy wraz z możliwością powiększenia powierzchni niektórych z nich oraz wraz z istniejącymi w tych rejonach obiektami usług kultu religijnego.

Strefa SO – strefa otwarta

Strefy SO to tereny rolnictwa z zakazem zabudowy, tereny lasów, zieleni naturalnej i wód oraz komunikacji i infrastruktury technicznej (o powierzchni nie większej niż 5000 m²). Strefy SO obejmują głównie wschodnią i południowo-zachodnią część miasta. Łączna powierzchnia stref SO wynosi około 4 382 ha, czyli około 74 % całej powierzchni miasta.

Strefa SK – strefa komunikacyjna

Strefy SK stanowią tereny istniejącej linii kolejowej i drogi wojewódzkiej oraz tereny istniejących i wydzielonych w planach miejscowych dróg klasy zbiorczej.

OBSZAR UZUPEŁNIENIA ZABUDOWY

Z uwagi na niepełne pokrycie miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, w planie ogólnym miasta Ustroń wyznaczono obszar uzupełnienia zabudowy, tj. obszar, na którym dopuszczalne będzie wydawanie decyzji o warunkach zabudowy. Obszar uzupełnienia zabudowy wyznaczono również w celu określenia stref planistycznych obejmujących zabudowę mieszkaniową w ramach istniejącej zabudowy poza obowiązującymi planami miejscowymi. Obszar uzupełnienia zabudowy ma duże znaczenia w przypadku terenów na których nie obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Poza strefą OUZ nie będzie możliwości wydawania decyzji o warunkach zabudowy, ewentualna zmiana przeznaczenia będzie wymagała uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, oczywiście również zgodnego z profilem danej strefy.

Generalnie zaproponowane w projekcie POG kierunki rozwoju miasta opierają się na istniejącym zagospodarowaniu terenu oraz na ustaleniach obowiązujących

dokumentów planistycznych. W niektórych przypadkach pojawiają się nowe rejony urbanizacji, jednak w zdecydowanej większości na terenach gruntów rolnych.

Za pozytywne należy jednak uznać, że projekt POG wskazuje również tereny, które będą stanowiły zasób przyrodniczy gminy. Są to tereny lasów, tereny o charakterze rolniczym oraz doliny cieków, w tym doliny Wisły i Bładnicy, oraz ich dopływów. W szczególności wolne od zabudowy zachowano tereny znajdujące się w obrębie obszaru Natura 2000, rezerwatu, użytków ekologicznych oraz tereny proponowanych form ochrony przyrody. W projekcie POG uwzględniono również szereg uwarunkowań, m.in. występowanie złóż kopalin, obszarów i terenów górniczych, form ochrony przyrody, terenów cennych pod względem przyrodniczym proponowanych do objęcia ochroną, obiektów o charakterze zabytkowym, infrastruktury technicznej itp. Nie przewiduje się wystąpienia znaczących oddziaływań na środowisko, a zwłaszcza na tereny cenne pod względem przyrodniczym oraz korytarze ekologiczne w sytuacji gdy na podstawie POG skonstruowane zostaną miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz wydane zostaną decyzje o warunkach zabudowy.

Prognoza ma na celu określenie prawdopodobnych skutków realizacji ustaleń Planu Ogólnego Gminy na poszczególne elementy środowiska w ich wzajemnym powiązaniu, w szczególności na ekosystemy, krajobraz, a także na ludzi, dobra materialne i dobra kultury. Została ona wykonana zgodnie z obowiązującym przepisami.

Opracowanie obejmuje teren miasta Ustroń, które administracyjnie przynależy do powiatu cieszyńskiego, położonego w województwie Śląskim. Na terenie miasta Ustroń formalnie wydziela się następujące osiedla: Osiedle Polana, Osiedle Poniwiec, Osiedle Ustroń Górny, Osiedle Ustroń Dolny, Osiedle Zawodzie, Osiedle Hermanice, Osiedle Lipowiec i Osiedle Nierodzim, które jednak, ze względu na specyfikę miasta nie posiadają charakteru typowych dzielnic. Na powierzchni terenu występują głównie piaski i gliny pochodzenia lodowcowego oraz osady rzeczne doliny Wisły, natomiast na terenie górskim fliszowe skały wieku kredowego .

Obszar miasta położony jest w dorzeczu Wisły. Głównymi ciekami miasta są Wisła oraz jej dopływy stanowiące przeważnie górskie potoki. Na obszarze miasta w profilu hydrogeologicznym występują piętra wodonośne w utworach czwartorzędu i kredy, wyróżnia się Główne Zbiorniki Wód Podziemnych nr 347 i 348. Główne kompleksy terenów rolnych występują we wszystkich dzielnicach, mniejszy ich udział zaznacza się na terenach górzystych. Na analizowanym terenie występują nieeksploatowane złoża kruszyw naturalnych oraz eksploatowane złoża wód leczniczych. W strukturze przyrodniczej miasta wyróżnić można trzy odmienne charakterem jednostki: rolniczą w północnej części miasta (Lipowiec, Nierodzim, Hermanice), miejską w centrum Ustronia oraz leśną obejmującą teren Beskidów z masywem Czantorii i Równicy. Środowisko przyrodnicze ma głównie charakter terenów rolniczych, będących w użytkowaniu lub odłogowanych oraz terenów leśnych. Istotnym elementem środowiska przyrodniczego miasta są szczyty górskie nadające miastu górskiego charakteru. Na analizowanym terenie występuje szereg form zabytkowych. Są to obiekty różnego typu: kościoły, zespoły

zabudowy mieszkaniowej, jak i pojedyncze obiekty, zabytki techniki oraz szereg krzyży i kapliczek przydrożnych. Do najważniejszych problemów ochrony środowiska należy zaliczyć brak systemu kanalizacji obejmującego całe miasto, brak małoobszarowych form ochrony przyrody, zagrożenia powodziowe oraz osuwiskowe.

Miasto Ustroń, ze względu na swoje górskie położenie posiada duży potencjał przyrodniczy. Zaowocowało to ustanowieniem następujących form ochrony przyrody:

- Rezerwat „Czantoria”,
- Obszar Natura 2000 „Beskid Śląski”,
- Park Krajobrazowy „Beskidu Śląskiego”,
- Użytek ekologiczny „Pióropuszniki nad Wisłą”,
- Użytek ekologiczny „Dolina dopływu potoku Jaszowiec”,
- Użytek ekologiczny „Dolina dopływu potoku Jaszowiec - wyrobisko piaskowców”,
- Stanowisko dokumentacyjne „Kamieniołom Skalica”,
- Stanowisko dokumentacyjne „Kamieniołom Czantoria”,
- Pomniki przyrody - 16 drzew.

Poniżej opisano poszczególne ustanowione na obszarze gminy formy ochrony przyrody. Masyw Równicy i Pasma Czantorii w zasięgu terenów leśnych znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, pozostała część obszaru (centrum miasta oraz Nierodzim, Lipowiec i Hermanice) znajduje się w otulinie parku. Obszar Natura 2000 Beskid Śląski obejmuje swym zasięgiem podobny teren co teren parku krajobrazowego, a więc Masyw Równicy i Lipowskiego Gronia na wschodzie oraz Masyw Wielkiej i Małej Czantorii na zachodzie. W szczytowej części Równicy ustanowiony został rezerwat Czantoria, znajdują się tu również trzy użytki ekologiczne oraz dwa stanowiska dokumentacyjne. Ochroną jako pomniki przyrody objęto szesnaście drzew, jednak na terenie miasta, ze względu na jego bogactwo przyrodnicze, istnieje prawdopodobnie kilkaset obiektów (głównie drzew, ale też i skał czy źródeł), które mogłyby pełnić taką funkcję. Kilka terenów wskazywano również jako proponowane do objęcia ochroną.

Projekt POG zakłada uzupełnienie już istniejącej struktury osadniczej i nie wykracza w sposób znaczący poza jej obecne ramy. W wyniku urbanizacji nowych terenów może wystąpić wpływ na wody powierzchniowe i podziemne oraz na klimat. Gleby oraz rolnicza przestrzeń produkcyjna na terenach objętych zmianami zostaną przekształcone, a funkcja zmieniona na skutek urbanizacji. Na terenach planowanych pod zabudowę, przemysł, usługi istniejące środowisko ulegnie całkowitej degradacji. Nie przewiduje się wystąpienia szczególnych zagrożeń dla środowiska przyrodniczego, gdyż planowane zmiany przeznaczenia dotyczą głównie gruntów ornych, w tym odłogowanych. Na terenach proponowanych do objęcia ochroną nie wprowadza się kolizyjnych przeznaczeń terenu, w związku z czym nie przewiduje się ich zagrożeń.

Za pozytywne należy uznać, że w projekcie POG ustalono szereg terenów, które stanowić będą przeciwwagę dla procesów urbanizacyjnych. Są to tereny lasów oraz tereny rolne, doliny cieków oraz tereny, które wskazywane były jako proponowane

do objęcia ochroną. Reasumując nie przewiduje się znaczącego pogorszenia walorów przyrodniczych, w tym cennych siedlisk, także tych chronionych w ramach obszaru Natura 2000.

Dla najciekawszych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym terenów wskazano również potrzebę objęcia ich ochroną, a także na ograniczenie zmian w zagospodarowaniu (dolina Wisły, Masywy Górskie Czantorii, Lipowskiego Gronia i Równicy). W projekcie POG pozostawiono te tereny w zdecydowanej większości wolne od zabudowy.

Wzrost stopnia urbanizacji wpłynie znacząco na jakość powietrza atmosferycznego na skutek niskiej emisji ze strony zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Nie przewiduje się znaczącego pogorszenia jakości klimatu akustycznego.

Projekt POG nie wprowadza funkcji, które mogłyby potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko.

Realizacja Planu Ogólnego Miasta Ustroń wynika z generalnej zmiany, która zaszła w polskim ustawodawstwie, która polega na zastąpieniu dotychczas obowiązujących dokumentów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego właśnie planami ogólnymi. Wymóg realizacji POG dotyczy wszystkich gmin w Polsce, w przypadku jego braku po 1 lipca 2026 r. gmina nie będzie mogła opracować nowego lub też zmieniać istniejącego mpzp. POG jest dokumentem specyficznym, o sprecyzowanej formie, w którym w ustawodawstwie nie przewidziano wskazywania rozwiązań mających na celu zapobieganie lub ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko. Np. suikzp gminy było dokumentem dużo bardziej otwartym, w którym można było wprowadzać najróżniejsze zapisy, natomiast w projekcie POG nie ma takiej możliwości, ani przewidzianego szczególnego miejsca na takie zapisy. Podstawowym więc działaniem zapobiegawczym i minimalizującym jest takie wskazanie stref, które umożliwi pozostawienie jak największych terenów wolnych od przekształceń i zabudowy, w tym najcenniejszych terenów pod względem przyrodniczym. W projekcie POG wskazano dość rozległą strefę SO – terenów otwartych, która obejmuje dolinę Wisły oraz pozostałe wartościowe pod względem przyrodniczym tereny, a więc przede wszystkim masywy górskie Równicy, Lipowskiego Gronia oraz Czantorii.

Na etapie oceny projektu POG nie wprowadzono konkretnych rozwiązań mających na celu analizę skutków realizacji oraz częstotliwości jej przeprowadzania, nie ustalono również prac kompensacyjnych, gdyż ustawodawca nie przewiduje wprowadzenia takich rozwiązań w projekcie Planu Ogólnego Gminy.

Projekt POG nie wprowadza funkcji, które mogłyby wpłynąć na cele, przedmiot ochrony oraz integralność jakiegokolwiek obszaru Natura 2000, w związku z czym nie ma potrzeby wprowadzenia rozwiązań alternatywnych.

11. LITERATURA

Absalon D. i inni: „Komentarz do mapy sozologicznej w skali 1:50 000. Arkusz M-34-86-B Wisła”. Przedsiębiorstwo „GEPOL”. Poznań, 1995 r.;

- Absalon D. i inni: „Komentarz do mapy hydrograficznej w skali 1:50 000. Arkusz M-34-86-B Wisła”. Przedsiębiorstwo „GEPOL”. Poznań, 2003 r.;
- Absalon D. i inni: „Komentarz do mapy hydrograficznej w skali 1:50 000. Arkusz M-34-74-D Skoczów”. Przedsiębiorstwo „GEPOL”. Poznań, 2003 r.;
- Burtan J., Szczegółowa mapa geologiczna Polski ark. Wisła, PIG, Warszawa, 1972 r.;
- Cabała, Wika i in. Waloryzacja szaty roślinnej i krajobrazu województwa bielskiego – część południowa, UŚ, Katowice, 1994 r.;
- Centralna Baza Danych Geologicznych – strona internetowa PIG, <http://baza.pgi.gov.pl/>;
- Chowaniec J. i in, Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:200000 ark. Cieszyn, PIG, Warszawa 1983 r.;
- Chowaniec J., Witek K., Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000 ark. Skoczów r.;
- Chowaniec J., 2009: Studium hydrogeologii zachodniej części Karpat polskich. Biuletyn Państwowego Instytutu Geologicznego Nr 434: 1-98. PIG Warszawa;
- Grabowski D., Geologia samorządowa, ekspert odpowiada, ruchy masowe ziemi [w] geoportal.pgi.gov.pl/css/powiaty/ekspert/ekspert_osuwiska.pdf;
- Gumiński R., Próba wydzielenia dzielnic rolniczo-klimatycznych w Polsce, Przegląd meteorologiczny i hydrologiczny, Warszawa, 1948 r.;
- www.gus.pl - strona internetowa Głównego Urzędu Statystycznego;
- Hess M.: „Piętra klimatyczne w polskich Karpatach Zachodnich”. Zesz. Nauk. UJ 115, Prace geogr., 11:1-267, 1965 r.;
- Hess M., Leśniak B.: „Atlas województwa bielskiego. Klimat”. Mapa w skali 1:100 000. Oddz. PAN w Krakowie i Urząd Wojewódzki w Bielsku Białej: 10, 1981 r.;
- IMGW O/Katowice: „Atlas klimatyczny województwa śląskiego”. Katowice, 2000 r.;
- Kleczkowski A. [red.]: „Mapa Głównych Zbiorników Wód Podziemnych w Polsce wymagających szczególnej ochrony w skali 1:500 000”. AGH, 1990 r.;
- Kondracki J.: „Geografia regionalna Polski”. PWN. Warszawa, 2002 r.;
- Matuszkiewicz W.: „Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski”, PWN, Warszawa, 2007 r.;
- Matuszkiewicz W. [red], Potencjalna roślinność naturalna Polski – Mapa przeglądowa 1:300000 ark. 11, PAN, Warszawa, 1995 r.;
- Opracowanie ekofizjograficzne, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla miasta Ustroń, Biuro Rozwoju Regionu, Katowice, 2003 r.;
- Opracowanie ekofizjograficzne dla miasta Ustroń, Geologic Tomasz Miłowski, Rybnik, czerwiec 2012 r.;
- Państwowa Służba Hydrogeologiczna – strona internetowa PIG, <http://www.psh.gov.pl> ;

Parusel J. [red], Korytarze ekologiczne w województwie śląskim, CPDGŚ, Katowice 2007 r.;

Poprawa D. i inni: „Katalog osuwisk województwo katowickie”. Państwowy Instytut Geologiczny, Oddział Karpacki w Krakowie. Kraków, 1975 r.;

Rejestr form ochrony przyrody województwa śląskiego – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Katowice, 2024 r.;

Romer E.: „Regiony klimatyczne Polski”. Prace Wrocł. Tow. Nauk., Ser. B. 16: s. 26, 1949 r.;

Skąpski K., Garecki j., Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000 ark. Wisła r.;

Rózkowski A. [red.], 1997: Mapa warunków występowania, użytkowania, zagrożenia i ochrony zwykłych wód podziemnych Górnośląskiego Zagłębia Węglowego i jego obrzeżenia; 1 : 100 000. PIG, Warszawa;

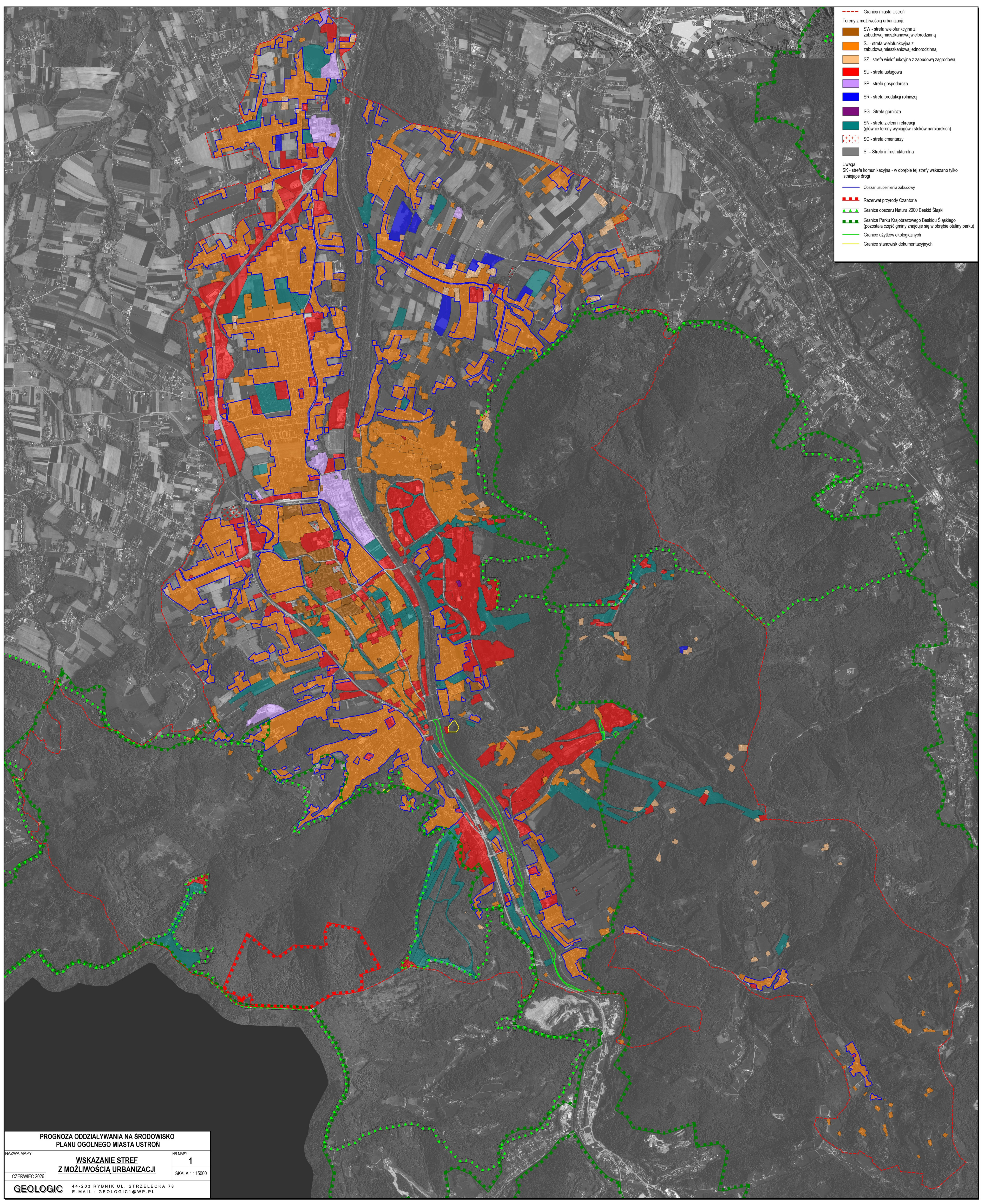
Skrzypczyk L. [red.], 2003: Mapa wstępnej waloryzacji Głównych Zbiorników Wód Podziemnych 1:800000, PIG, Warszawa;

Waligóra J., Sołtysiak M., 2011: Zatlaczanie wód pozabiegowych w utwory serii węglanowej dewonu w Uzdrowisku Ustroń. Biuletyn Państwowego Instytutu Geologicznego Nr 445: 701-708. PIG Warszawa;

Witkowski (red) Inwentaryzacja kręgowców i wybranych grup bezkręgowców województwa bielskiego z propozycjami ochrony najcenniejszych stanowisk fauny województwa, IOP PAN, Kraków, 1994 r.;

Wilczek Z, Fitosocjologiczne uwarunkowania ochrony przyrody Beskidu Śląskiego, 2006 r.;

Wilczek Z, Barć A. Ochrona szaty roślinnej i krajobrazu polskiej części pasma Stożka i Czantorii w Beskidzie Śląskim, 2007 r.;

- Granica miasta Ustron
- Tereny z możliwością urbanizacji:
- SW - strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną
  - SJ - strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną
  - SZ - strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową
  - SU - strefa usługowa
  - SP - strefa gospodarcza
  - SR - strefa produkcji rolniczej
  - SG - Strefa górnicza
  - SN - strefa zieleni i rekreacji (głównie tereny wyciągów i stoków narciarskich)
  - SC - strefa cmentarzy
  - SI - Strefa infrastrukturalna
- Uwaga:
SK - strefa komunikacyjna - w obrębie tej strefy wskazano tylko istniejące drogi
- Obszar uzupełnienia zabudowy
  - Rezerwat przyrody Czantoria
  - Granica obszaru Natura 2000 Beskid Śląski
  - Granica Parku Krajozobrazowego Beskidu Śląskiego (pozostała część gminy znajduje się w obrębie otuliny parku)
  - Granice użytków ekologicznych
  - Granice stanowisk dokumentacyjnych

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PLANU OGÓLNEGO MIASTA USTRON